

Nr 64

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte motioner.

I en den 20 oktober 1967 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 153, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623);

3) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

4) förordning om ändrad lydelse av 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst;

5) förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet;

6) förordning angående ändrad lydelse av 3 § och punkt 1 av anvisningarna till 2 § förordningen den 8 april 1960 (nr 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst;

7) förordning angående upphävande av 23 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning;

8) förordning angående upphävande av 9 § förordningen den 7 april 1967 (nr 96) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås på grundval av markvärdekommitténs betänkande (SOU 1966: 23 och 24) att vinst som uppkommer vid icke yrkesmässig avyttring av fastighet inkomstbeskattas såsom realisationsvinst oberoende av den tid fastigheten innehafts. Vinsten föreslås vara skattepliktig även om fastigheten förvärvats genom arv, testamente eller gåva eller på jämförligt sätt utan vederlag. Har fastigheten innehafts mindre än två år skall

liksom nu hela vinsten beskattas. Har fastigheten innehafvs två år eller längre föreslås 75 % av vinsten vara skattepliktig.

Vid vinstberäkningen skall enligt propositionen inköpspriset för fastigheten (ingångsvärdet) liksom årliga förbättringskostnader som uppgått till mer än 3 000 kr. omräknas efter det allmänna prisläget när avyttringen sker. Omräkningen skall ske med ledning av en indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex med år 1914 som basår.

Vid långa innehav får skattskyldig enligt förslaget som ingångsvärde, i stället för köpeskillingen vid förvärvet, välja ett belopp motsvarande 150 % av det taxeringsvärde som gällde för fastigheten 20 år före avyttringen eller 150 % av fastighetens för år 1914 gällande taxeringsvärde. Har fastigheten förvärvats genom arv eller liknande fång får den skattskyldige såsom ingångsvärde, i stället för den köpeskillning eller det motsvarande vederlag som erlagts för fastigheten vid närmast föregående köp, byte eller därmed jämförliga fång, även välja 150 % av fastighetens taxeringsvärde vid dödsfallet eller annat i arvsskattehanseende gällande värde.

Förbättringskostnader föreslås vara avdragsgilla endast för år då de uppgått till minst 3 000 kr.

Har den avyttrade fastigheten omfattat byggnad, som i huvudsak är avsedd att användas för bostadsändamål, föreslås vidare att från försäljningsvinsten får dras av ett belopp av 3 000 kr. för varje påbörjat kalenderår som bostadsbyggnaden funnits på fastigheten under innehavstiden.

Möjlighet till uppskov med realisationsvinstbeskattningen föreslås vid expropriation eller tvångsöverlåtelse och när överlåtelsen är ett led i jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering. Förslag till bestämmelser härom avses skola framläggas senare. Vidare föreslås möjlighet för rörelseidkare som avyttrar fastighet i rörelsen att erhålla avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till återanskaffningsfond. Fonden skall kunna användas för avskrivning på byggnad som anskaffas i stället för den avyttrade fastigheten.

I propositionen föreslås också vissa regler angående beskattningen av tomtrörelse. De föreslagna reglerna avser att klargöra när tomtrörelse föreligger i beskattningshänseende. Tomtrörelse genom försäljning av mark för bebyggelse anses föreligga i första hand när fastigheten uppenbarligen förvärvats för att ingå i yrkesmässig tomtrörelse, t. ex. när fastigheten köpts av ett s. k. tomtbolag e. d. eller när förvärvet avsett fastighet som enligt fastställd stadsplan eller byggnadsplan är avsedd för bebyggelse. I övrigt skall tomtrörelse anses föreligga om den skattskyldige under tio kalenderår avyttrat minst 15 byggnadstomter.

De nya reglerna föreslås bli tillämpliga på avyttringar som äger rum fr. o. m. den 1 januari 1968.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 19, 35, 36, 54, 58 och 61 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkterna 4 och 5 av anvisningarna till 22 §, punkt 5 av anvisningarna till 25 §, anvisningarna till 27 §, punkt 1 av anvisningarna till 28 §, punkterna 2 och 4 av anvisningarna till 35 § och anvisningarna till 36 § samma lag¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

<p>Till skattepliktig — — — — — vinst å icke yrkesmässig avytt- ring av <i>fast eller</i> lös egendom i andra fall än som avses i 35 §; vinst i — — — — —</p>	<p>— — — — — eller gåva; vinst å icke yrkesmässig avytt- ring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3 eller 4 mom; i stiftelsen.</p>
---	--

(Se vidare anvisningarna.)

35 §.

1 m o m. Till intäkt — — — — — av kapital.

*Till intäkt av tillfällig förvärvs-
verksamhet räknas även lotterivinst,
som icke är frikallad från beskatt-
ning enligt 19 §, och belopp, som
motsvarar restituerad, avkortad el-
ler avskriven folkpensionsavgift, till-
läggspensionsavgift eller sjukför-
säkringsavgift, i den mån beloppet
påverkat storleken av avdrag enligt
46 § 2 mom. som åtnjuts vid
tidigare års taxering.*

*Till intäkt av tillfällig förvärvs-
verksamhet räknas vidare i den om-
fattning som anges i 2—4 mom.
vinst genom icke yrkesmässig avytt-
ring (realisationsvinst).*

¹ Senaste lydelse av 19 § se 1967:546, av 35 § 1 och 3 mom., punkt 2 av anvisningarna till 35 § och punkt 2 av anvisningarna till 36 § se 1951:761, av 35 § 2 mom. se 1966:729, av 35 § 4 mom. se 1967:161, av 35 § 5 mom. se 1966:274, av 54 § se 1967:95, av 58 § se 1963:303, av punkt 4 av anvisningarna till 22 § se 1965:571, av punkt 5 av anvisningarna till 22 § se 1959:127, av punkt 5 av anvisningarna till 25 § se 1960:129, av punkt 1 av anvisningarna till 28 § se 1966:724, av punkt 4 av anvisningarna till 35 § se 1946:109, av punkt 1 av anvisningarna till 36 § se 1960:64, av punkt 3 av anvisningarna till 36 § se 1945:408 samt av punkt 4 av anvisningarna till 36 § se 1948:204.

(Nuvarande lydelse)

2 mom. Till intäkt som i 1 mom. avses räknas, i den omfattning nedan sägs, vinst å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och varit i den skattskyldiges ägo under nedan angiven tid (realisationsvinst).

Har egendom, som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom fång, som ovan sägs, skall frågan om och i vad mån skattepliktig realisationsvinst skall anses föreliggande bedömas med hänsyn till sistnämnda fång. Motsvarande skall gälla om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make, före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någondera maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Har även den skattskyldiges fångesman erhållit egendomen såsom gåva av make eller skyldeman eller vid sådan bodelning som nyss nämnts, skall bedömningen ske, som om avyttringen verkställdes av den som närmast dessförinnan förvärvat egendomen på annat sätt än genom sådan gåva eller bodelning. Egendom som avses i c) nedan och som skattskyldig erhållit genom arv, testamente, gåva, bodelning eller annat fång, vilket icke är jämförligt med köp eller byte, anses alltid förvärvat genom det köp, byte eller därmed jämförliga fång som skett närmast dessförinnan.

Såsom skattepliktig realisationsvinst skall, med i 3 och 4 mom. angivna undantag, räknas:

a) då fråga är om vinst genom avyttring av fastighet:

(Föreslagen lydelse)

2 mom. Avyttras fastighet, som innehafts mindre än två år, är hela realisationsvinsten skattepliktig utom i fall som avses i nästa stycke. Har fastigheten vid avyttringen innehafts två år eller mera är endast 75 procent av vinsten skattepliktig.

Har fastighet tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden, att tvångsförsäljning måste anses vara för handen, och kan det icke skäligen antagas, att avyttringen skulle ha ägt rum även om tvång icke förelegat, är endast 75 procent av vinsten skattepliktig även om fastigheten innehafts mindre än två år. Detsamma gäller i fråga om fastighetsförsäljning, som utgör led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering, och sådan avyttring av fastighet till staten som ägt rum, därför att fastigheten på grund av flygbuller icke kan bebos utan påtaglig olägenhet.

Har avyttrad fastighet förvärvats av den skattskyldige genom arv, testamente, gåva, bodelning eller annat fång som icke är jämförligt med köp eller byte, anses fastigheten förvärvat genom det köp, byte eller därmed jämförliga fång som skett närmast dessförinnan.

Vad som sägs om realisationsvinst genom avyttring av fastighet gäller oavsett om fastigheten är belägen inom eller utom riket och äger tillämpning även på tomträtt, strömfäll och rättighet till vattenkraft.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

om den innehafvs

mindre än 7 år	100 % av vinsten
7 år men mindre än 8 år ..	75 % av vinsten
8 år men mindre än 9 år ..	50 % av vinsten
9 år men mindre än 10 år ..	25 % av vinsten

b) då fråga är om vinst genom avyttring av annan egendom än fastighet eller egendom som avses i

c) nedan:

om egendomen innehafvs

mindre än 2 år	100 % av vinsten
2 år men mindre än 3 år ..	75 % av vinsten
3 år men mindre än 4 år ..	50 % av vinsten
4 år men mindre än 5 år ..	25 % av vinsten

c) då fråga är om vinst genom avyttring av aktie, andel i aktiefond, fondandel eller teckningsrätt till aktie eller av andel i ekonomisk förening eller handelsbolag eller av annan rättighet som är jämförlig med här avsedd andelsrätt eller aktie, dock ej av aktie eller andel i bostadsaktiebolag eller bostadsförening som avses i 24 § 3 mom.:

om egendomen innehafvs

mindre än 2 år	100 % av vinsten
2 år men mindre än 3 år ..	75 % av vinsten
3 år men mindre än 4 år ..	50 % av vinsten
4 år men mindre än 5 år ..	25 % av vinsten

Avyttrar skattskyldig egendom som avses i c) och som den skattskyldige innehafvt fem år eller mera och framstår det icke som sannolikt att av-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

yttringen skett utan vinst eller med vinst ej överstigande 5 procent av vad den skattskyldige erhåller för egendomen, skall som skattepliktig realisationsvinst räknas ett belopp motsvarande 10 procent av vad han erhåller för egendomen efter avdrag för kostnad för avyttringen. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 500 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, får nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 500 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke.

Kan tillämpning av föregående stycke antagas hindra strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt, äger Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer medgiva befrielse därifrån helt eller delvis, om företag som beröres av strukturrationaliseringen gör framställning därom senast den dag avyttringen sker.

Vad ovan sagts beträffande fastighet skall gälla oavsett om fastigheten är belägen inom eller utom riket och även äga tillämpning å tomträtt.

Har jordbruksfastighet eller del därav avyttrats såsom led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering och har i samband därmed inom två år annan jordbruksfastighet eller del därav förvärvats, skall, om den sist förvärvade egendomen därefter avyttrats, frågan huruvida denna förvärvats genom sådant fång och varit i den skattskyldiges ägo under sådan tid, att vinst vid avyttringen utgör skattepliktig realisationsvinst, bedömas med hänsyn till det fång, varigenom den först

(Nuvarande lydelse)

avyttrade egendomen förvärvats. Om allenast en del av den sist avyttrade egendomen kan anses ha ersatt den först avyttrade, skall vad nu sagts gälla nämnda del.

3 m o m. Såsom skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av strömfall eller rättighet till vattenkraft skall räknas:

om egendomen innehafvs mindre än 12 år	100 % av vinsten
12 år men mindre än 13 år	75 % av vinsten
13 år men mindre än 14 år	50 % av vinsten
14 år men mindre än 15 år	25 % av vinsten

(Föreslagen lydelse)

3 m o m. Avyttras aktie, andel i aktiefond, fondandel eller teckningsrätt till aktie eller andel i ekonomisk förening eller i handelsbolag eller avyttras annan rättighet som är jämförlig med här avsedd andelsrätt eller aktie, dock ej aktie eller andel i bostadsaktiebolag eller i bostadsförening som avses i 24 § 3 m o m., räknas som skattepliktig realisationsvinst:

om egendomen innehafvs mindre än 2 år	100 % av vinsten
2 år men mindre än 3 år	75 % av vinsten
3 år men mindre än 4 år	50 % av vinsten
4 år men mindre än 5 år	25 % av vinsten

Avyttrar skattskyldig egendom som här avses och som den skattskyldige innehafvt fem år eller mera och framstår det icke som sannolikt att avyttringen skett utan vinst eller med vinst ej överstigande 5 procent av vad den skattskyldige erhåller för egendomen, skall som skattepliktig realisationsvinst räknas ett belopp motsvarande 10 procent av vad han erhåller för egendomen efter avdrag för kostnad för avyttringen. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 500 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med sin make, får sådant avdrag åtnjutas för dem båda gemensamt med 500 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke.

Kan tillämpning av föregående stycke antagas hindra strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt, äger Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer medgiva befrielse därifrån helt eller delvis, om företag som beröres av strukturrationaliseringen gör framställning därom senast den dag avyttringen sker.

Har egendom som avses i detta moment avyttrats genom sådan tvångsförsäljning som anges i 2 mom. andra stycket, beräknas skattepliktig realisationsvinst icke till högre belopp än som motsvarar 10 procent av vad den skattskyldige erhåller för egendomen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Bestämmelsen i 2 mom. tredje stycket äger motsvarande tillämpning på egendom som avses i detta moment.

Från skatteplikt enligt detta moment undantages vinst som uppkommer, när aktie i aktiebolag eller andel i handelsbolag, ekonomisk förening eller utländskt bolag överlåtes mellan sådana företag inom samma koncern, om moderföretaget i koncernen är aktiebolag eller ekonomisk förening och den överlåtna aktien eller andelen innehaves som ett led i annan koncernens verksamhet än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening efter den 31 december 1967 av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, beräknas realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot aktien eller andelen svarande andel av fastigheten. Vad nu sagts får icke förändra att realisationsvinst beräknas lägre eller att realisationsförlust be-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 m o m. Vinst, som uppkommit genom att fast egendom eller annan lös egendom än sådan som avses i 2 mom. tredje stycket c) tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden, att tvångsförsäljning som nyss sagts måste anses vara för handen, är icke i något fall att anse som skattepliktig realisationsvinst, dock att skatteplikt enligt eljest gällande regler föreligger därest det skäligen kan antagas, att avyttringen skulle ägt rum även om tvång icke förelegat. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning beträffande realisationsvinst vid upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet för obegränsad tid mot engångsersättning. Avyttras egendom som avses i 2 mom. tredje stycket c) under förhållanden som anges ovan, skall skattepliktig realisationsvinst icke beräknas till högre belopp än 10 procent av vad den skattskyldige erhåller för egendomen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Såsom skattepliktig realisationsvinst skall ej heller anses vinst, vilken uppkommit genom sådan avyttring av fastighet eller fastighetsdel som utgör led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering, eller vinst som uppkommit när staten förvärvat fastighet därför att den icke kan bebos utan påtaglig olägenhet på grund av flygbuller.

Skattepliktig realisationsvinst enligt 2 mom. fjärde stycket anses icke

räknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gälla endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gälla dock icke vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsrättsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten.

4 m o m. Avyttras annan egendom än som avses i 2 eller 3 m o m., räknas som skattepliktig realisationsvinst:

om egendomen innehafts	
mindre än 2 år	100 % av vinsten
2 år men mindre än 3 år	75 % av vinsten
3 år men mindre än 4 år	50 % av vinsten
4 år men mindre än 5 år	25 % av vinsten

Skatteplikt enligt första stycket inträder endast om den skattskyldige förvärvat den avyttrade egendomen genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Har han förvärvat egendomen genom gåva av make eller skyldeman och har egendomen av givaren förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, skall dock frågan om och i vad mån skattepliktig realisationsvinst skall anses föreligga bedömas med hänsyn till sistnämnda fång. Motsvarande skall gälla om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någonsida maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Har även den skattskyldiges fångesman erhållit egendomen

(Nuvarande lydelse)

föreligga när aktie i aktiebolag eller andel i handelsbolag, ekonomisk förening eller utländskt bolag överlåtes mellan sådana företag inom samma koncern, om moderföretaget i koncernen är aktiebolag eller ekonomisk förening och den överlåtna aktien eller andelen innehaves som ett led i annan koncernens verksamhet än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

5 m o m. Till intäkt som i 1 mom. avses räknas jämväl dels lotterivinst, därest densamma icke jämlikt 19 § är frikallad från beskattning, dels o c k belopp som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift, tilläggs pensionsavgift eller sjukförsäkringsavgift i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom., som åtnjutits vid tidigare års taxeringar.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

såsom gåva av make eller skyldeman eller vid sådan bodelning som nyss nämnts, skall bedömningen ske som om avyttringen verkstälts av den som närmast dessförinnan förvärvat egendomen på annat sätt än genom sådan gåva eller bodelning.

Har egendom som avses i detta moment avyttrats genom sådan tvångsförsäljning som anges i 2 mom. andra stycket är vinsten skattepliktig endast om det skäligen kan antagas, att avyttringen skulle ha ägt rum även om tvång icke förelegat.

(Se vidare anvisningarna.)

36 §.

Från bruttointäkten — — — — — i förvärvskällan.

Att särskilda bestämmelser gälla för beräkning av vinst genom avyttring av fastighet framgår av anvisningarna.

(Se vidare anvisningarna.)

54 §.

Från skattskyldighet — — — — — ett år.

Aktiebolag och — — — — — bolagens verksamhet.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som driver byggnadsrörelse, tomstyttningsrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter, åtnjuter icke skattefrihet enligt första stycket a) för utdelning på aktie eller andel som utgör lagertillgång i rörelsen.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som driver byggnadsrörelse, tomtrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter, åtnjuter icke skattefrihet enligt första stycket a) för utdelning på aktie eller andel som utgör lagertillgång i rörelsen.

Aktiebolag eller — — — — — en fjärdedel.

Om aktierna — — — — — lös egendom.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Om särskilda — — — — — icke föras.

Förvärvat svenskt — — — — — inbetald insats.

Att personer, — — — — — samma paragraf.

(Se vidare anvisningarna.)

58 §.

Där inkomst — — — — — influtna bruttointäkterna;

jordstyckningsföretag till fem procent i kommun, där huvudkontor funnits, samt i övrigt i kommun, där fastighet, som varit föremål för styckning, är belägen, eller, därest fastigheter i olika kommuner varit föremål för styckning, i en var av dessa kommuner till så stor del, som belöper å köpeskillingarna för inom kommunen belägna, under beskattningsåret försålda fastigheter i förhållande till köpeskillingarna för samtliga under samma år försålda fastigheter;

tomtrörelse till fem procent i kommun, där huvudkontor funnits, samt i övrigt i kommun, där fastighet, som *tomtrörelsen omfattat*, är belägen, eller, *om tomtrörelsen omfattat* fastigheter i olika kommuner, i envar av dessa kommuner till så stor del, som belöper å köpeskillingarna för inom kommunen belägna, under beskattningsåret försålda fastigheter i förhållande till köpeskillingarna för samtliga under samma år försålda fastigheter;

rörelse, som avser att — — — — — inom kommunen.

(Se vidare anvisningarna.)

61 §.

Såsom *fast driftställe* i rörelse skall anses plats, å vilken för stadigvarande bruk vid rörelsens utövande funnits särskild anläggning eller vidtagits särskild anordning, såsom kontor, fabrik, verkstad, verk, bruk, handelsbod eller annat stadigvarande försäljningsställe. Med fast driftställe likställas gruva eller annan fyndighet, som varit föremål för bearbetning, stenbrott eller torvmosse, fastighet, som varit föremål för *jordstyckning*, samt plats, där entreprenadarbete av större omfattning drivits under lokal ledning.

Såsom *fast driftställe* i rörelse skall anses plats, å vilken för stadigvarande bruk vid rörelsens utövande funnits särskild anläggning eller vidtagits särskild anordning, såsom kontor, fabrik, verkstad, verk, bruk, handelsbod eller annat stadigvarande försäljningsställe. Med fast driftställe likställas gruva eller annan fyndighet, som varit föremål för bearbetning, stenbrott eller torvmosse, fastighet, som *omfattats av tomt-rörelse*, samt plats, där entreprenadarbete av större omfattning drivits under lokal ledning.

Anvisningar

till 22 §.

4. Har skog — — — — — gällande ingångsvärde.

Med skogs ingångsvärde förstås det värde, varmed växande skog kan anses hava ingått i fastighetens värde vid den tidpunkt, då ägaren förvärvade fastigheten. Har egendom,

Med skogs ingångsvärde förstås det värde, varmed växande skog kan anses hava ingått i fastighetens värde vid den tidpunkt, då ägaren förvärvade fastigheten. Har egendom,

(Nuvarande lydelse)

som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, skall i berörda hänseende sistnämnda fång vara avgörande. Motsvarande skall gälla, om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någondera maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång.

Såsom fastighetens — — — — —

Med ingående virkesförråd förstås den växande skogens kubikmassa i fast mått på bark vid den tidpunkt, då fastigheten förvärvades. Med det för ägaren gällande ingående virkesförrådet förstås virkesförrådet vid ägarens förvärv av fastigheten med avdrag för det virkesförråd, för vilket ägaren må hava njutit avdrag vid tidigare taxeringar. Har avdrag tidigare skett för minskning i ingångsvärde, skall ingående virkesförrådet anses därigenom hava nedgått i samma proportion som ingångsvärdet. Har efter avverkning eller upplåtelse av avverkningsrätt det återstående virkesförrådet nedgått under det för ägaren gällande ingående virkesförrådet, får avdrag

(Föreslagen lydelse)

som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, skall i berörda hänseende sistnämnda fång vara avgörande. Motsvarande skall gälla, om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någondera maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. *Har även den skattskyldiges fångesman erhållit egendomen såsom gåva av make eller skyldeman eller vid sådan bodelning som nyss nämnts, skall bedömningen av skogens ingångsvärde ske, som om avverkningen eller avyttringen av skogen verkstälts av den som närmast före den skattskyldiges fångesman förvärvat egendomen på annat sätt än genom sådan gåva eller bodelning.*

nämnda likvid.

Med ingående virkesförråd förstås den växande skogens kubikmassa i fast mått på bark vid den tidpunkt, då fastigheten förvärvades. Med det för ägaren gällande ingående virkesförrådet förstås virkesförrådet vid ägarens förvärv av fastigheten med avdrag för det virkesförråd, för vilket ägaren må hava njutit avdrag vid tidigare taxeringar. Har avdrag tidigare skett för minskning i ingångsvärde, skall ingående virkesförrådet anses därigenom hava nedgått i samma proportion som ingångsvärdet. Har efter avverkning eller upplåtelse av avverkningsrätt det återstående virkesförrådet nedgått under det för ägaren gällande ingående virkesförrådet, får avdrag

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ske med den på minskningen proportionellt belöpande delen av ingångsvärdet.

ske med den på minskningen proportionellt belöpande delen av ingångsvärdet. *Föreskriften i andra stycket äger motsvarande tillämpning.*

Vare sig ————— ursprungliga ingångsvärdet.

Är det ————— samma tid.

Om avdrag ————— av skogen.

Om moderbolag ————— övertagande föreningen.

Exempel å ————— ingående virkesförråd:

A. försäljer ————— erlagda köpeskillingen.

Det för ————— 10 200 kronor.

Exempel å ————— i ingångsvärde:

B. försäljer ————— 10 000 kronor.

Ingångsvärdet har ————— det ursprungliga.

5. Har växande skog avyttrats i samband med avyttring av marken i annat fall än då vinst på avyttringen skall beskattas enligt 27 § såsom inkomst av handelsrörelse eller enligt 35 § såsom realisationsvinst, får avdrag enligt den skattskyldiges val åtnjutas med ett av följande belopp, nämligen:

ett belopp motsvarande så stor del av köpeskillingen eller den eljest erhållna valutan för skogen, som vid en proportionell fördelning belöper å det för ägaren gällande ingående virkesförrådet (varigenom beskattningen kommer att avse allenast skogens tillväxt, i kubikmassa räknat, utöver det för honom gällande ingående virkesförrådet);

eller ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet;

eller skogens för ägaren gällande ingångsvärde, så beräknat som i punkt 4 här ovan sägs.

Härvid iakttages ————— valutans belopp.

Är skattskyldig ————— vid denna.

Såsom värde ————— omloppstid 18.

Exempel:

1) A. inköper ————— 750 kronor.

Samma skogsmark ————— 400 kronor.

2) C. ärver ————— skogens försäljning.

5. Har växande skog avyttrats i samband med avyttring av marken i annat fall än då vinst på avyttringen skall beskattas enligt 27 § såsom inkomst av handelsrörelse eller enligt 35 § såsom realisationsvinst, får avdrag enligt den skattskyldiges val åtnjutas med ett av följande belopp, nämligen:

ett belopp motsvarande så stor del av köpeskillingen eller den eljest erhållna valutan för skogen, som vid en proportionell fördelning belöper å det för ägaren gällande ingående virkesförrådet (varigenom beskattningen kommer att avse allenast skogens tillväxt, i kubikmassa räknat, utöver det för honom gällande ingående virkesförrådet), *så beräknat som i punkt 4 här ovan sägs;*

eller ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet;

eller skogens för ägaren gällande ingångsvärde, så beräknat som i punkt 4 här ovan sägs.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 25 §.

5. Den omständigheten — — — — — i fråga.
 Har skattskyldig — — — — — eller bidraget.

Ränta på statligt bostadslån eller räntelån skall, till den del räntan lagts till låneskulden, anses betald då den debiterats. I den mån ränta på bostadslån eller annat statligt lån erlagts med hjälp av räntelån anses räntan betald då räntelånet betalats ut.

till 27 §.

Av punkt 2 av anvisningarna till 21 § framgår, att en förvärvsverksamhet, som utövas vid sidan av jordbruk, i vissa fall är att anse som en jordbrukets binäring, eventuellt som skogsbruk, men i andra fall bör räknas som särskild rörelse.

1. Av punkt 2 av anvisningarna till 21 § framgår, att en förvärvsverksamhet, som utövas vid sidan av jordbruk, i vissa fall är att anse som en jordbrukets binäring, eventuellt som skogsbruk, men i andra fall bör räknas som särskild rörelse.

2. Tomtrörelse anses föreligga, när någon bedriver verksamhet som huvudsakligen avser försäljning av mark för bebyggelse (byggnadstomt) från fastighet, som uppenbarligen förvärvats för att ingå i yrkesmässig markförsäljning, såsom när fastighet köpts av ett tomtbolag eller dylikt eller när förvärvet avsett mark som enligt fastställd stadsplan eller byggnadsplan är avsedd för bebyggelse.

I övrigt anses försäljning av byggnadstomt ingå i tomtrörelse, om den skattskyldige under tio kalenderår — frånsett överlåtelse som avses i 35 § 2 mom. andra stycket — avyttarat minst femton byggnadstomter. Detsamma gäller om makar under äktenskapet sålt tillhopa minst femton byggnadstomter under angivna tid. Har försäljning av byggnadstomter skett från olika fastigheter eller från olika delar av en fastighet, medräknas vid beräkningen av antalet tidigare sålda byggnadstomter endast sådana tomter som med hänsyn till deras inbördes läge normalt kan anses ingå i en och samma tomtrörelse. Vid beräkning av antalet tidi-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

gare sålda byggnadstomter likställas med försäljning upplåtelse av mark i och för bebyggelse, utom då fråga är om kommuns upplåtelse av tomt-rätt. Har fastighet genom köp, byte eller därmed jämförlig överlåtelse eller genom gåva överförts till föräldrar, far- eller morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make, till dödsbo, vari den skattskyldige eller någon av nämnda personer är delägare, eller till aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari den skattskyldige ensam eller tillsammans med sådana personer på grund av det samlade innehavet av aktier eller andelar har ett bestämmande inflytande, anses tomtrörelse föreligga, om överlåtaren och den nye ägaren sammanlagt avyttrat minst femton byggnadstomter. Tomtrörelsen anses taga sin början i och med avyttringen av den femtonde byggnadstomten.

Tomtrörelse föreligger icke, när företag som har till ändamål att driva tomtrörelse, byggnadsrörelse eller handel med fastigheter, avyttrar byggnadstomt till anställd för att bereda honom bostad eller avyttrar byggnadstomt som är avsedd att huvudsakligen användas av de anställda för gemensamt ändamål.

Säljes byggnadstomt av någon som bedriver byggnadsrörelse eller handel med fastigheter, anses försäljningen ingå i den övriga verksamheten, om icke tomtrörelse utgör den huvudsakliga verksamheten.

Har skattskyldig och hans make, om de med hänsyn till antalet tomtförsäljningar enligt andra stycket anses ha drivit tomtrörelse, icke under de senaste tio kalenderåren före taxeringsåret sålt någon byggnadstomt, anses avyttring av byggnadstomt som därefter sker ej som tomtrörelse, om icke byggnadstomten ingår i fastställd stadsplan eller byggnadsplan eller avyttringen skett under sådana förhållanden att tomtrö-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

relse på nytt anses föreligga enligt bestämmelserna i första eller andra stycket. Överlåtelse som avses i 35 § 2 mom. andra stycket verkar icke avbrytande på uppehåll som nu nämnts.

Avyttrar skattskyldig återstoden av lagret i sådan tomtrörelse som avses i andra stycket, anses vinsten av denna avyttring — utom den del av vinsten som belöper på mark inom fastställd stadsplan eller byggnadsplan — icke som inkomst av rörelse utan som realisationsvinst. Som skattepliktig intäkt av rörelse räknas likväl belopp, varmed egendomens värde nedskrivits i rörelsen och som icke återförts till beskattning tidigare. Vad som sagts om försäljningsvinstens beskattning som realisationsvinst gäller icke, om avyttringen kan antagas ha skett väsentligen i syfte att bereda den skattskyldige eller egendomens förvärvare eller annan, med vilken någondera är i intressegemenskap, obehörig skatteförmån.

Frågan om oskiftat dödsbos avyttring av byggnadstomt är att hänföra till tomtrörelse eller ej bedömes på samma sätt som om den avlidne verkställt avyttringen.

till 28 §.

1. Till intäkt av rörelse hänföras — — — stadgade grunder.

Till intäkt av rörelse hänföres — — — — — goodwill's natur.

I enlighet med det anförda skall en skattskyldig, som driver jordstyckningsrörelse eller eljest idkar handel med fastigheter, såsom intäkt av rörelsen upptaga vad som influtit vid försäljning av sådan fastighet eller del därav, oberoende av sättet för fastighetens förvärvande och tiden för dess innehavande, varefter frågan om och i vad mån nettointäkt uppstått genom försäljningen kommer att bero på resultatet av rörelsen i dess helhet under beskattningsåret. Om en skattskyldig, som utövar industriell verksamhet, avyttrar någon för denna verksamhet avsedd

Skattskyldig, som driver tomtrörelse, byggnadsrörelse eller handel med fastigheter, skall såsom intäkt av rörelsen upptaga vad som influtit vid försäljning av sådan fastighet eller del därav, oberoende av sättet för fastighetens förvärvande och tiden för innehavet, varefter frågan om och i vad mån nettointäkt uppstått genom försäljningen kommer att bero på resultatet av rörelsen i dess helhet under beskattningsåret. Därvid iakttages utöver vad som gäller enligt anvisningarna till 27 § följande. Om fastighet, som utgör lagertillgång i tomtrörelse, byggnads-

(Nuvarande lydelse)

fastighet, skall vad av försäljningssumman belöper å sådana till fastigheten hörande maskiner och andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskningsavdrag hänföras till byggnad, upptagas såsom intäkt av rörelse, varemot återstående delen av försäljningssumman skall upptagas såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, därest de i 35 § angivna förutsättningarna för skattepliktig realisationsvinst föreligga.

(Föreslagen lydelse)

rörelse eller handel med fastigheter, förvärvats innan rörelsen påbörjats, beräknas fastighetens värde vid tiden för rörelsens påbörjande på samma sätt som vid beräkning av realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 36 §. Detta värde utgör fastighetens uppräknade ingångsvärde i rörelsen även vid senare års taxeringar. Om en skattskyldig, som utövar industriell verksamhet, avyttrar någon för denna verksamhet avsedd fastighet, skall vad av försäljningssumman belöper å sådana till fastigheten hörande maskiner och andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskningsavdrag hänföras till byggnad, upptagas såsom intäkt av rörelse, varemot återstående delen av försäljningssumman skall upptagas såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, i den mån de i 35 § angivna förutsättningarna för skattepliktig realisationsvinst föreligga.

Utskiftar svenskt — — — — — vid utskiftningen.

till 35 §.

2. I det — — — — — dess helhet.

Exempel:

En skattskyldig försäljer nio år efter förvärvet en jordbruksfastighet med därå växande skog. Han erhåller därvid en realisationsvinst å 5 000 kronor. Av denna utgör 25 procent eller 1 250 kronor skattepliktig realisationsvinst. Om den å skogen belöpande delen av köpeskillingen i stället upptages såsom intäkt av skogsbruk, skulle för den skattskyldige efter åtnjutande av bl. a. avdrag, som avses i 22 § 1 mom. tredje stycket, uppkomma en behållen intäkt av skogsbruk å 4 000 kronor. Under sådana förhållanden skall den skattskyldige uppgiva 1 250 kronor såsom skattepliktig realisationsvinst och 2 750 kronor såsom intäkt av jordbruksfastighet.

Exempel:

En skattskyldig försäljer nio år efter förvärvet en jordbruksfastighet med därå växande skog. Därvid uppkommer en realisationsvinst, som enligt de i punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 36 § angivna grunderna uppgår till 5 000 kronor. Av denna utgör 75 procent eller 3 750 kronor skattepliktig realisationsvinst. Om den å skogen belöpande delen av köpeskillingen i stället upptages såsom intäkt av skogsbruk, skulle för den skattskyldige efter åtnjutande av bl. a. avdrag, som avses i 22 § 1 mom. tredje stycket, uppkomma en behållen intäkt av skogsbruk å 4 000 kronor. Under sådana förhållanden skall den skattskyldige uppgiva 3 750 kronor såsom skattepliktig realisationsvinst och 250 kronor såsom intäkt av jordbruksfastighet.

(Nuvarande lydelse)

Om den behållna intäkten av skogsbruk i stället uppgått till 6 000 kronor, skulle den skattskyldige i det angivna exemplet uppgiva 1 250 kronor såsom skattepliktig realisationsvinst och 3 750 kronor såsom intäkt av skogsbruk.

4. Lika med avyttring av *fast egendom skall anses* upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet för obegränsad tid mot engångsersättning, *vilken därvid är att betrakta som köpeskillning* (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §). *Avyttringen skall i sådant fall anses hava omfattat så stor del av fastigheten som ersättningsbeloppet utgör av fastighetens hela värde vid tiden för upplåtelsen. Därest förutsättningar därför i övrigt föreligga skall alltså i dylikt fall skattepliktig realisationsvinst respektive avdragsgill realisationsförlust anses hava uppkommit.*

(Föreslagen lydelse)

Om den behållna intäkten av skogsbruk i stället uppgått till 6 000 kronor, skulle den skattskyldige i det angivna exemplet uppgiva 3 750 kronor såsom skattepliktig realisationsvinst och 1 250 kronor såsom intäkt av skogsbruk.

4. Lika med avyttring av *fastighet anses marköverföring enligt 8 kap. 4 a § eller 13 kap. 2 b § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet*. *Upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet för obegränsad tid mot engångsersättning anses som avyttring av fastighet när upplåtelsen framstår som ett fullständigt ianspråktagande av mark, t. ex. upplåtelse av mark till väg. I övriga fall anses upplåtelsen som avyttring av lös egendom. Engångsersättningen är att betrakta som köpeskillning* (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §).

till 36 §.

1. Vid beräkning av realisationsvinst upptages såsom intäkt vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen, således för erlagd köpeskillning, för vad som nedlagts på förbättring av egendomen, för inköps- och försäljningsprovision, för stämpelkostnader m. m. Hit räknas jämväl kostnad, som under tid, då intäkt av avyttrad annan fastighet eller i förekommande fall del därav beräknats enligt 24 § 2 eller 3 mom. nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten eller fastighetsdelen, i den mån den avyttrade egendomen på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Har den skattskyldige tidigare fått åtnjuta avdrag för värdeminskning av *den avyttrade egendomen eller dyl.*, skall å andra sidan, *i den mån ej vad som vid avyttringen återbekommits av de avskrivna beloppen inräknas i*

1. Vid beräkning av realisationsvinst upptages, *utom i fall som avses i 35 § 3 mom. andra stycket*, såsom intäkt vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får — *med iakttagande dock av de särskilda föreskrifter som enligt punkt 2 nedan gäller beträffande fastighet* — ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen, således för erlagd köpeskillning, för vad som nedlagts på förbättring av egendomen, för inköps- och försäljningsprovision, för stämpelkostnader m. m. Hit räknas jämväl kostnad, som under tid, då intäkt av avyttrad annan fastighet eller i förekommande fall del därav beräknats enligt 24 § 2 eller 3 mom. nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten eller fastighetsdelen, i den mån den avyttrade egendomen på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Har den skattskyldige tidigare fått åtnjuta avdrag för vär-

(Nuvarande lydelse)

intäkt av rörelse, omkostnadsbeloppet minskas med detta avdrag, därvid stadgandet i 29 § 1 mom. andra stycket angående i beskattningsavseende åtnjutet värdeminskningssavdrag skall äga motsvarande tillämpning. Vidare får vid vinstberäkningen den skattskyldige åtnjuta avdrag för under beskattningsåret utbetalda förvaltningskostnader och räntor, därest dessa ej böra hänföras till annan förvärvskälla.

(Föreslagen lydelse)

deminskning av skog eller annan naturtillgång på avyttrad fastighet, skall å andra sidan omkostnadsbeloppet minskas med sådant avdrag. På samma sätt minskas omkostnadsbeloppet med avdrag som för tidigare beskattningsår åtnjutits för värdeminskning av byggnad och sådana inventarier vilkas värde inräknas i fastighetens taxerade byggnadsvärde, dock icke för år då åtnjutet avdrag understigit 3 000 kronor. I innet fall skall dock omkostnadsbeloppet minskas med avdrag för värdeminskning som åtnjutits för år före år 1914. Beräknas anskaffningskostnad för fastighet enligt punkt 2 första eller andra stycket på grundval av visst års taxeringsvärde minskas omkostnadsbeloppet endast med värdeminskningssavdrag för skog, byggnader m. m. som åtnjutits från och med nämnda år. Har den skattskyldige tidigare åtnjutit avdrag för värdeminskning eller dylikt av lös egendom, minskas omkostnadsbeloppet med sådant avdrag, i den mån vid avyttringen återvunna avskrivningar icke skola upptagas som intäkt av rörelse. Vad som förstås med i beskattningsavseende åtnjutet värdeminskningssavdrag framgår av 29 § 1 mom. andra stycket. Vidare får vid vinstberäkningen den skattskyldige åtnjuta avdrag för under beskattningsåret utbetalda förvaltningskostnader och räntor, därest dessa ej böra hänföras till annan förvärvskälla.

2. För att förlust å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom skall få avdragas erfordras, att förlusten under beskattningsåret uppkommit genom avyttring av fast eller lös egendom, som förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och varit i säljarens ägo, om det är fastighet, under mindre än tio år och eljest under mindre än fem år, eller, i fråga om strömfäll eller rättighet till vattenkraft, under mindre än femton år. Realisations-

2. Har fastighet vid avyttringen innehafts mer än tjugo år får den skattskyldige vid vinstberäkningen, i stället för köpeskillingen vid förvärvet, avdraga ett belopp motsvarande 150 procent av det taxeringsvärde som gällde för fastigheten tjugo år före avyttringen. Har fastigheten förvärvats år 1914 eller tidigare får den skattskyldige även välja att som ingångsvärde för fastigheten räkna 150 procent av fastighetens taxeringsvärde för år 1914. Fanns

(Nuvarande lydelse)

förlust beräknas efter samma regler, som gälla för beräkning av realisationsvinst.

Har den avyttrade egendomen innehafts under sådan tid, att därest vinst uppstått vid avyttringen, vinsten jämlikt 35 § skolat allenast till viss del hava räknats till skattepliktig realisationsvinst, må avdrag åtnjutas endast för däremot svarande del av förlusten.

Avdrag må i intet fall ske för realisationsförlust, som uppkommit då egendom avyttrats eller då upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet skett under sådana förhållanden, att därest vinst i stället uppstått, denna enligt bestämmelserna i 35 § 4 mom. icke skulle hava utgjort skattepliktig realisationsvinst.

Avdrag är icke i något fall medgivet för utgifter för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri.

(Föreslagen lydelse)

taxeringsvärde ej åsatt tjugo år före avyttringen eller för år 1914, får motsvarande värde uppskattas med ledning av taxeringsvärdet för fastighet, i vilken den avyttrade egendomen ingått, eller närmast därefter åsatta taxeringsvärde.

Har avyttrad fastighet förvärvats genom arv eller testamente eller genom bodelning i anledning av makes död, får den skattskyldige, i stället för köpeskillning eller motsvarande vederlag för fastigheten vid närmast föregående köp, byte eller därmed jämförliga fång eller i stället för ett med stöd av föregående stycke framräknat värde, avdraga 150 procent av fastighetens taxeringsvärde året före det år då dödsfallet inträffade eller motsvarande i arvsskattanhänseende gällande värde, förutsatt att dödsfallet ägt rum efter år 1914. Fanns sådant taxeringsvärde ej åsatt får motsvarande värde uppskattas på sätt som angives i första stycket sista meningen.

Det för fastigheten gällande ingångsvärdet — antingen detta utgör köpeskillningen vid förvärvet, taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen, taxeringsvärdet för år 1914 eller taxeringsvärdet året före dödsfallet eller motsvarande värde — liksom de förbättrings- eller därmed jämförliga reparations- och underhållskostnader, för vilka avdrag får ske, skola omräknas till de belopp var till de skulle ha uppgått efter det allmänna prisläget under det år då avyttringen skedde.

Omräkningen sker med ledning av en indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex, med år 1914 som basår. Om ingångsvärdet avser år före år 1914 sker omräkningen som om fastigheten förvärvats år 1914. Riksskatte-nämnden fastställer årligen omräkningstalen.

Har avyttring av fastighet omfattat byggnad, som i huvudsak är av-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sedd att användas för bostadsändamål, avdrages ytterligare ett belopp av 3 000 kronor för varje påbörjat kalenderår före taxeringsåret som bostadsbyggnaden under innehavstiden funnits på fastigheten, dock icke för tidigare år än år 1914. Finnes på fastigheten mer än en bostadsbyggnad beräknas nu avsett avdrag endast för fastighetens huvudbyggnad. Sker vinstberäkningen med utgångspunkt från taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen enligt första stycket ovan eller från taxeringsvärdet året före dödsfallet enligt andra stycket ovan eller motsvarande värden, får avdrag enligt detta stycke ej ske för tidigare år än tjugo år före avyttringen eller året före dödsfallet.

Förbättringskostnad eller därmed jämförlig reparations- och underhållskostnad, som den skattskyldige haft för den avyttrade fastigheten under innehavstiden, inräknas i de avdragsgilla omkostnaderna enligt punkt 1 ovan endast för år då de nedlagda kostnaderna uppgått till minst 3 000 kronor. Avdrag för förbättringskostnad får icke i något fall tillgodoräknas för tid före år 1914. Sker vinstberäkningen med utgångspunkt från taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen enligt första stycket ovan eller från taxeringsvärdet året före dödsfallet enligt andra stycket ovan eller motsvarande värden, får avdrag ej ske för förbättringskostnad som uppkommit tidigare än tjugo år före avyttringen eller tidigare än året före dödsfallet.

Kostnad för förbättringsarbete eller därmed jämförligt reparations- och underhållsarbete, för vilket ersättning på grund av skadeförsäkring utgått, beaktas icke vid beräkning av realisationsvinst i vidare mån än kostnaden överstigit ersättningen. Har ersättning på grund av skadeförsäkring uppburits med större belopp än det som gått åt för skadans avhjälpande gäller följande. Fastig-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

hetens ingångsvärde, uppräknat enligt tredje och femte styckena till tiden för skadetillfället, minskas med skillnaden mellan ersättningen och kostnaden för skadans avhjälpande. För tid efter skadetillfället ligger återstoden av det uppräknade ingångsvärdet till grund för uppräknade enligt tredje stycket.

3. Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får avdragas vid inkomstberäkningen i enlighet med punkt 4 nedan. Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2. Vid förlustberäkningen får dock fastighets ingångsvärde icke beräknas på grundval av taxeringsvärde enligt punkt 2 första eller andra stycket. Ej heller får omräkning göras enligt punkt 2 tredje stycket eller tillägg enligt punkt 2 femte stycket. Har den med förlust avyttrade egendomen innehaft under sådan tid att, om vinst i stället uppstått vid avyttringen, endast del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, medgives avdrag endast för motsvarande del av förlusten. I fall då motsvarande realisationsvinst skulle ha beräknats med tillämpning av 35 § 3 mom. andra stycket får dock ingen del av förlusten avdragas.

3. I punkt 6 av anvisningarna till 18 § anges vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 2 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Av 46 § 1 mom. framgår, att, om härvid underskott uppstår, detta icke får avdragas från inkomst av annan förvärvskälla.

4. I punkt 6 av anvisningarna till 18 § anges vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 3 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som under samma beskattningsår uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Avdrag för realisationsförlust vid avyttring av fastighet får dock utnyttjas även genom avdrag från realisationsvinst under senare beskattningsår än det varunder förlusten uppkommit, dock senast under det beskattningsår för

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4. Därest sådan organisation, varom förmåles i punkt 13 av anvisningarna till 29 §, bedrivit verksamhet av det slag, som i nämnda anvisningspunkt avses, och intäkten därav är hänförlig till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, må från bruttointäkten av verksamheten avdrag njutas enligt de i samma anvisningspunkt angivna grunder.

vilket taxering sker sjätte kalenderåret efter det då taxering för förluståret ägt rum.

5. Avdrag är icke i något fall medgivet för utgifter för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri.

6. Därest sådan organisation, varom förmåles i punkt 13 av anvisningarna till 29 §, bedrivit verksamhet av det slag, som i nämnda anvisningspunkt avses, och intäkten därav är hänförlig till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, må från bruttointäkten av verksamheten avdrag njutas enligt de i samma anvisningspunkt angivna grunder.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1968 och tillämpas första gången vid 1969 års taxering.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avyttring av fastighet som ägt rum under år 1967 eller tidigare år.

3. Äldre bestämmelser gäller även i fråga om expropriation eller liknande förfarande om talan i expropriationsmålet väckts före den 1 januari 1968 eller om den exproprierande tagit egendomen i besittning före nämnda dag.

4. Den som före de nya bestämmelsernas ikraftträdande bedrivit sådan verksamhet som enligt de äldre bestämmelserna varit hänförlig till jordstyckningsrörelse får, om han efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande som ett led i samma verksamhet avyttrar fastighet i tomtrörelse, som ingångsvärde (anskaffningskostnad) för de fastigheter som finns kvar i rörelsen vid tidpunkten för ikraftträdandet räkna fastigheternas taxeringsmässiga restvärde vid utgången av det beskattningsår som ligger till grund för 1968 års taxering.

5. Den som före de nya bestämmelsernas ikraftträdande bedrivit sådan verksamhet, som enligt de äldre bestämmelserna varit hänförlig till jordstyckningsrörelse, och som efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande verkställer sådan avyttring av fastighet, som icke är att hänföra till tomtrörelse enligt de nya bestämmelserna men som enligt de äldre bestämmelserna kan anses innebära en fortsättning av den tidigare bedrivna rörelsen, får efter eget val avyttringen behandlad antingen enligt de äldre bestämmelserna eller enligt de nya bestämmelserna.

6. Har skattskyldig förvärvat fastighet enligt 7 § förordningen den 21 maj 1954 (nr 264) om skatt på fonderade vinstmedel (fondskatt), skall fastigheten vid tillämpning av de bestämmelser om realisationsvinstbeskattning som gäller från och med den 1 januari 1968 anses ha anskaffats till det vid förvärvet från företaget bestämda beloppet men vid tidpunkten för företagets förvärv av fastigheten.

Förslag
till
Förordning
om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 3 och 4 §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom., 34 § 2 mom., 42 § 1 mom., 57 § 1 mom. samt 134 § taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges samt att efter 25 a § samma förordning skall införas en ny paragraf, 25 b §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Där ej annat angives eller av sammanhanget framgår, förstås i denna förordning med län jämväl Stockholms stad, med länsstyrelse jämväl överståthållarämbetet samt med landskamrere jämväl skattedirektören hos överståthållarämbetet. Med vederbörande länsstyrelse avses, såvitt angår den mellankommunala prövningsnämnden, överståthållarämbetet.

För Stockholms län gäller bestämmelse i denna förordning om landskamrere landskamreren vid prövningsnämndsavdelningen och bestämmelse om förste taxeringsintendent taxeringsdirektören, om annat icke angives. Taxeringsdirektören äger uppdraga åt förste taxeringsintendent, som icke är chef för kontor, att fullgöra uppgift som ankommer på honom enligt denna förordning. Med vederbörande länsstyrelse avses, såvitt angår den mellankommunala prövningsnämnden, länsstyrelsen i Stockholms län.

Med förste — — — ankommande göromål.

4 §.

I län — — — särskilda taxeringsdistrikt.

Lokalt taxeringsdistrikt — — — lokalt taxeringsdistrikt.

För varje — — — — — paragraf sägs.

I fögderi — — — — — invecklad beskaffenhet.

I län — — — — — och familjestiftelser.

En taxeringsnämnd i *Stockholm* förordnas årligen av *överståthållarämbetet* att, utöver nämnden eljest tillkommande göromål, såsom en för riket gemensam taxeringsnämnd (den gemensamma taxer-

En taxeringsnämnd i *Stockholms län* förordnas årligen av *länsstyrelsen* att, utöver nämnden eljest tillkommande göromål, såsom en för riket gemensam taxeringsnämnd (den gemensamma taxer-

¹ Senaste lydelse av 3 §, 34 § 2 mom. och 57 § 1 mom. se 1965:753 samt av 4 § se 1967:199.

(Nuvarande lydelse)

r i n g s n ä m n d e n) verkställa dels taxering till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt av skattskyldiga, som sakna hemortskommun i riket, ävensom av sådana i 17 § förordningen om statlig inkomstskatt och 17 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt omförmälda skattskyldiga, som jämlikt 20 och 39 §§ folkbokföringsförordningen skola mantalsskrivas i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm, dels ock taxering till kommunal inkomstskatt, som skall ske för gemensamt kommunalt ändamål.

Taxering som — — — särskilt taxeringsdistrikt.

(Föreslagen lydelse)

r i n g s n ä m n d e n) verkställa dels taxering till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt av skattskyldiga, som sakna hemortskommun i riket, ävensom av sådana i 17 § förordningen om statlig inkomstskatt och 17 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt omförmälda skattskyldiga, som jämlikt 20 och 39 §§ folkbokföringsförordningen skola mantalsskrivas i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm, dels ock taxering till kommunal inkomstskatt, som skall ske för gemensamt kommunalt ändamål.

11 §.

1 m o m. Varje län — — — ett prövningsdistrikt.

För varje — — — — — en prövningssnämnd.

Efter framställning av länsstyrelsen må Kungl. Maj:t medgiva, att *prövningssnämnd* sammanträder å två avdelningar. Då fråga är om beslut av principiell innebörd, så ock eljest, då särskilda skäl därtill föranleda, må nämnden i dess helhet företaga mål eller ärende till avgörande.

I Stockholms län sammanträder prövningssnämnden på fem avdelningar. Kungl. Maj:t må efter framställning av länsstyrelse i annat län medgiva, att *prövningssnämnden i länet* sammanträder på två avdelningar. Då fråga är om beslut av principiell innebörd, så ock eljest, då särskilda skäl därtill föranleda, må nämnden i dess helhet företaga mål eller ärende till avgörande.

12 §.

1 m o m. I länen är landskamreren prövningssnämndens ordförande.

1 m o m. I länen är landskamreren prövningssnämndens ordförande. *I Stockholms län förordnar länsstyrelsen förste länsassessor vid prövningssnämndsavdelningen att vara ordförande på avdelning inom prövningssnämnden.*

Prövningssnämnd i — — — — — fyra år.

För den — — — — — hos nämnden.

I länen — — — — — inom prövningssdistriktet.

Av ledamöter — — — — — i taxeringsnämnd.

25 b §.

Har den skattskyldige under beskattningsåret avyttrat fastighet, skall han vid självdeklarationen fo-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ga erforderlig utredning på fastställt formulär för beräkning av skattepliktig realisationsvinst. Detsamma gäller, om skattskyldig under beskattningsåret överfört eller upplåtit egendom under sådana förhållanden att överföringen eller upplåtelsen enligt 35 § 2 mom. sista stycket eller punkt 4 sista stycket av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen är i fråga om realisationsvinst jämställd med fastighet.

34 §.

2 mom. På ansökan — — — vara avlämnad.

Ansökan som i första stycket avses göres hos förste taxeringsintendenten i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt. Föreligger ej sådan skattskyldighet för sökanden, göres ansökningen hos förste taxeringsintendenten i det län, där självdeklarationen skall avlämnas. I *Stockholm* göres ansökningen hos taxeringsintendenten å vederbörande taxeringskontor.

Ansökan som i första stycket avses göres hos förste taxeringsintendenten i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt. Föreligger ej sådan skattskyldighet för sökanden, göres ansökningen hos förste taxeringsintendenten i det län, där självdeklarationen skall avlämnas. I *Stockholms län* göres ansökningen hos förste taxeringsintendenten å vederbörande taxeringskontor.

Mot taxeringsintendentens — — — — — ej föras.

42 §.

1 mom. Har medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag under hela eller större delen av beskattningsåret helt eller till övervägande del till annan upplåtit honom i nämnda egenskap tillkommande lägenhet, skall till ledning för medlemmens eller delägarens taxering varje år av föreningen eller bolaget lämnas uppgift om beloppet av medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget och huru mycket därav som utgör kapitaltillskott ävensom angående värdet av medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet. Omförmälda uppgift skall utan anmaning avlämnas se-

1 mom. Har medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag under hela eller större delen av beskattningsåret helt eller till övervägande del till annan upplåtit honom i nämnda egenskap tillkommande lägenhet, skall till ledning för medlemmens eller delägarens taxering varje år av föreningen eller bolaget lämnas uppgift om beloppet av medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget och huru mycket därav som utgör kapitaltillskott ävensom angående värdet av medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet. Motsvarande gäller beträffande sådan ekonomisk förening

(Nuvarande lydelse)

nast den 15 februari under taxeringsåret i den ordning, som gäller för avlämnande av självdeklaration.

(Föreslagen lydelse)

eller sådant aktiebolag som enligt punkt 3 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen likställes med bostadsförening och bostadsaktiebolag vid inkomstbeskattningen. Omförmälda uppgift skall utan anmäning avlämnas senast den 15 februari under taxeringsåret i den ordning, som gäller för avlämnande av självdeklaration.

Uppgiften skall — — — fastställt formulär.

57 §.

1 m o m. Beslut om taxeringsrevision meddelas av förste taxeringsintendenten, dock att i Stockholm denne må uppdraga åt revisionsintendenten att meddela beslut som nu sagts.

1 m o m. Beslut om taxeringsrevision meddelas av förste taxeringsintendenten. I Stockholms län får uppdragas åt förste revisionsintendenten att meddela beslut som nu sagts.

Finner förste — — — — — det länet.

Taxeringsrevision skall — — — — — av länsstyrelsen.

134 §.

Fastighetsprövningsnämnd i — — — om fastighetsvärdering.

Enligt samma — — — — — för dem.

Prövningsnämnden i Stockholm är tillika fastighetsprövningsnämnd i staden.

Vad i — — — gälla fastighetsprövningsnämnd.

Ordföranden i — — — fastighetsprövningsnämndens ordförande.

Fastighetsprövningsnämnd biträdes — — — omförmälda kansliet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969 såvitt avser 25 b § och i övrigt den 1 januari 1968.

Uppdrag för ledamot och suppleant i prövningsnämnderna i Stockholms stad och Stockholms län skall upphöra vid utgången av år 1967. Uppdrag att vara ledamot eller suppleant i den nya prövningsnämnden i Stockholms län skall första gången avse tiden till och med den 30 juni 1969.

Förslag
till
Förordning
om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att till 48 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 skall fogas ett nytt moment, betecknat 4 mom., av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

48 §.

4 mom. Skattskyldig, som avyttrat fastighet eller rörelse eller del av sådan tillgång mot betalning under minst tre år, kan, om till följd härav hans till statlig inkomstskatt taxerade inkomst blivit mer än dubbelt så stor som medeltalet av hans motsvarande taxerade inkomster för närmast föregående tre beskattningsår, efter ansökan beviljas anstånd av lokal skattemyndighet med erläggande av kvarstående skatt för det taxeringsår, då försäljningen tagits till beskattning. Anstånd får avse högst två tredjedelar av den kvarstående skatten. Det belopp, för vilket anstånd medges, skall erläggas med halva beloppet före utgången av april månad under ettvarvt av de två år, som följer närmast efter det år, då den kvarstående skatten enligt debiteringen skolat erläggas.

Har avyttringen föranlett debitering av tillkommande skatt, får anstånd medges efter motsvarande grunder.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969 och tillämpas första gången med avseende på kvarstående och tillkommande skatt med anledning av 1969 års taxering.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951
(nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt
för ackumulerad inkomst

Härigenom förordnas, att 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

4 mom. I fråga om inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet gälla förordningens bestämmelser, såvitt avser realisationsvinst, endast intäkt genom vinst, beräknad enligt 35 § 2 mom. *fjärde* stycket kommunalskattelagen, vid avyttring av aktie eller andel i bolag vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 54 § tredje stycket nämnda lag.

(Se vidare anvisningarna.)

4 mom. I fråga om inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet gälla förordningens bestämmelser, såvitt avser realisationsvinst, endast intäkt genom vinst, beräknad enligt 35 § 3 mom. *andra* stycket kommunalskattelagen, vid avyttring av aktie eller andel i bolag vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 54 § tredje stycket nämnda lag *samt sådan vinst vid avyttring av fastighet som till mer än hälften utgöres av återvunna avdrag för värdeminskning av den avyttrade fastigheten.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968. Förordningen äger icke tillämpning beträffande realisationsvinst som uppkommit under tidigare beskattningsår än det för vilket taxering i första instans verkställes år 1969.

¹ Senaste lydelse av 3 § 4 mom. se 1966:216.

Förslag
till
Förordning
om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för
återanskaffning av fastighet

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Rörelseidkare som avyttrar fastighet får vid beräkning av nettointäkt av rörelsen enligt kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) och förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt avdrag för belopp som avsättes till fond för återanskaffning av fastighet.

2 §.

Avdrag erhålles endast om den avyttrade fastigheten använts i rörelsen och den skattskyldige har för avsikt att anskaffa annan fastighet för användning i rörelse.

Avdrag får, om ej annat följer av 4 § andra eller tredje stycket, för ett beskattningsår icke överstiga dubbla det belopp för vilket garanti ställts enligt 3 §. Avdraget får ej heller överstiga beloppet av den vid taxering till statlig inkomstskatt skattepliktiga realisationsvinst som uppkommit genom avyttringen och som belöper på den i rörelsen använda delen av fastigheten.

3 §.

Som förutsättning för avdrag gäller, om ej annat följer av 4 § andra eller tredje stycket, att den skattskyldige till länsstyrelsen i det län, där han taxeras till statlig inkomstskatt, överlämnat en av svensk bank eller, efter länsstyrelsens medgivande, annan svensk kreditinrättning utfärdad garantiförbindelse i vilken kreditinrättningen förklarar sig intill angivet belopp svara för den kvarstående eller tillkommande skatt som den skattskyldige kan ha att erlagga för beskattningsår under vilket fondmedel, som icke tagits i anspråk för sitt ändamål, återföres till beskattning. I fråga om handels- eller kommanditbolag skall garantiförbindelsen avse den kvarstående eller tillkommande skatt som alla delägare i bolaget kan ha att erlagga för sådant beskattningsår. Förbindelsen överlämnas i sådant fall till länsstyrelsen i det län där någon delägare i bolaget taxeras till statlig inkomstskatt.

Länsstyrelsen utfärdar intyg om överlämnad garantiförbindelse. Den skattskyldige skall foga intyget vid sin självdeklaration för det beskattningsår, för vilket avdrag yrkas.

Garantiförbindelse skall gälla till utgången av andra taxeringsåret efter det beskattningsår då avsatta medel senast skall tagas i anspråk. Förbindelsen skall vara utfärdad enligt formulär som riksskattenämnden fastställer.

4 §.

Avsatta medel får tagas i anspråk för avskrivning av byggnad som anskaffats under beskattningsåret av den skattskyldige och är avsedd för användning i hans rörelse. Till byggnaden räknas icke sådana fasta maskiner och andra till byggnaden hörande inventarier, som skall åsättas särskilt maskinvärde vid fastighetstaxering.

Har den skattskyldige avyttrat och anskaffat fastighet under samma beskattningsår, får medel som kunnat avsättas till återanskaffningsfond i första hand tagas i anspråk för avskrivning av byggnad som hör till den nya fastigheten. Därvid anses som om medlen avsatts till återanskaffningsfond och därefter omedelbart tagits i anspråk för sitt ändamål. Garantiförbindelse enligt 3 § fordras icke i sådant fall.

Har den skattskyldige anskaffat fastighet efter utgången av det beskattningsår då han avyttrat sådan fastighet men före den 1 april taxeringsåret, och ger omständigheterna skälig anledning antaga att fonden kommer att tagas i anspråk för sitt ändamål, kan länsstyrelsen medge, att garanti icke ställes eller ställes för belopp motsvarande skälig del av anskaffningskostnaden.

5 §.

Har svenskt aktiebolag i direkt ägo aktier motsvarande mer än nio tiondelar av aktiekapitalet i ett eller flera svenska aktiebolag, kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer, om särskilda skäl föreligger, medge att återanskaffningsfond hos ett av bolagen vid tillämpningen av denna förordning helt eller delvis övertages av ett annat av bolagen. Därvid anses fondens medel avsatta i det övertagande bolagets rörelse det år då det överlåtande bolaget avsatte medlen.

6 §.

Vid taxering för beskattningsår, då avsatta medel tages i anspråk, medges icke avdrag för sådan avskrivning som avses i 4 § i den mån avskrivningen motsvaras av belopp som sålunda tagits i anspråk. Den anskaffade fastigheten anses dock nedskriven med detta belopp.

7 §.

Medel som avsatts till återanskaffningsfond skall tagas i anspråk enligt 4 § senast under det beskattningsår för vilket taxering sker under tredje taxeringsåret efter det år då avdrag för avsättningen medgavs. Medel som ej tagits i anspråk på detta sätt skall tagas upp som skattepliktig intäkt inom samma tid. Om den skattskyldige har svårighet att taga medlen i anspråk inom nämnda tid, får Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer förlänga denna tidsfrist med ytterligare högst tre år.

Avsatta medel, som återföres till beskattning, ökas därvid med belopp motsvarande ränta efter tre procent om året för varje taxeringsår som förflutit efter det år, då avdrag för avsättningen medgavs, till och med det taxeringsår då de avsatta medlen återföres till beskattning.

Vid den taxering då avsatta medel återföres till beskattning får varken nettointäkten eller den till kommunal inkomstskatt uppskattade inkomsten av rörelsen upptagas till lägre belopp än beloppet av de till beskattning återförda fondmedlen jämte ränta.

8 §.

Har skattskyldig tagit avsatta medel i anspråk i annan ordning än enligt 4 § eller har den skattskyldige trätt i likvidation eller skattskyldigt dödsbo skiftats, återföres de avsatta medlen till beskattning för det beskattningsår, då medlen togs i anspråk eller beslutet om likvidationen fattades eller skiftet ägde rum. Till beloppet lägges därvid ränta enligt de grunder som anges i 7 §. I fall av likvidation eller skifte beräknas dock räntan efter endast två procent.

Uppgår genom fusion aktiebolag eller förening (dotterföretag) i annat aktiebolag respektive annan förening (moderföretag) upptages medel, som dotterföretaget avsatt till återanskaffningsfond, till beskattning hos dotterföretaget för det beskattningsår, då rättens tillstånd till fusionen registreras, i den mån fonden icke övertagits enligt tredje stycket. Till beloppet lägges därvid ränta efter två procent om året enligt de grunder som anges i 7 §.

Vid fusion som avses i 28 § 3 mom. första eller andra stycket kommunal-skattelagen får moderföretaget vid tillämpning av denna förordning övertaga återanskaffningsfonden hos dotterföretaget. Därvid anses som om fondens medel avsatts hos moderföretaget under det år då dotterföretaget avsatte medlen.

När medel upptages till beskattning enligt denna paragraf, äger 7 § tredje stycket motsvarande tillämpning.

9 §.

Vid tillämpning av denna förordning anses tidigare till återanskaffningsfond avsatta medel ha tagits i anspråk före senare avsatta medel.

10 §.

Har medel återförts till beskattning enligt 7 eller 8 §, skall taxeringsnämnden lämna annan taxeringsnämnd de underrättelser som fordras för tillämpning av denna förordning vid taxeringen inom den senare nämnden.

I varje taxeringsdistrikt upprättas förteckning över dem som taxeras till statlig inkomstskatt där och som under beskattningsåret avsatt medel till eller övertagit återanskaffningsfond eller tagit avsatta medel i anspråk. I förteckningen skall anges beloppen av medgivna avdrag, gjorda fondavsättningar och avlämnade garantiförbindelser enligt 3 § andra stycket. Vidare skall däri uppges storleken av belopp, som tagits i anspråk enligt 4 § första stycket eller som återförts till beskattning enligt 7 eller 8 §. Förteckningen sändes till länsstyrelsen sedan taxeringsnämnden avslutat sitt arbete.

11 §.

Länsstyrelsen upprättar förteckning över återanskaffningsfonder enligt denna förordning. I förteckningen antecknas de uppgifter, som fordras för taxeringskontrollen, såsom medgivna avdrag, ianspråktagna eller till beskattning återförda fondmedel och överlämnade garantiförbindelser.

Har avsatta medel tagits i anspråk för sitt ändamål, skall underrättelse därom av länsstyrelsen tillställas den kreditinrättning som utfärdat garantiförbindelse enligt 3 § andra stycket. Har avsatta medel endast delvis tagits i anspråk, skall uppgift dessutom lämnas om det garantibelopp som därefter fordras.

Har skattskyldig träffat avtal om uppförande av byggnad, vilken enligt

avtalet skall färdigställas inom den tid som enligt 7 § första stycket gäller för ianspråktagande av avsatta medel, och styrker den skattskyldige att han efter den avyttring som föranlett fondavsättningen fullgjort förskotts- eller dellikvid i enlighet med avtalet, kan länsstyrelsen medge att det belopp för vilket ställd garanti gäller nedsättes med högst hälften av likviden. Sådant medgivande får lämnas endast om det med hänsyn till den skattskyldiges förhållanden skäligen kan antagas att de avsatta medlen kommer att tagas i anspråk för sitt ändamål. Underrättelse om dylikt medgivande skall av länsstyrelsen tillställas den kreditinrättning, som utfärdat garantiförbindelsen, med uppgift om det garantibelopp som därefter fordras.

Har avsatta medel delvis tagits i anspråk för sitt ändamål eller fordras av annan anledning garantiförbindelse endast för mindre belopp än tidigare och överlämnas garantiförbindelse för detta belopp, skall den ursprungliga förbindelsen återställas. Har de avsatta medlen i sin helhet tagits i anspråk för sitt ändamål, skall garantiförbindelsen återställas. Har den skattskyldige anskaffat fastighet med byggnad och motsvarar anskaffningskostnaden för byggnaden lägst beloppet av medel som inestår i fonden, får länsstyrelsen återställa garantiförbindelsen, även om fonden ännu icke tagits i anspråk för sitt ändamål. Är anskaffningskostnaden för byggnaden lägre, får förbindelsen återställas, om den skattskyldige överlämnar ny garantiförbindelse som lyder på belopp motsvarande lägst hälften av vad som beräknas inestå i fonden, sedan denna tagits i anspråk för avskrivning på byggnaden.

Länsstyrelse, till vilken garantiförbindelse överlämnats, skall tillse att förbindelsen utnyttjas för sitt ändamål. Förbindelsen får dock ej tagas i anspråk för större belopp än som motsvarar hälften av fondavsättning som återförts till beskattning. Garantiförbindelse återställs när den inte behövs längre.

12 §.

Skattskyldig, som gjort avsättning till återanskaffningsfond eller övertagit sådan fond, skall vid självdeklaration för det beskattningsår, då avsättningen eller övertagandet ägt rum, och för varje påföljande beskattningsår, till dess de avsatta medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt fastställt formulär om de medel som avsatts till fonden, om fondens användning och avveckling samt om beloppet av garantiförbindelse enligt 3 § andra stycket.

13 §.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna förordning meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas första gången vid 1969 års taxering.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 3 § och punkt 1 av anvisningarna till 2 §
förordningen den 8 april 1960 (nr 63) om rätt till förlustutjämning
vid taxering för inkomst

Härigenom förordnas, att 3 § och punkt 1 av anvisningarna till 2 § förordningen den 8 april 1960 om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Förlustavdrag må — — — — — kommunal inkomstskatt.
Rätten till förlustavdrag bortfaller, om den skattskyldige för förluståret åsatts taxering, vid vilken beskattningsbar inkomst fastställts. Vad nu sagts har dock ej avseende å fall, där fastställandet av den beskattningsbara inkomsten berott på att investeringsfond eller särskild nyanskaffningsfond återförts till beskattning eller, såvitt fråga är om taxering till kommunal inkomstskatt, garantibelopp för fastighet upptagits såsom skattepliktig inkomst.

Rätten till förlustavdrag bortfaller, om den skattskyldige för förluståret åsatts taxering, vid vilken beskattningsbar inkomst fastställts. Vad nu sagts har dock ej avseende å fall, där fastställandet av den beskattningsbara inkomsten berott på att investeringsfond, särskild nyanskaffningsfond eller *fond för återanskaffning av fastighet* återförts till beskattning eller, såvitt fråga är om taxering till kommunal inkomstskatt, garantibelopp för fastighet upptagits såsom skattepliktig inkomst.

Har skattskyldig försatts — — — — — eller tidigare.

Har skattskyldig eller — — — — — att hänföra.

Anvisningar

till 2 §.

1. Förlust, som — — — — — skogs ingångsvärde.
Har investeringsfond eller särskild nyanskaffningsfond återförts till beskattning, skall vid beräkning av den förlust, som berättigar till förlustavdrag, bortses från det belopp, som på grund av återföringen upptagits såsom skattepliktig intäkt, dock endast i den mån detta

Har investeringsfond, särskild nyanskaffningsfond eller *fond för återanskaffning av fastighet* återförts till beskattning, skall vid beräkning av den förlust, som berättigar till förlustavdrag, bortses från det belopp, som på grund av återföringen upptagits såsom skattepliktig intäkt,

¹ Senaste lydelse av 3 § och punkt 1 av anvisningarna till 2 § se 1967:98.

(Nuvarande lydelse)

belopp inrymmes i den för förlust-
året fastställda beskattningsbara in-
komsten minskad, i förekommande
fall, med garantibelopp för fastighet.

(Föreslagen lydelse)

dock endast i den mån detta belopp
inrymmes i den för förluståret fast-
ställda beskattningsbara inkomsten
minskad, i förekommande fall, med
garantibelopp för fastighet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt
därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag
till
Förordning
angående upphävande av 23 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256)
om investeringsfonder för konjunkturutjämning

Härigenom förordnas, att 23 § förordningen den 27 maj 1955 om investeringsfonder för konjunkturutjämning skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda förordningen skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

Förslag
till
Förordning
angående upphävande av 9 § förordningen den 7 april 1967 (nr 96)
om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild
nyanskaffningsfond, m. m.

Härigenom förordnas, att 9 § förordningen den 7 april 1967 om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda förordningen skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 907 av herr *Svenungsson* och II: 1120 av herr *Oskarson m. fl.*, vari hemställts, att skattskyldig vid beräkning av vinst på avyttrad fastighet får göra avdrag för förbättringskostnad eller härmed jämförlig reparations- och underhållskostnad, då denna under en tidsperiod av tre år uppgått till minst 3 000 kronor samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig lagtext;

II) de likalydande motionerna I: 909 av herr *Dahlén m. fl.* och II: 1130 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställts,

dels att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition 1967: 153 måtte

A. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära

1. att en utredning tillsättes med uppgift dels att framlägga förslag om lämplig samordning av aktievinst- och kapitalvinstbeskattning, dels att

uppmärksamma förhållandena mellan kapitalvinstbeskattningen samt förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen,

2. att Kungl. Maj:t återkommer till riksdagen med förslag att vinst, som uppkommer vid försäljning av villa på grund av ägarens förflyttning från orten, inte skall beskattas om han inom viss tid på den nya orten köper ny bostadsfastighet,

3. att Kungl. Maj:t ålägger länsstyrelserna att besvara frågor från de skattskyldiga om metoderna för beräkning av skatten vid fastighetsförsäljning enligt denna lag;

B. uttala som sin uppfattning att skattemyndigheterna, när bevisning avseende tid före lagens ikraftträdande ifrågakommer, vid sin bedömning bör beakta svårigheterna för sådan bevisning;

C. besluta

1. att — med ändring av den föreslagna lagtexten — förordningen om ackumulerad inkomst i tillämpliga delar skall gälla i fråga om realisationsvinst vid försäljning av fastighet där fastigheten innehafts i fem eller flera år — dock att skatteberäkningen skall ske som om inkomsten hänför sig till tre år,

2. att — med ändring av de föreslagna övergångsbestämmelserna — införa en alternativregel av innebörd att som ingångsvärde får väljas ett belopp motsvarande 150 % av taxeringsvärdet vid den nya lagens ikraftträdande;

dels att vederbörande utskott utarbetar förslag till erforderlig lagtext;

III) de likalydande motionerna I: 910 av herrar *Enarsson* och *Sveningsson* samt II: 1131 av herr *Ringaby m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1) avslå Kungl. Maj:ts proposition 1967: 153 till de delar den avser beskattning av växande skog samt

2) hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i enlighet med vad i motionerna anförts i fråga om samordning och förenkling av skogsbeskattningen;

IV) de likalydande motionerna I: 911 av herr *Einar Eriksson* och II: 1122 av herr *Brandt*, vari hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte ge 35 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 ändrad lydelse enligt följande:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Motionärernas förslag)

35 §.

2 m o m. A v y t t r a s f a s t i g h e t — — — vinsten skattepliktig.

Har fastighet — — — — — påtaglig olägenhet.

Har avyttrad fastighet förvärvats av den skattskyldige genom arv, testamente, gåva, bodelning eller annat fång som icke är jämförligt med köp eller byte, anses fastigheten förvärvad genom det köp, byte eller

Har avyttrad fastighet förvärvats av den skattskyldige genom arv, testamente, gåva, bodelning eller annat fång som icke är jämförligt med köp eller byte, anses fastigheten förvärvad genom det köp, byte eller där-

(Kungl. Maj:ts förslag)

därmed jämförliga fång som skett närmast dessförinnan.

(Motionärernas förslag)

med jämförliga fång som skett närmast dessförinnan. *Motsvarande gäller om den skattskyldige förvärvat den avyttrade fastigheten före ingången av år 1968 genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, när lagfart på fånglet söks efter den 8 november 1967 och*

antingen den skattskyldige förvärvat fastigheten från föräldrar, far- eller morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make eller från aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari den skattskyldige ensam eller tillsammans med sådana personer, direkt eller indirekt, på grund av det samlade innehavet av aktier eller andelar har ett bestämmande inflytande

eller fastigheten genom fånglet övergått på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari säljaren ensam eller tillsammans med nämnda personer, direkt eller indirekt, har ett sådant inflytande, eller på dödsbo, vari säljaren eller sådan person är delägare. I dessa fall beräknas realisationsvinsten med utgångspunkt från det köp, byte eller därmed jämförliga fång, som närmast dessförinnan skett från annan än här angiven person.

Vad som ————— till vattenkraft.

3 m o m. Avyttras a k t i e ————— 25 % av vinsten.

Avyttrar skattskyldig ————— detta stycke.

Kan tillämpning ————— avyttringen sker.

Har egendom ————— för avyttringen.

Bestämmelsen i ————— detta moment.

Från skatteplikt ————— lös egendom.

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening *efter den 31 december 1967* av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, beräknas realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot aktien eller andelen svarande andel av fastigheten. Vad nu sagts får icke föranleda

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening *genom fång på vilket lagfart söks efter den 8 november 1967* av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, beräknas realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot aktien eller andelen svarande andel av fastighe-

(Kungl. Maj:ts förslag)

att realisationsvinst beräknas lägre eller att realisationsförlust beräknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gälla endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gälla dock icke vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsrättsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten.

(Motionärernas förslag)

ten. Vad nu sagts får icke föranleda att realisationsvinst beräknas lägre eller att realisationsförlust beräknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gälla endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gälla dock icke vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsrättsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten.

V) de likalydande motionerna I: 912 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 1121 av herr *Bohman m. fl.*, vari hemställts,

A. att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 153 måtte

a. besluta,

1) att skattskyldig skall som ingångsvärde, i stället för köpeskillingen vid förvärvet — utöver i propositionen angivna alternativ — få välja ett belopp motsvarande 150 % av taxeringsvärdet för fastigheten enligt 1965 års allmänna fastighetstaxering;

2) att för skattskyldig, vilken som ingångsvärde väljer 150 % av det taxeringsvärde som gällde för fastigheten 20 år före avyttringen eller vid arv eller liknande fång 150 % av fastighetens taxeringsvärde året före dödsfallet, bestämmelserna rörande indexberäkning, fast årligt avdrag, avdrag för förbättringar samt värdeminskningssavdrag skall tillämpas med utgångspunkt från året före den allmänna fastighetstaxering eller, i förekommande fall, särskild fastighetstaxering, på vilken taxeringsvärdet grundar sig;

3) att i fråga om fastighet, som omfattar flera byggnader avsedda för bostadsändamål, skall för varje sådan byggnad utöver en från försäljningsvinsten avdragas ett belopp av 1 000 kr. för varje påbörjat kalenderår som bostadsbyggnaden funnits på fastigheten under innehavstiden;

4) att i övergångsbestämmelserna skall införas en punkt av följande lydelse:

Har den skattskyldige före ikraftträdandet innehaft fastighet tio år eller mera eller förvärvat fastighet genom arv eller testamente eller ock genom gåva eller bodelning under andra förhållanden än som angivas i 35 § 4 mom. andra stycket i dess nya lydelse, skall vinst, som uppkommer vid avyttring av fastigheten under 1968 eller 1969, icke beskattas. Avyttras sådan fastighet senare, skall till erlagd köpeskillning för fastigheten, utöver tillägg enligt punkt 2 första, andra och tredje styckena av anvisningarna till 36 §, läggas ett belopp av 40 000 kr., varjämte vid tillämpning av andra stycket av nämnda anvisningspunkt beräkningen skall grundas på

där avsett taxeringsvärde, förhöjt med 100 procent i stället för med hälften.

5) att bestämmelserna i förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall göras tillämpliga vad gäller intäkt genom realisationsvinst vid avyttring av fastighet;

b. i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad i motionerna anförts angående angelägenheten av fortsatta skyndsamma utredningar beträffande realisationsvinstbeskattningens omfattning och utformning m. m.; ävensom

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de ändringar av författningstexten som föranledes av yrkandena under A a ovan;

VI) de likalydande motionerna I: 914 av herr *Thorsten Larsson* och II: 1127 av herr *Josefson* i Arrie, vari hemställts,

A) att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 måtte besluta

att under en övergångsperiod av tio år tillämpa en uppräknings taxeringsvärdet med 100 % vid tillämpning av 20-årsregeln för de fall som med nuvarande realisationsvinstbeskattning är skattefria samt

att 3 000 kr. undantages vid beräkning av skattepliktigt belopp årligen då värdeminskningssavdraget överstiger nämnda belopp;

B) att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext;

VII) de likalydande motionerna I: 915 av herrar *Thorsten Larsson* och *Svanström* samt II: 1129 av herr *Larsson* i Borrby, vari hemställts,

A) att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 måtte besluta komplettera de i propositionen framlagda förslagen om ändrade regler för realisationsvinstbeskattning med en särregel som från beskattning undantar realisationsvinst vid villaförsäljning med åtföljande reinvestering på annan ort orsakad av påtvingad förflyttning utanför den enskildes kontroll, samt

B) att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext;

VIII) de likalydande motionerna I: 916 av herr *Yngve Nilsson m. fl.* och II: 1134 av fru *Sundberg*, vari hemställts, att riksdagen i anslutning till proposition nr 153 måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning av frågan om införande i lagstiftningen av en särskild justeringsfaktor till skydd mot en överbeskattning av effektiva jordbruksenheter, så att förslag i ämnet kan föreläggas 1968 års riksdag;

IX) de likalydande motionerna I: 917 av herrar *Yngve Nilsson* och *Sveningsson* samt II: 1133 av fru *Sundberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att vid försäljning av fast egendom till make, barn, styvbarn eller avkomling till barn eller styvbarn samma beräkningsgrunder för fastighetens ingångsvärde må tillämpas som då fastigheten förvärvats genom arv eller gåva;

X) de likalydande motionerna I: 918 av herr *Sundin m. fl.* och II: 1123 av herr *Eriksson* i Bäckmora m. fl., vari hemställts,

A. att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 måtte besluta

att s. k. återvunna värdeminskningsavdrag skall återföras till beskattning också för skogsvägar och täckdiken,

att överlåtelse till taxeringsvärdet mellan nära släkt under en tjugoårsperiod före lagens ikraftträdande måtte jämföras med arv eller gåva,

att under en övergångstid av fem år ett fast tillägg på 40 000 kr. lägges till den faktiska eller enligt alternativregeln beräknade anskaffningskostnaden för de fastigheter som vid lagens ikraftträdande är skattefria enligt nu gällande realisationsvinstbeskattningsregler;

B. att riksdagen måtte uttala sig för

att det fasta tillägget på 3 000 kr. per år tillämpas också för mindre rörelseidkare med bostad och verkstadslokaler i samma byggnad i enlighet med vad som anförts i motionen,

att anskaffningskostnaden vid delförsäljningar proportioneras enligt försäljningsobjektets aktuella värderelationer; samt

C. att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig lagtext;

XI) de likalydande motionerna I: 919 av herr *Wallmark* samt II: 1124 av herrar *Fridolfsson* i Stockholm och *Nordgren*, vari hemställts, att befrielse från realisationsvinstbeskattning regelmässigt skall medges då fastigheten helt eller delvis överlättes genom expropriation eller hot därom eller över huvud taget under tvång;

XII) de likalydande motionerna I: 920 av herrar *Wallmark* och *Strandberg* samt II: 1132 av herrar *Ringaby* och *Nordstrandh*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att sådana en- och tvåfamiljsfastigheter vilka inkomsttaxeras enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen skall vara undantagna från realisationsvinstbeskattning;

XIII) motionen I: 908 av herr *Ahlmark*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 153 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att en utredning snarast tillsättes för att

1) samordna skilda former av kapitalvinstbeskattning,

2) undersöka ett ytterligare närmande mellan kapitalvinstbeskattning och inkomstbeskattning;

XIV) motionen I: 913 av herr *Hübinette*, vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 153;

XV) motionen II: 1125 av herrar *Hedin* och *Nordgren*, vari hemställts, att anvisningarna till 36 § i förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 ändras så att förbättringskostnad eller därmed jämförlig reparations- och underhållskostnad får inräknas i de avdragsgilla omkostnaderna för år då de nedlagda kostnaderna uppgått till minst 1 000 kr.;

XVI) motionen II: 1126 av herr *Hermansson m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen vid behandling av proposition nr 153 bifaller förslaget

om slopande av tidsgränsen för beskattning av realisationsvinst genom avyttring av fastighet,

2) att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om nytt förslag beträffande övriga delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 vilka gäller beskattningen av realisationsvinst genom avyttring av fastighet varvid hänsyn tas till de i denna motion framförda synpunkterna;

3) att riksdagen — därest ovanstående yrkanden icke skulle bifallas — beslutar sådan ändring av 35 § 2 mom. i kommunalskattelagen som framgår av följande lagförslag:

Förslag

till

*ändrad lydelse i förhållande till förslaget i prop. 1967: 153 av 35 § 2 mom.
kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)*

2 mom. Avyttras *fastighet* är hela realisationsvinsten skattepliktig utom i fall som avses i nästa stycke.

Har fastighet — — — påtaglig olägenhet.

Har avyttrad — — — närmast dessförinnan.

Vad som — — — till vattenkraft.

ävensom

XVII) motionen II:1128 av herr Jönsson i Ingemarsgården, vari hemställt, »att riksdagen — med ändring av övergångsbestämmelserna i punkten 3 till proposition 1967: 153 — måtte besluta att det klagas att äldre bestämmelser skall gälla för att ersättning på grund av tvångsförfarande skall utgå, då talan i målet väckts före den 1 januari 1968 eller då den till tvångsrättigheten berättigade tagit egendomen eller rättigheten i besittning före nämnda dag».

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härför återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande rätt, s. 39—47.

Kommitténs förslag, s. 47—58.

Remissyttrandena, s. 58—119.

Departementschefen, s. 120—171.

Motionerna

Avslag på propositionen helt eller delvis och ny utredning

Enligt *motionen I: 913* löser inte propositionen det primära kravet på en beskattning som kan anses rimlig i förhållande till den uppkomna vinsten och sättet för dess tillkomst. I fråga om beskattningens inverkan på utbudet av mark delar motionären den uppfattning som kommit till uttryck i vissa remissuttalanden om att införandet av en beskattning enligt den föreslagna ordningen snarare kan få negativa verkningar från markpolitisk synpunkt.

De skattekonsekvenser som propositionen kommer att medföra i fråga om fastigheter med växande skog är enligt motionärens mening inte godtagbara. Eftersom f. n. en kommitté håller på att överse bestämmelserna rörande skogsbeskattningen är det i högsta grad angeläget att denna får slutföra sitt arbete innan beslut fattas om realisationsvinstbeskattningen.

Motionären anser en förnyad bearbetning av tillgängligt material och ytterligare överväganden böra komma till stånd så att förslag till en markpolitiskt mer realistisk beskattning kan framläggas.

I *motionen II: 1126* kritiseras förslaget i propositionen att såväl anskaffningskostnader som förbättringskostnader skall få uppräknas på grundval av konsumentprisindex. Något sådant får inte ske enligt nu gällande regler. Varken markvärdeutredningen eller propositionen har enligt motionärernas mening lämnat tillfredsställande motivering varför markägarna i motsats till de flesta andra grupper i samhället skall inflationsskyddas. Det kan givetvis anföras att endast »verkliga vinster» och inte »inflationvinster» bör beskattas, men det är synnerligen tvivelaktigt om metoden att uppräknas anskaffningsvärden på fastigheter på grundval av konsumentprisindex kan tillmätas någon som helst relevans när det gäller att bestämma vad som bör beskattas vid en fastighetsavyttring. I varje fall gäller detta vid större försäljningar. Det finns enligt motionärernas mening ingen som helst anledning att ge markspekulanter och stora markägare fördelar i form av ett inflationsskydd. Ett sådant skydd kan det finnas skäl att över huvud taget tillämpa endast i fråga om skatter och olika sociala bidrag.

Om uppräkning i förhållande till konsumentprisindex skall tillåtas borde i varje fall denna uppräkning inte få ske längre än till den 1 januari 1968 d. v. s. då den nya lagen träder i kraft. Att utsträcka en sådan uppräkning även efter detta datum är enligt motionärernas mening att direkt stimulera en stegring av markpriserna.

Motionärerna gör ingen erinran mot det i propositionen föreslagna fasta tillägget till anskaffningskostnaden. Detta system anser de införa ett visst progressivt inslag i beskattningen. De anser emellertid att detta progressiva inslag bör förstärkas och att det bör präglade även de regler som gäller viss

hänsyn till förändringar i penningvärdet. Detta syfte skulle enligt motionärernas mening bäst kunna uppnås genom att det fasta tillägget förhöjdes. Genom en lämplig avvägning av tillägget skulle ägare av egna hem o. s. v. kunna beredas visst skydd.

I avbidan på resultatet av den av motionärerna begärda utredningen anser motionärerna förslaget i propositionen om slopande av tidsgränsen för beskattning av fastighetsförsäljningsvinst böra genomföras.

Utredning av kapitalvinstbeskattningen m. m.

I *motionerna I: 909* och *II: 1130* understryks angelägenheten av en samordning av kapitalvinstbeskattningen. Vid denna samordning bör också uppmärksammas förhållandena mellan kapitalvinstbeskattning samt förmögenhets- resp. arvs- och gåvobeskattning.

Ett centralt inslag i en kapitalvinstbeskattning bör enligt motionärernas mening vara hänsynen till penningvärdeförändringar. En fiktiv realisationsvinst som uppkommit genom inflationen bör inte beskattas.

Motionärerna framhåller vidare att det är ett betydande samhällsekonomiskt intresse att realisationsvinstbeskattningen inte utformas så att den försvårar en motiverad strukturrationalisering. Denna grundsyn har giltighet såväl för industri- som för jord- och skogsbruksfastigheter. Den motiverar också förslag som syftar till att åstadkomma en beskattning som inte i onödan hindrar arbetskraftens rörlighet. Enligt motionärernas uppfattning bör den utredning de förordat även fästa stor vikt vid kapitalvinstbeskattningarnas samhällsekonomiska verkningar — och då inte minst ta sikte på att strukturrationaliseringar inte motverkas.

Enligt *motionerna I: 912* och *II: 1121* bör skogsskattekommitténs arbete påskyndas och resultatet därav göras till föremål för en översyn, därvid också de skogliga synpunkterna får komma till tals. Möjligheterna att vid en evig realisationsvinstbeskattning bättre tillgodose önskemålen rörande den yttre rationaliseringen bör undersökas såväl beträffande jordbruk som skogsbruk liksom andra spørsmål rörande dessa förvärvskällor. Därvid bör också frågan om uppskov med beskattningen vid försäljningar i rationaliseringssyfte — även tvångsförsäljningar — och rätten att avskriva beloppet vid återanskaffning i form av eget hem komma under prövning. Även andra frågor kan behöva närmare beaktas. Det är enligt motionärernas mening också lämpligt att undersöka, huruvida ej någon grupp av fastighetsförsäljningar kan undantas utan men för lagstiftningens syfte och om det kan vara motiverat att beskatta vinsten efter en proportionell i stället för en progressiv skattesats.

Motionären i *motionen I: 908* erinrar om att en rad remissinstanser med anledning av markvärdekommitténs förslag till markvinstbeskattning un-

derstrukit angelägenheten av en samordning mellan olika slag av kapitalvinstbeskattning. Att — som i propositionen utlovas — »i belysning av gjorda erfarenheter så småningom» se över lagstiftningen anser motionären inte vara tillräckligt, eftersom det enligt hans mening är olämpligt att under lång tid ha skiftande regler för olika slag av kapitalvinster. Det är visserligen inte säkert att det kommer att visa sig möjligt att göra reglerna helt enhetliga. Man bör dock sträva åt det hållet och snarast tillsätta en utredning med den uppgiften. Den bör både gå igenom utländska förslag och erfarenheter och belysa frågorna med ledning av de praktiska följderna i Sverige av den nya aktievinstbeskattningen och den markvinstbeskattning, som nu kommer att genomföras.

En annan viktig principfråga som utredningen bör granska är de nuvarande skillnaderna mellan kapitalvinstbeskattning och inkomstbeskattning. Motionären delar den i propositionen uttalade uppfattningen att ett behårt fasthållande av den ursprungliga skillnaden mellan inkomst och kapitalvinst kan synas strida mot skatteförmågeprincipen, särskilt i ett läge, när samhället begär att medborgarna skall avstå en förhållandevis stor del av sina årliga arbetsinkomster till det allmänna i form av skatt. Motionären anser det förståeligt om många löntagare frågar sig varför kapitalvinster, som ofta erhållits utan vare sig risker eller arbete, endast delvis beskattas medan deras egna inkomster är skattepliktiga helt och fullt.

Om ett närmande mellan kapitalvinst- och inkomstbeskattning skall kunna uppnås fordras att flera problem vid kapitalvinstbeskattningen, inte minst de samhällsekonomiska effekterna, noga analyseras. Inflationsproblemet måste lösas också för andra former av kapitalvinstbeskattning än markvinstbeskattningen. Skatteberäkning för ackumulerad inkomst bör ges en vidgad tillämpning också för realisationsvinst. Likaså bör man söka uppnå större parallellitet mellan rätten att dra av förluster och plikten att skatta för vinster.

Vid en annan beskattning av aktievinster är det angeläget att se till att företagens kostnader för finansiering med eget kapital inte ökar i förhållande till finansiering med främmande kapital. Lösningen på detta problem kan sökas inom ramen för företagsbeskattningen. De problem som hör samman med dubbelbeskattningen av utdelad aktiebolagsvinst bör — om det är möjligt — utredas i samverkan med den nu sittande företagskatteutredningen. Andra komplicerade problem kommer naturligtvis också att aktualiseras.

Visar det sig svårt att lösa dessa och andra frågor bör utredningen ges frihet att också undersöka om samordningen av olika slag av kapitalvinstbeskattning kan uppnås på annat sätt. En utredning som koncentrerar sig på de skilda slag av samordningsfrågor, som motionären skisserat, bör enligt hans mening kunna ge underlag för ytterligare reformer.

Vinstprocenten

Motionärerna i *motionen II: 1126* har av skäl, som redovisas ovan under rubriken »Avslag på propositionen helt eller delvis och ny utredning», yrkat en översyn av de i propositionen föreslagna bestämmelserna. Därest detta yrkande inte vinner riksdagens bifall hemställer motionärerna i andra hand om sådan ändring av 35 § 2 mom. kommunalskattelagen att 100 % — i stället för i propositionen föreslagna 75 % — av vinsten vid fastighetsförsäljning blir skattepliktig oavsett innehavstiden.

Indexberäkning

Enligt *motionerna I: 912* och *II: 1121* bör indexberäkningen av ingångsvärde enligt 20-årsregeln och alternativregeln vid arv ske med utgångspunkt från den prisnivå som tillämpats vid ifrågavarande allmänna fastighetstaxering och inte på grundval av taxeringsvärdet 20 år före avyttringen resp. vid dödsfallet.

Fast tillägg

Motionärerna i *motionerna I: 912* och *II: 1121* finner det otillfredsställande att det fasta tillägg, som enligt propositionen skall få ske för varje år fastigheten innehafts, begränsats till 3 000 kr. oavsett antalet bostadshus på fastigheten. Detta kan — menar motionärerna — leda till otillfredsställande resultat t. ex. vid fastighetssammanläggningar och då personalbostäder finns på en fastighet. Motionärerna föreslår ett fast avdrag med 1 000 kr. per år för varje bostadshus på en fastighet utöver ett.

I *motionerna I: 918* och *II: 1123* kritiseras förslaget i propositionen att det fasta tillägget på 3 000 kr. endast skall medges för bebyggda fastigheter och att det i fråga om dessa knutits till den väsentliga bostadsbyggnaden. Propositionen lämnar inte klart besked på frågan när bostadsdelen skall anses inte vara »obetydlig i förhållande till hela byggnaden». Motionärerna anser med hänsyn till att många mindre rörelseidkare har bostad och verkstadslokaler i samma byggnad, att det fasta tillägget på 3 000 kr. per år bör åtnjutas även i de fall då bostaden utgör en mindre del av byggnaden.

Förbättringskostnader

Den i propositionen föreslagna gränsen på 3 000 kr. för att förbättringskostnader skall få avräknas vid realisationsvinstberäkningen anser motionärerna i *motionen II: 1125* vara för låg. Motionärerna hänvisar till markvärdekommitténs förslag att samtliga förbättringskostnader borde få dras av och framhåller att förslaget i propositionen missgynnar villaägare och

innehavare av andra mindre fastigheter, för vilka de årliga förbättringskostnaderna oftast inte uppgår till 3 000 kr. Motionärerna föreslår att gränsen för att förbättringskostnader skall medräknas vid vinstberäkningen sättes till 1 000 i stället för 3 000 kr.

Motionärerna i *motionerna I: 907* och *II: 1120* påtalar att enligt förslaget i propositionen förbättringskostnader får dras av från försäljningssumman endast i de fall dessa kostnader inom ramen för ett år överstiger 3 000 kr. Detta kommer för många fastighetsägare att medföra en avsevärd försämring i förhållande till nu gällande bestämmelser. I princip har nämligen den skattskyldige nu rätt att vid beräkning av realisationsvinst avräkna alla omkostnader för den avyttrade egendomen. Markvärdekommittén har i sitt betänkande inte föreslagit någon begränsning i rätten att tillgodoräkna förbättringskostnader. Därutöver anser den en sexprocentig uppräkningsbörja få ske vid sådana förbättringar, som kostat 5 000 kr. eller mer per år.

Fastighets- och egnahemsägare, vilka av kapitalbrist eller andra skäl tvingas kontinuerligt verkställa förbättringar under en följd av år för årliga kostnader understigande 3 000 kr., kommer att missgynnas i förhållande till den som har möjlighet att genomföra en större förbättring under ett år. Från rättvisesynpunkt kan enligt motionärernas mening detta förhållande inte godtagas. Den ambitiöse och sparsamme ägaren av ett eget hem eller en sommarbostad genomför oftast förbättringar på sin fastighet i den takt som tillgång på eget kapital och egen arbetsinsats tillåter. Det synes motionärerna skäligt att likvärdiga förbättringar av en fastighet antingen dessa är utförda som punktinsatser med kostnader över 3 000 kr. per år eller utförda under ett antal år med lägre belopp per år bör ge samma avdragsrätt vid försäljning. Det avgörande bör vara de totala kostnader som nedlagts på förbättring av fastigheten under jämförbar tid.

Motionärerna förordar att bestämmelserna för avdragsrätt för förbättringskostnader ändras så att dessa får avdragas om de under en tidsperiod av tre år uppgår till sammanlagt 3 000 kr. Några större tillämpningssvårigheter i förhållande till propositionens förslag bör enligt deras mening detta inte medföra.

Det förhållandet att kostnaderna för tidigare utförda grundförbättringar inte får medtas, då ingångsvärdet skall beräknas med utgångspunkt från visst års taxeringsvärde, kan enligt *motionerna I: 912* och *II: 1121* innebära en orättvisa för en skattskyldig som, efter det år på vilket den allmänna fastighetstaxeringen grundar sig men före det ifrågavarande taxeringsåret, gjort grundförbättring vilken ej varit av den betydelse att särskild fastighetstaxering ägt rum. Motionärerna anser därför, att man vid tillämpning av 20-årsregeln och den alternativa arvsregeln bör få avräkna förbättringskostnad om minst 3 000 kr. som avser tiden före det fiktiva förvärsåret men efter det år, på vilket den allmänna fastighetstaxeringen grundar sig.

Förutsättning härför bör dock vara att förbättringen inte föranlett höjning av taxeringsvärdet vid särskild fastighetstaxering.

I *motionerna I: 916* och *II: 1134* anser motionärerna att ett stort antal jordbruk, i vilka produktivitetsutvecklingen varit större än den ordinära och där det inte varit fråga om spekulativa investeringar, vid försäljning kommer att mer eller mindre hårt drabbas av realisationsvinstbeskattning. Detta sammanhänger med en på dessa jordbruk intensivt bedriven odling de senaste båda årtiondena, vilken lett till en ovanligt stor värdestegring. Gjorda beräkningar ger vid handen att i Skåne flertalet jordbruk som är större än 60—80 tunnland kommer att drabbas hårt av markvärdeskatten. Samma är förhållandet i andra slättbygder under hög jordbrukskultur. Värdestegringen har berott på vidtagna strukturrationaliseringsåtgärder och sammanslagning till större enheter, mekanisering av driften i förening med ekonomisk driftplanering, rationella arbetsprocesser och en rationell gödsling av jorden. I den mån vederbörande vidtagit grundförbättring, för vilka kostnaderna inte tidigare avdragits vid den årliga inkomsttaxeringen, är han enligt propositionen berättigad till förbättringskostnadsavdrag. Men denna möjlighet är ofta inte till fyllest, eftersom värdestegringen i mycket stor utsträckning är resultat antingen av egna arbetsinsatser, som inte kan uppskattas i pengar, eller av kostnader, som varit avdragsgilla vid den årliga inkomstbeskattningen, och därför inte berättigar till avdrag vid vinstberäkningen. De kostnader för vilka avdrag åtnjutits har å andra sidan resulterat i höjda intäkter, vilka i sin tur i vanlig ordning inkomstbeskattats. Det ena har i detta fallet vägt upp det andra.

Kvar står en av de egna arbets- och kapitalinsatserna framkallad värdestegring, som icke berättigar till förbättringskostnadsavdrag och därför drabbas fullt ut av realisationsvinstbeskattningen. Det är här i realiteten fråga om ett i jordbruksdriften nedlagt sparkapital, som kommer till uttryck i ett högre försäljningsvärde den dag egendomen avyttras. Att staten lägger beslag på den därigenom uppkomna vinsten i form av realisationsvinstskatt måste enligt motionärernas mening ligga utanför lagstiftningens syfte. Också den omständigheten att jordbruksregleringen på sina håll kapitaliserats i höjda jordvärden ligger utanför lagstiftningens ram. I den mån vederbörande egendom har växande skog tillkommer ytterligare andra problem sammanhängande med skogsbeskattningen.

En framkomlig väg för att undanröja den orättvisa som förslaget i propositionen innebär synes enligt motionärernas mening vara att åt ett opartiskt organ, t. ex. vederbörande lantbruksnämnd, överlåta att fastställa den kulturförbättring som ägaren på olika sätt åstadkommit på egendomen och det odlingsavdrag som till följd av dylika åtgärder bör åtnjutas. Detta avdrag bör stå i visst förhållande till den brukade arealen. Andra möjligheter kan kanske också föreligga. Införandet av odlingskostnadsavdrag torde vara erforderligt också för att lagstiftningen inte skall motverka effektivitets-

strävandena inom jordbruket och skogsskötseln. För skogens del är av samma anledning en ändrad skogsbeskattning oundgängligen nödvändig.

Särskilt hårt drabbas — menar motionärerna — de egendomar vilka varit att hänföra till fideikommiss eller förvärvats till billigt pris genom släktköp. Eftersom dessa egendomar aldrig gått i allmänna handeln, och egentlig valfrihet mellan olika metoder för beräkning av ingångsvärdet saknas, är taxeringsvärdet i allmänhet den enda utgångspunkten. På många av dessa egendomar är taxeringsvärdet lågt och ingångsvärdet därför oförmånligt, medan den beskattningsbara realisationsvinsten blir i motsvarande mån högre.

Alternativa regler för beräkning av ingångsvärdet

Den i propositionen föreslagna alternativregeln, innebärande att som ingångsvärde skall räknas taxeringsvärdet 20 år före försäljningen, förhöjt med 50 %, kan enligt *motionerna I: 912* och *II: 1121* visa sig otillräcklig, särskilt i fråga om fastigheter utan bostad. Framför allt torde skogsfastigheter komma att missgynnas. Hänsyn bör beträffande dessa tas till att taxeringsvärdet på den växande skogen skall anknytas till värdet på skogen vid uthålligt skogsbruk. En skog med ett betydande överbestånd skall alltså normalt ha ett inte oväsentligt lägre taxeringsvärde än det s. k. slaktvärdet. Motionärerna pekar också på att normerna för fastighetstaxering av skog undergick en högst väsentlig förändring inför 1957 års allmänna fastighetstaxering, vilken ledde till höjningar av skogsvärdena ofta på mellan 50 och 100 % och inte sällan mer. Motionärerna föreslår som ytterligare ett alternativ för ingångsvärdet det taxeringsvärde som gäller enligt 1965 års fastighetstaxering, uppräknat med 50 %.

Förvärv från nära anförvant

Motionärerna i *motionerna I: 917* och *II: 1133* anser det otillfredsställande att propositionen jämställer vissa släktförsäljningar med onerösa överlåtelser trots att släktförsäljningar inte sällan är till viss del benefika.

Anledningen till överlåtelsernas benefika del är ofta att man vill bevara egendomen inom släkten. Detta har inte minst för jordbruksfastigheternas del medfört att ägosplittringar kunnat undvikas. Genom den nu föreslagna realisationsvinstbeskattningen kan emellertid det förhållandet uppstå att vinsten vid en framtida försäljning blir föremål för en betydligt hårdare beskattning än om fastigheten erhållits som gåva. Det är enligt motionärernas mening därför rimligt att vid försäljning till make, barn, styvbarn eller avkomling till barn eller styvbarn samma beräkningsgrunder får utnyttjas som då förvärvet skett genom arv eller gåva.

Inom jordbruket förekommer det ofta — framhåller motionärerna i *motionerna I: 918* och *II: 1123* — att fastighet överlåtes t. ex. mellan far och son för en köpeskilling, som motsvarar det åsatta taxeringsvärdet. En sådan överlåtelse är delvis att jämställa med gåva. I propositionen ges emellertid inte utrymme för en sådan tolkning av beskattningsreglerna. Ägaren är således bunden av den kontrakterade köpeskillningen vid kortare innehavstid än 20 år. Eftersom den nu föreslagna lagstiftningen inte kunde förutses när dessa kontrakt skrevs, måste denna nya situation anses vara otillfredsställande. Motionärerna föreslår därför, att sådana överlåtelser under en 20-årsperiod före lagens ikraftträdande mellan nära släkt, som sker till taxeringsvärdet eller anskaffningsvärdet, jämställs med gåva eller arv och att man vid realisationsvinstberäkning i sådant fall således får rätt att tillämpa motsvarande regler.

Värdeminskningssavdrag

Enligt *motionerna I: 914* och *II: 1127* bör — om tröskeeffekter skall kunna undvikas — vid beräkning av skattepliktigt belopp värdeminskningssavdrag återföras till beskattning endast i den mån de överstiger 3 000 kronor per år.

Motionärerna i *motionerna I: 918* och *II: 1123* anser det bero på ett förbiseende att propositionen i fråga om objekt, där tillämpning av bestämmelserna om beskattning av återvunna värdeminskningssavdrag kan vara aktuell, inte nämner skogsvägar och täckdiken. För att undvika betydande utredningssvårigheter bör man enligt motionärernas mening på avskrivningsplanen ej skilja mellan ny- och omdikning. Motionärerna föreslår att propositionen kompletteras i nämnda avseende.

Proportionering av anskaffningskostnad

Motionärerna i *motionerna I: 918* och *II: 1123* beklagar att lagtexten i propositionen saknar föreskrifter om proportioneringen av anskaffningskostnaden vid delförsäljning av fastighet. Enligt departementschefens uppfattning bör sådan proportionering ske med utgångspunkt från den ursprungliga värdenivån. I praktiken kan detta — menar motionärerna — få mindre önskvärda och inte heller avsedda konsekvenser. I de fall då en kommun genom sin expansion förvärvar en jordbruksfastighet med undantag för mangårdsbyggnaden med tillhörande tomtområde blir ofta följden att markförsäljningen medför realisationsvinst, medan däremot en senare försäljning av byggnaden innebär en motsvarande realisationsförlust. Den föreslagna förlustutjämningsperioden på sex år förmår inte eliminera denna olägenhet i normalfallet. I synnerhet gäller detta i fråga om

äldre människor, som inte längre har någon inkomst att avräkna realisationsförlusten mot. En möjlig lösning är ibland att hela fastigheten försäljs och att återköp av byggnaden därefter äger rum. En sådan väg är emellertid inte alltid möjlig att praktiskt genomföra och kan också ifrågasättas som metod från mera allmän synpunkt.

Motionärerna anser att anskaffningskostnaden vid delförsäljningar i princip skall få proportioneras enligt de aktuella värderationerna. I de fall då förskjutningar äger rum mellan olika delar av en fastighet till följd av åtgärder som ligger inom fastighetsägarens kontroll och ej är att hänföra till upptäckt av naturtillgångar inom fastigheten, är en sådan syn speciellt befogad. Det bör ankomma på riksskattenämnden att avge förhandsmeddelande inför en försäljning, om sådan begäres.

Tvångsförsäljningar m. m.

Motionärerna i *motionerna I: 919* och *II: 1124* anser det obilligt att jämställa expropriationsförfarande med frivillig försäljning. Expropriationsförfarandet innebär inte endast att ägaren till den fasta egendomen måste avstå från denna utan också att man genom domstolsförfarande fastställer den ersättning som skall utgå. Det torde knappast vara fråga om att expropriation förekommer i andra fall än då fastighetsägaren normalt icke skulle avyttra egendomen. Den ersättning som av domstolen fastställs utgör således en skadegottgörelse för åsamkad olägenhet. Det förhållandet att egendomen ianspråktagits mot ägarens vilja och till ett pris som fastställs av en opartisk instans gör att den föreslagna beskattningen av realisationsvinsten i dessa fall framstår som särskilt obillig. Den tidigare regeln om befrielse från beskattning då fastigheten avyttras genom expropriation eller säljes under hot om sådan förefaller motionärerna därför rimlig.

Enligt *motionerna I: 920* och *II: 1132* innebär förslaget i propositionen ett väsentligt avsteg från principen att endast oförtjänt markvärdestegring bör beskattas. Genom de föreslagna bestämmelserna kommer emellertid i hög grad även vanliga en- och tvåfamiljsfastigheter att bli föremål för beskattning. Detta kommer med största sannolikhet att leda till att presumtiva säljare söker gottgöra sig för det förmögenhetsbortfall som en beskattning av försäljningen kommer att medföra. Det finns anledning förmoda att detta på relativt kort tid kommer att medföra en höjning av salupriset på fastigheter. Detta kan knappast anses motiverat då en sådan höjning kommer att pressa det allmänna hyresläget uppåt. Den nuvarande formen för beskattning av en- och tvåfamiljsfastigheter innebär att fastighetens avkastning alltid beräknas till en viss procent av fastighetens taxeringsvärde. Eftersom det inte är tillåtet att vid beräkning av avkast-

ningen tillgodogöra sig kostnader för reparationer och underhåll eller för ny-, till- eller ombyggnad har det inte funnits något skattemässigt incitament för en mer noggrann bokföring av de i fastigheten nedlagda kostnaderna. Oftast torde det därför bli utomordentligt svårt att rätt beräkna fastighetens investeringsavdrag. Lagstiftningen kommer att medföra att ägare till villafastigheter i fortsättningen i praktiken blir bokföringsskyldiga. Detta synes enligt motionärernas mening framhäva önskvärdheten av att inte göra en- och tvåfamiljsfastigheter till föremål för realisationsvinstbeskattning.

I *motionerna I: 915* och *II: 1129* påtalas att propositionen saknar bestämmelser, vilka skulle kunna skydda dem, som på grund av ändrade förhållanden tvingas flytta till annan ort och där skaffa sig ny bostad. I propositionen avvisas tanken på dylika särregler med hänvisning till att den föreslagna lagstiftningen genom dess grundläggande utformning innebär ett skydd också i sådana fall. Enligt motionärernas mening finns det emellertid ingen garanti för att så är fallet, eftersom innehavstiden varierar högst avsevärt. Följden kan lätt bli att den som har att flytta till annan ort i stället byter till annat arbete, eventuellt med lägre lön — för att slippa den förlust som försäljning och nytt köp av villa kan medföra. Det förhållandet att flyttningen går från en mindre ort till en större accentuerar svårigheterna. Sådana påtvingade förflyttningar förekommer inte minst bland personalen vid statens järnvägar. Den snabba strukturomvandlingen inom näringslivet verkar i samma riktning. Gemensamt för dessa fall är att flyttningarna tvingas fram på grund av yttre förhållanden som den enskilde inte råder över. Därför borde någon form av alternativregel gälla i dessa situationer.

Enligt *motionerna I: 909* och *II: 1130* borde särregler ha skapats för de fall då en villaägare tvingas sälja sin fastighet på grund av flyttning från orten och sedan på inflyttningssorten skaffar en ny villa. Även om i de flesta hithörande fall någon skattepliktig vinst inte uppkommer, befarar motionärerna att »lagstiftningens grundläggande utformning» inte resulterar i skattefrihet i samtliga fall där en villa säljes på grund av förflyttning till annan ort och motsvarande reinvestering sedan sker. Helt oberoende av om flyttningen beror på driftinställelse eller om fråga är om en frivillig förflyttning, stämmer det enligt motionärernas mening illa med den föreslagna lagstiftningens syfte att realisationsvinstbeskattning i dessa fall skall kunna ifrågakomma. En beskattning motverkar här direkt den rörlighet på arbetsmarknaden som är ett av syftena med arbetsmarknadspolitik.

Departementschefen har aviserat en proposition till nästa års riksdag med förslag om uppskov vid beskattning av vinst som uppkommit vid vissa

tvångsförsäljningar. Motionärerna förordar att Kungl. Maj:t i det sammanhanget återkommer med förslag att vinst som uppkommer vid försäljning av villa på grund av ägarens förflyttning från orten inte skall vara skattepliktig, om han inom viss tid på den nya orten köper ny villa. Om den nyanskaffade fastigheten är avsevärt mindre eller av avsevärt sämre kvalitet kan övervägas om endast reduktion i beskattningen bör ske.

Akkumulerad inkomst

Enligt förslaget i propositionen skall bestämmelserna angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst vara tillämplig endast i de fall då vinsten till mer än hälften utgöres av återvunna avdrag för värdeminskning av den avyttrade fastigheten. Motionärerna i *motionerna I: 912* och *II: 1121* finner denna restriktivitet obillig. Resultatet måste enligt deras mening bli att presumtiva säljare i många fall söker fördela försäljningen under flera år.

Den värdestegring som tages till beskattning har endast undantagsvis uppkommit under beskattningsåret och hänför sig i allmänhet till en följd av år.

Motionärerna i *motionerna I: 909* och *II: 1130* anser vinst vid försäljning av fastighet vara ett typiskt exempel på inkomst som intjänats under flera år. Den skattemässiga behandlingen av sådan vinst har dock hittills — till skillnad från vad som gäller vid försäljning av skog — inte medgivit någon progressionsutjämning. Förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst har inte heller varit tillämplig. Någon ändring i detta avseende innebär inte propositionen. Med departementschefens förslag kommer alltså den inkomstagare som regelmässigt har en mycket liten inkomst att träffas med full kraft av den progressiva beskattningen det år han med vinst avyttrar sin fastighet. Enligt motionärernas uppfattning är det inte förenligt med den progressiva beskattningens uppgift att i ett sådant fall inte låta den ackumulerade inkomsten fördelas över flera beskattningsår. Med propositionens regler måste man räkna med, att presumtiva säljare söker fördela försäljningen under flera år för att undvika de starkt progressiva verkningar av inkomstbeskattningen som skulle inträda om hela fastigheten försålts under ett beskattningsår. Detta kan hämma markutbudet och motverka kommunernas markförvärv.

Motionärerna anser alltså att förordningen om ackumulerad inkomst bör vara tillämplig på vinst vid försäljning av fastighet som innehafts fem eller flera år. Skatteberäkningen bör dock alltid ske som om inkomsten hänför sig till tre år.

Skogsbeskattningen

Motionärerna i *motionerna I: 910* och *II: 1131* framhåller att den i propositionen föreslagna metoden för beskattning av realisationsvinst skall löpa parallellt med gällande skogsbeskattningsmetod. Detsamma gäller visserligen även nu då innehavstiden understiger 10 år. Tidsbegränsningen gör dock att antalet fall blir väsentligt mindre. Dessutom är beskattningsfrågan lättare att lösa på grund av att innehavstiden varit relativt kort.

Då utredning måste ske efter två olika system i alla uppkommande fall medför detta uppenbarligen ökade svårigheter för den skattskyldige i fråga om möjligheten att anskaffa nödiga uppgifter för utredningsarbetet och förebringa bevisning av sådan art att han inte försättes i ett läge som är sämre än det verkliga saken.

I anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen lämnas exempel på beräkning av vinst som delvis är skattepliktig som realisationsvinst och delvis skall beskattas som intäkt av skogsbruk. Exemplet avser försäljning inom en tioårsperiod. I propositionens lagförslag lämnas ett motsvarande exempel men vid en försäljning som är skattepliktig oavsett tidsgräns.

Exemplet kan vid ett flyktigt bedömande förefalla oskyldigt, men för var och en som närmare sysslat med dess problem inger det en obehaglig känsla av vanmakt inför den många gånger nästan omöjliga uppgiften att komma till rätta med uppkommande problem, då det blir fråga om tidsperioder på 40—50 år tillbaka i tiden. Redan nu är det i många fall mycket svårt att få uppgifter om avverkningar under innehavet, vilket enbart detta leder till att en skattskyldig i vissa fall åsättes för hög taxering. Utöver uppgifter och utredningar enligt den gällande metoden kommer nu utredningskravet för beskattning av realisationsvinst, varvid blir fråga om att på ett godtagbart sätt styrka kostnader för under innehavet gjorda förbättringar på fastigheten, vilket kan beröra byggnader, vägar, dikning, skogsplantering på icke skogsmark osv. Särskilt vid långa innehavstider innebär de båda parallellt löpande skattesystemen utrednings- och bevissvårigheter, som enligt motionärernas uppfattning sätter den skattskyldiges rättssäkerhet i fara.

Skogsskattekommittén, som enligt 1967 års riksdagsberättelse beräknas slutföra sitt arbete under år 1967, har att utreda frågor som i hög grad sammanhänger med propositionens frågeställningar. Enligt motionärernas mening bör resultatet av denna utrednings arbete avvaktas innan ställning tas till förslaget i propositionen. Motionärerna anser att en förenklad och mer tidsenlig skogsbeskattning snarast bör åstadkommas.

Bestämmelser mot skatteflykt

I *motionerna I: 911* och *II: 1122* understryks att en proposition om skärpt beskattning av vinst vid fastighetsförsäljning annonserades redan i våras. Det stod alltså på ett tidigt skede klart att en proposition skulle komma till

höstriksdagen. Detta har lett till att under framför allt hösten ett stort antal försäljningar skett för att undgå de skattekonsekvenser som den väntade propositionen kan innebära.

Sådana försäljningar som inneburit att markägaren avhänt sig fastigheten tidigare än han annars tänkt sig och att äganderätten således verkligen övergått i ny ägares hand kan enligt motionärernas mening accepteras. Emellertid har det också förekommit försäljningar av principiellt annan art. Det gäller här försäljningar som är mer eller mindre formella och inte syftar till en egentlig avhändelse av egendomen utan till att ernå fördelar i framtiden. Det är fråga om skatteflyktstransaktioner och liknande handlingar utan någon egentlig ändring av äganderättsförhållandena. Försäljningar av denna art är sådana som sker till aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, där säljaren har ett dominerande inflytande. Ofta gäller det försäljning till en särskilt för ändamålet bildad juridisk person. Tanken är då att i framtiden i stället för att sälja fastigheten överlåta aktierna eller andelarna i denna juridiska person. Ett annat typexempel på försäljningar av denna art är sådana försäljningar som sker inom familjen. Man kan t. ex. sälja till sin hustru, sina föräldrar, sina barn eller barnbarn osv. Här gäller det ofta försäljningar där man endast åsyftat att den nye ägaren skall få ett bättre ingångsvärde och därigenom en lägre realisationsvinst när fastigheten en gång i framtiden kommer att överlåtas på en utomstående. När det gäller försäljningar inom familj och också försäljningar till en juridisk person, som domineras av säljaren, kan ofta vara förutsatt att säljaren skall få köpa tillbaka fastigheten inom en snar framtid.

I propositionen finns (35 § 3 mom. sista stycket) en bestämmelse som tar sikte på fastighet som överlåtits på en juridisk person, i vilken säljaren har ett dominerande inflytande. Bestämmelsen säger att vinst vid en framtida överlåtelse av aktie eller andel i juridiska personen skall beskattas såsom avyttring av en motsvarande andel av fastigheten. Bestämmelsen är försedd med den begränsningen att den bara gäller om fastigheten överlåtits på den juridiska personen efter den 31 december 1967. Bestämmelsen är alltså otillräcklig när det gäller sådana försäljningar till juridisk person som ägt rum före årsskiftet 1967/68.

En regel som förhindrar transaktioner av berörd art kan utformas på i huvudsak följande sätt.

Försäljning som skett före den 1 januari 1968 till bolag eller familjemedlem accepteras i realisationsvinsthänseende bara om ansökan om lagfart inkommit till inskrivningsdomaren den 8 november 1967 eller tidigare. Har ansökan inkommit senare bortses vid en framtida realisationsvinstberäkning från köpeskillingen vid detta fång. Ingångsvärdet beräknas då som om 1967 års säljare alltså ägde fastigheten.

Med bolag bör i dessa sammanhang avses aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening vari säljaren har ett bestämmande inflytande. Såsom

familjemedlem torde få räknas föräldrar, far- och morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make liksom även dödsbo vari säljaren eller någon av nämnda personer är delägare. Motsvarande definitioner finns redan förut i propositionen (p. 2 andra stycket anvisningarna till 27 §).

Vissa fördelar är förknippade med att knyta avgörandet till dagen för ingivande till inskrivningsdomaren av lagfartsansökan. Dagen är lätt att bestämma. Man torde också genom denna anknytning just fånga upp skatteflyktsfallen. Typiskt för dessa fall kan nämligen sägas vara att man vid propositionens avlämnande inte kunnat definitivt bestämma försäljningsformen. Man har ju inte vetat hur lagstiftningen skulle komma att utformas. I många fall torde affären ha gjorts upp med alternativa köpehandlingar för att alltid någon skulle passa in på den nya lagstiftningen. Man har då icke kunnat ansöka om lagfart eftersom man inte vetat vilka handlingar som skulle lagfaras.

I och för sig är det naturligtvis tänkbart att i stället för dagen för ingivande av ansökan om lagfart fästa avseende vid dagen för köpekontraktet. En sådan regel lämnar emellertid fältet fritt, åtminstone för mindre nogräknade personer, att antedatera köpehandlingar. En sådan antedatering torde ställa sig betydligt svårare sedan väl ansökan om lagfart gjorts.

Kontrollfrågor m. m.

Motionärerna i *motionerna I: 909* och *II: 1130* framhåller att det framför allt för säljare som länge innehaft sin fastighet inte sällan kan vara svårt att styrka anskaffningskostnader och förbättringskostnader. Motionärerna förordar därför att skattemyndigheterna är liberala i sin bedömning av bevisning avseende förfluten tid.

I sistnämnda motioner föreslås också med hänvisning till att den nya lagstiftningen är mycket komplicerad, att länsstyrelserna skall åläggas att besvara enklare och för skatteexperter mer rutinmässiga frågor från de skattskyldiga om metoderna för beräkning av skatten vid fastighetsförsäljning enligt de nya reglerna. — Frågor av principiell räckvidd eller av komplicerad natur bör dock riksskattenämnden besvara.

Övergångsbestämmelserna

I *motionerna I: 912* och *II: 1121* understryks angelägenheten av att den nya lagstiftningen inte får uppenbart retroaktiva verkningar. Tiden fram till årsskiftet är för kort för de skattskyldiga att ens nödortfigt sätta sig in i den nya lagstiftningen och bedöma dess verkningar. Motionärerna föreslår att i övergångsbestämmelserna intas en regel av innebörd att fastigheter som vid utgången av 1967 innehafts 10 år eller mer får säljas under 1968 och 1969 skattefritt. Fr. o. m. 1970 skall enligt motionärernas förslag vid för-

säljning av sådana fastigheter från köpeskillingen få dras av ytterligare 40 000 kr. Den som grundar sitt ingångsvärde på taxeringsvärdet 20 år före förvärvet bör få räkna upp detta med 100 i stället för med 50 %.

Motionärerna i *motionerna I: 914* och *II: 1127* erinrar om att markvärdekommittén i sitt betänkande föreslog, att i fråga om fastigheter som innehafts mer än 20 år, det 20 år före avyttringen gällande taxeringsvärdet skulle få uppräknas med 100 % jämfört med 50 % i normalfallet. Detta förslag var enligt motionärernas mening ägnat att i högre grad än propositionen tillgodose kravet på en mjuk övergång och att stimulera till ett ökat utbud av mark och därmed större konkurrens. Motionärerna anser att vid tillämpning av 20-årsregeln en uppräkning av taxeringsvärdet skall ske under en 10-årsperiod med 100 % av taxeringsvärdet i de fall då försäljningarna enligt nuvarande bestämmelser är skattefria.

I *motionerna I: 918* och *II: 1123* föreslås att under en övergångstid av 5 år det av markvärdekommittén förordade fasta tillägget om 40 000 kr. skall få göras beträffande sådana fastigheter som vid lagens ikraftträdande är skattefria. En dylik regel är enligt motionärernas mening motiverad med hänsyn till kravet på en mjuk övergång till de nya bestämmelserna. Den samordning som kommer att inträda efter den senaste tidens stora försäljningar kräver också viss utbudsstimulans.

Den i propositionen föreslagna alternativregel för beräkning av anskaffningskostnaden, som utgår från taxeringsvärdet 20 år före försäljningen, anser motionärerna i *motionerna I: 909* och *II: 1130* inte vara till någon nytta i fråga om sådana fastighetsinnehav som varat mindre än 20 år. Om man inför ännu en alternativregel för beräkning av ingångsvärde kan enligt motionärernas mening utredningssvårigheterna ytterligare reduceras. Motionärerna föreslår därför en alternativregel som innebär att ingångsvärdet får beräknas till 150 % av taxeringsvärdet vid den föreslagna lagstiftningens ikraftträdande med sedvanlig indexbehandling. Ett sådant alternativ har enligt motionärernas mening också den fördelen att det i många fall, där ett taxeringsvärde omkring tjugo år före avyttringen faktiskt finns, ger ett väsentligt mer rättvisande värde än departementschefens alternativregel. Det den 1 januari 1968 gällande taxeringsvärdet torde i regel vara mer realistiskt än tjugo år gamla värden. — Den av motionärerna förordade alternativregeln är givetvis av övergångskaraktär; departementschefens alternativregel att anskaffningskostnad kan beräknas med hjälp av taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen kommer efter hand att göra motionärernas alternativregel överflödig.

De fall torde inte vara fåtaliga, där den faktiska anskaffningskostnaden är mycket låg på grund av att fastighetsinnehavaren köpt fastigheten av en nära släkting — vanligen sina föräldrar — till ett pris inte oväsentligt

under marknadsvärdet. Också här torde — menar motionärerna — den alternativa regel de föreslår i många fall medverka till en materiellt rimligare skattebehandling.

Motionären i *motionen II: 1128* framhåller att propositionen inte lämnar tillfredsställande svar på frågan vad som menas med den i punkt 2 av förslaget till övergångsbestämmelser intagna definitionen »liknande förfarande». Såvitt motionären kan finna ger propositionen inte något klart svar på frågan om vägrättsersättning omfattas av nämnda definition. Vad som händer i vägrättsmål är ofta detsamma som händer i expropriationsmål. Detta har särskilt påtalats av Advokatsamfundet i dess remissyttrande. Enligt 18 § lagen om allmänna vägar är ägare av fastighet pliktig att upplåta för vägen erforderlig mark, då arbetsplan fastställts. Det kan sedan gå flera år, innan uppgörelse träffas eller ersättning fastställs av ägodelningsrätt. Det bör då observeras, att forum för ersättningsanspråk normalt är ägodelningsrätt. Ersättningsprocessen är formellt sett inte ett expropriationsmål. Men enligt 24 § kan ersättningsärendet handläggas såsom expropriationsmål av expropriationsdomstol, nämligen om vägs framdragande över fastighet medför synnerligt men och en lösensituation anses föreligga. I det sista fallet blir det alltså också formellt fråga om talan i expropriationsmål och då stämmer det hela bättre med punkten tre i övergångsbestämmelserna. Man kan fråga sig, om det finns någon vettig anledning till olika behandling i skattehänseende, om väghållaren före den 1 januari 1968 tagit egendomen i besittning och ersättningen sedermera fastställts i normalfallet av ägodelningsrätt och i det kvalificerade fallet av expropriationsdomstol.

Enligt motionärens mening är det mest motiverat att i övergångsbestämmelsen göra klart att äldre bestämmelserna skall gälla för all ersättning på grund av tvångsförfarande, då talan i målet väckts före den 1 januari 1968 eller då den till tvångsrättigheten berättigade tagit egendomen eller rättigheten i besittning före nämnda dag.

Utskottets yttrande

I den förevarande propositionen föreslås på grundval av förslag, som framlagts i markvärdekommitténs betänkande »Markfrågan» (SOU 1966: 23), ändrade regler för beskattningen av vinster vid avyttring av mark och annan fast egendom. Förslagen berör såväl realisationsvinstbeskattningen som beskattningen av yrkesmässig avyttring av fastighet. Vidare föreslås vissa ändringar i och kompletteringar av kommunalskattelagen, som inte har direkt samband med markvärdebeskattningen, nämligen beträffande den s. k. skyldemansregeln vid skogsbeskattningen samt ränta på statliga

bostadslån och räntelån. Dessutom föreslås vissa ändringar i taxeringsförordningen av i huvudsak formell natur bl. a. med anledning av den beslutade sammanslagningen av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län till en länsstyrelse.

Utskottet behandlar först frågan om ändrade regler för beskattningen av realisationsvinst vid avyttring av fastighet.

Enligt förslaget skall vinst vid icke yrkesmässig avyttring av fastighet beskattas vid inkomsttaxeringen oavsett innehavstidens längd och det sätt på vilket fastigheten förvärvats. Har fastigheten innehafts mindre än två år skall i regel hela vinsten beskattas. Om fastigheten innehafts två år eller mera och — oberoende av innehavstiden — vid tvångsavyttring eller liknande avyttring skall 75 % av vinsten beskattas.

Fastighet, som förvärvats genom benefikt fång, skall vid realisationsvinstbeskattningen anses förvärvat genom det onerösa fång, som skett närmast dessförinnan.

Vid beräkning av realisationsvinstens storlek skall inköpspriset för fastigheten eller det på nedan angivet sätt beräknade ingångsvärdet liksom årliga förbättringskostnader, vilka överstigit 3 000 kr., uppräknas med ledning av en av riksskattenämnden årligen fastställd indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex med år 1914 som basår.

I stället för köpeskillingen vid förvärvet äger den skattskyldige vid vinstberäkningen som ingångsvärde välja

om fastigheten innehafts mer än 20 år: 150 % av fastighetens taxeringsvärde 20 år före avyttringen,

om fastigheten förvärvats år 1914 eller tidigare: 150 % av fastighetens taxeringsvärde för år 1914 eller

om fastigheten förvärvats genom arv, testamente eller bodelning i anledning av makes död: 150 % av fastighetens taxeringsvärde året före dödsfallet.

Har den avyttrade fastigheten omfattat byggnad, som i huvudsak är avsedd att användas för bostadsändamål, får vid vinstberäkningen avdrag göras med ett belopp av 3 000 kr. för varje påbörjat kalenderår, som bostadsbyggnaden funnits på fastigheten under innehavstiden dock icke för tidigare år än år 1914.

Vid vinstberäkningen skall vidare sådana återvunna värdeminskningssavdrag på skog och naturtillgångar, som åtnjutits efter år 1914, i sin helhet återföras till beskattning. Detsamma skall gälla återvunna värdeminskningssavdrag för byggnader och i byggnader ingående fasta inventarier för år då avdraget uppgått till eller överstigit 3 000 kr.

Förordningen om ackumulerad inkomst föreslås bli tillämplig på sådan vinst vid avyttring av fastighet, som till mer än hälften utgörs av återvunna värdeminskningssavdrag.

Faktisk realisationsförlust får avräknas från realisationsvinst något av de sex närmaste beskattningsåren.

Enligt en i propositionen föreslagen särskild förordning skall rörelseidkare, som avyttrat fastighet i rörelsen, kunna erhålla avdrag vid inkomst-taxeringen för avsättning till återanskaffningsfond. Avsatta fondmedel får inom viss tid tas i anspråk för avskrivning av byggnad som anskaffats i stället för den avyttrade fastigheten. I proposition till 1968 års riksdag avser departementschefen att framlägga förslag till bestämmelser om rätt till uppskov med realisationsvinstbeskattningen bl. a. vid expropriation eller annan tvångsavyttring och vid fastighetsförsäljning, som utgjort led i åtgärder för jordbrukets eller skogsbrukets yttre rationalisering eller som skett till staten på grund av flygbuller, om ersättningsfastighet av jämförbart slag anskaffats inom tre år.

Gällande regler för realisationsvinstbeskattning av fast egendom är utformade utan hänsynstagande till den värdestegring, som egendomen på grund av penningvärdeförändringen undergått under innehavstiden. Att beskattningen sker efter en fallande skala är motiverat av att den helt upphör efter viss tid. Det har med fog ifrågasatts om den skattefrihet, som inträder vid avyttring av fastighet efter tio års innehav, står i överensstämmelse med den för vårt skattesystem grundläggande skatteförmågeprincipen. Det är vidare en allmänt utbredd uppfattning att realisationsvinstbeskattningens nuvarande utformning verkat hämmande på utbudet av fastigheter och i stor utsträckning inbjudit till markspekulationer på längre sikt. Detta i förening med den pågående industri- och befolkningskoncentrationen till tätorterna inom vissa delar av landet och den ökade efterfrågan på fritidsfastigheter har lett till att priserna på mark och byggnader stigit oproportionerligt mycket under de senaste decennierna. Härigenom har den kommunala markplaneringen försvårats och såväl enskilda som samhället förorsakats betydande utgiftsökningar.

Sedan 1900-talets början har frågan om beskattningen av markvärdestegring varit föremål för utredning och debatt, men de förslag som tidigare framlagts har av olika skäl inte föranlett lagstiftningsåtgärder. Mot bakgrunden av vad ovan anförts har det emellertid framstått som alltmer angeläget att söka åstadkomma en från samhällssynpunkt mer ändamålsenlig utformning av reglerna för realisationsvinstbeskattningen vid fastighetsavyttring. Det måste därför hälsas med tillfredsställelse att denna komplicerade fråga på grundval av det förslag som framlagts av markvärdekommittén nu kunnat lösas på ett ändamålsenligt sätt.

Det nu framlagda förslaget om en av innehavstidens längd oberoende beskattning av vinst vid icke yrkesmässig avyttring av fastighet, som bör ses i samband med det i prop. 1967:90 framlagda förslaget till förköpslag, syftar till att åstadkomma ett ökat utbud på fastighetsmarknaden och därigenom motverka omotiverade prisstegringar på fastigheter. Beskattningen

har utformats så att den i första hand träffar vinster på spekulativa kapitalinvesteringar i mark och fastigheter. Däremot drabbas inte ordinära eller av penningvärdets fall förorsakade vinster vid avyttring av egnahem, villor, hyreshus, industribyggnader och jordbruksfastigheter av beskattningen.

Utskottet har för sin del inte funnit anledning till erinran mot en utformning av beskattningsreglerna efter dessa principer. I de i anledning av propositionen väckta motionerna har motionärerna i allt väsentligt också anslutit sig till den angivna målsättningen. Den kritik som framförts i motionerna riktar sig företrädesvis mot den tekniska utformningen av bestämmelserna och verkningarna av vissa föreslagna schablonregler. Utskottet är i och för sig medvetet om att den förordade lagstiftningen från de skattskyldigas synpunkt kan te sig komplicerad och svåröverskådlig till sina verkningar. Om man emellertid vill tillgodose de allmänt accepterade förutsättningarna för lagstiftningen och inte vill komplicera den mer än nödvändigt, måste bestämmelserna utformas efter relativt schablonartade grunder och med bortseende i viss mån från kravet på absolut rättvisa och likformighet.

Utskottet anser den föreslagna reformen så angelägen att den bör genomföras utan tidsutdräkt trots att den från tekniska och praktiska synpunkter med nödvändighet medför vissa komplikationer. Utskottet tillstyrker därför med vissa justeringar departementschefens förslag. Av det anförda framgår att utskottet inte kan biträda den i motionen I: 913 av herr Hübienne och i motionen II: 1126 av herr Hermansson m. fl. ävensom i motionerna I: 910 av herrar Enarsson och Sveningsson samt II: 1131 av herr Ringaby m. fl. uttalade uppfattningen att propositionen bör avslås helt eller delvis och nytt förslag föreläggas riksdagen efter ytterligare utredning av frågan.

Yrkanden om *ytterligare utredning* avseende samordning av olika former av realisationsvinstbeskattning ävensom förhållandena mellan kapitalvinstbeskattning och annan inkomstbeskattning samt förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattning framställs i motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl., i motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. samt i motionen I: 908 av herr Ahlmark.

I propositionen uttalar departementschefen, att kapitalvinstbeskattningen senare bör överses och samordnas i belysning av gjorda erfarenheter. Vidare erinras om att kapitalskatteberedningen skall pröva frågan om avdrag för latent skatteskuld vid arvs-, gåvo- och förmögenhetsbeskattningen.

Utskottet vill för sin del understryka nödvändigheten av att de föreslagna beskattningsreglerna liksom de år 1966 införda bestämmelserna rörande beskattning av försäljningsvinster på aktier blir föremål för överarbetning och samordning med de förslag som är att vänta från företagsskatteutred-

ningen, skogsskattekommittén och kapitalskatteberedningen. Eftersom systemet med en till tiden obegränsad kapitalvinstbeskattning av fastigheter och aktier är en nyhet i vår skattelagstiftning bör man enligt utskottets mening först avvakta verkningarna av lagstiftningen i olika hänseenden, innan nya utredningar påbörjas. Det finns enligt utskottets uppfattning inte anledning att redan innan erfarenhet vunnits från den praktiska tillämpningen av lagstiftningen överväga mera genomgripande ändringar och kompletteringar. Beträffande några detaljspörsmål förordar utskottet emellertid i det följande viss ytterligare utredning. Utskottet avstyrker således bifall till yrkandena om omedelbar utredning i motionerna I: 909 och II: 1130, I: 912 och II: 1121 samt i motionen I: 908.

Utskottet behandlar härafter de i motionerna framställda yrkandena om vissa ändringar i departementschefens förslag.

Frågan om *vinstprocentens storlek* har aktualiserats i motionen II: 1126 av herr Hermansson m. fl. Motionärerna hemställer att — om deras förstahandsyrkande om delvis avslag på propositionen och begäran om ny utredning inte bifalles — hela realisationsvinsten skall beskattas oberoende av innehavstidens längd utom vid tvångsavyttring, då i enlighet med förslaget i propositionen 75 % av vinsten skall beskattas.

Utskottet delar departementschefens mening att hela den framräknade realisationsvinsten bör beskattas om avyttringen sker inom två år från förvärvet. Härigenom erhålles enhetliga regler vid realisationsvinstbeskattningen av fast och lös egendom. Vid försäljning efter längre tids innehav måste emellertid beaktas att procentsatsen inte sättes så hög att beskattningen motverkar det markpolitiska syftet att främja ett tidigt utbud av fastigheter. Härtill kommer att en viss beskattning av kapitalvinster sker genom arvs- och gåvobeskattningen samt förmögenhetsbeskattningen. Genom att förordningen om ackumulerad inkomst i normalfallet inte skall äga tillämpning på realisationsvinster kommer fysiska personer med ordinarie inkomster, åtminstone när det gäller mera betydande vinster, att drabbas relativt hårt av progressionens verkningar vid den statliga inkomstbeskattningen. På grund härav kan utskottet inte tillstyrka att större del av realisationsvinsten än 75 % beskattas vid senare avyttring än två år från förvärvet. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 1126 även i denna del.

Enligt förslaget i propositionen skall vid inkomstberäkningen avräknas ett *fast tillägg* på 3 000 kr. för varje år, som byggnad, vilken i huvudsak varit avsedd för bostadsändamål, under innehavstiden funnits på fastigheten. Finns flera byggnader på fastigheten beräknas avdraget endast för huvudbyggnaden.

I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman

m. fl. yrkas att om flera bostadsbyggnader finns på fastigheten, vid vinstberäkningen för varje sådan byggnad utöver en skall avdras 1 000 kr.

Syftet med det fasta tillägget är att från beskattning undanta mindre realisationsvinster vid försäljning av egnahem, villor, hyreshus och jordbruksfastigheter. Enligt utskottets mening finns det inte anledning att vid en kapitalvinstbeskattning av detta slag särskilt gynna ägare av fastigheter med mer än en bostadsbyggnad. Genom motionärernas förslag skulle skillnaderna vid beskattningen av vinster på bebyggda och obebyggda fastigheter än mer accentueras. På grund härav och då förslaget ytterligare skulle komplicera vinstberäkningen är utskottet inte berett tillstyrka bifall till motionerna I: 912 och II: 1121 i denna del.

I motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. begärs ett riksdagsuttalande, att det fasta tillägget skall tillämpas för mindre rörelseidkare med bostad och verkstadslokal i samma byggnad även i de fall då bostaden utgör en mindre del av byggnaden.

Departementschefen har i propositionen uttalat, att fast tillägg bör beräknas för exempelvis byggnad, som innehåller butik i bottenplanet och bostad för ägaren en trappa upp. I de fall då fastigheten inrymmer verkstadslokal och bostad under motsvarande förhållanden som i det ovan angivna exemplet bör givetvis säljaren vara berättigad till fast tillägg vid vinstberäkningen. Om bostadsdelen är obetydlig i förhållande till hela byggnaden, vilket endast undantagsvis torde vara fallet i sådana fastigheter, som motionärerna åsyftar, bör emellertid fast tillägg inte beräknas. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 918 och II: 1123.

I vissa motioner har kritik riktats mot förslaget att vid vinstberäkningen endast *förbättringskostnader* och reparationskostnader för schablontaxerad fastighet får avräknas för år, då kostnaderna uppgått till minst 3 000 kr. Motionärerna anser att förslaget missgynnar fastighetsägare, som verkställt smärre förbättringar under en följd av år, i förhållande till sådana, som haft möjlighet att göra större förbättringar under ett år. I motionerna I: 907 av herr Svenungsson och II: 1120 av herr Oskarson m. fl. yrkas därför att vid vinstberäkningen skall beaktas förbättringskostnad och därmed jämförlig reparationskostnad, som under en tidsperiod av tre år uppgått till minst 3 000 kr., medan i motionen II: 1125 av herrar Hedin och Nordgren yrkas att dylik kostnad skall få avräknas vid vinstberäkningen för varje år, då kostnaden uppgått till minst 1 000 kr.

I det praktiska taxeringsarbetet har det varit förenat med betydande svårigheter att vid realisationsvinstbeskattningen utreda och fastställa smärre förbättringar, som utförts lång tid före avyttringen. Storleken av det fasta tillägget har därför avvägt så att det inkluderar sådana mindre förbättringskostnader, som motionärerna avser. Från rättvisesynpunkt hade det givetvis varit mest tilltalande att såsom för närvarande vid vinstberäkning-

en ta hänsyn till alla förbättringskostnader och därmed jämförliga reparationskostnader. För att i en så relativt komplicerad lagstiftning som det här gäller i möjligaste mån underlätta redovisningen och kontrollen har det som tidigare nämnts varit nödvändigt att göra vissa avsteg från eljest vedertagna principer vid beskattningen. Med hänsyn till de svårigheter från redovisnings- och kontrollsynpunkt, som är förenade med motionärernas förslag, kan utskottet därför inte tillstyrka bifall till motionerna I: 907 och II: 1120 eller till motionen II: 1125.

I motionerna I: 916 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 1134 av fru Sundberg begärs skyndsamt utredning av frågan om införande i lagstiftningen av en särskild justeringsfaktor till skydd mot en överbeskattning av effektiva jordbruksenheter. Som motivering för yrkandet framhåller motionärerna, att ett stort antal jordbruk — i vilka produktivitetsutvecklingen varit större än den ordinära och där det inte varit fråga om spekulativa investeringar — vid framtida försäljning kommer att mer eller mindre hårt drabbas av den föreslagna realisationsvinstbeskattningen. Detta sammanhänger med en på dessa jordbruk bedriven intensiv odling de senaste årtiondena, vilken föranlett en ovanligt stor värdestegring. Värdestegringen har uppkommit bl. a. genom vidtagna strukturrationaliseringsåtgärder, mekanisering av driften och en rationell gödsling av jorden.

Genom den skattefrihet som inträder efter tioårstidens utgång har det i motionerna behandlade spørsmålet hittills varit av underordnad betydelse. Vid införandet av en evig realisationsvinstbeskattning av fastigheter blir förhållandena annorlunda. Åtskilliga av de direkta och indirekta förbättringskostnader, som berörs i motionerna, har inte varit avdragsgilla vid inkomsttaxeringen och skall enligt förslaget i propositionen inte heller beaktas vid realisationsvinstberäkningen. Den värdeökning, som dylika jordbruksfastigheter undergått, är till väsentlig del resultatet av vidtagna planeringsåtgärder och gjorda investeringar i syfte att erhålla ett förbättrat ekonomiskt resultat av näringsverksamheten. Avsikten med den förevarande lagstiftningen är emellertid i första hand att beskatta oförtjänt markvärdestegring, som väsentligen beror på samhällets egna insatser. Från markpolitisk synpunkt är det därför enligt utskottets uppfattning inte angeläget att beskatta sådana realisationsvinster, som avses i motionerna. En omotiverat hög beskattning av dylika vinster är dessutom ägnad att motverka den från samhällssynpunkt önskvärda rationaliseringen inom jordbruket. Utskottet vill inte bestrida att det är förenat med vissa svårigheter att finna en lämplig lösning på problemet. En möjlighet synes, såsom motionärerna också framhållit, vara att fastställa jordförbättringen efter schablonmässiga grunder. Även andra lösningar är givetvis tänkbara. Utskottet vill därför förorda, att Kungl. Maj:t tar frågan under övervägande och efter erforderlig utredning för riksdagen framlägger förslag till bestämmelser i ämnet. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat yrkandet i motionerna I: 916 och II: 1134.

De föreslagna *alternativreglerna* för beräkning av ingångsvärdet har uppmärksamrats i några motioner. Sålunda yrkas i motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. att för skattskyldig, vilken som ingångsvärde väljer 150 % av det taxeringsvärde, som gällde för fastigheten 20 år före avyttringen, eller vid arv eller liknande fång 150 % av fastighetens taxeringsvärde året före dödsfallet, bestämmelserna rörande indexberäkning, fast årligt tillägg, förbättringskostnader och värdeminskningssavdrag skall tillämpas med utgångspunkt från året före den allmänna fastighetstaxering eller, i förekommande fall, särskilda fastighetstaxering, på vilken taxeringsvärdet grundar sig. Under hänvisning till att de föreslagna alternativreglerna för beräkning av ingångsvärdet inte alltid är ändamålsenliga föreslås i sistnämnda motioner dessutom att — utöver i propositionen angivna alternativ — som ingångsvärde skall få väljas ett belopp motsvarande 150 % av 1965 års taxeringsvärde för fastigheten. I motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. yrkas att i övergångsbestämmelserna intas en regel att som ingångsvärde även får användas 150 % av fastighetens taxeringsvärde vid de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

Under senare år har man från statsmakternas sida eftersträvat att i möjligaste mån förenkla inkomstbeskattningen av främst fysiska personer. Som utskottet redan framhållit är det ett nödvändigt krav att man vid införandet av en till tiden obegränsad kapitalvinstbeskattning av fastigheter konstruerar reglerna så, att tillämpningen av bestämmelserna och taxeringskontrollen på allt sätt underlättas. Från dessa utgångspunkter innebär förslagen i propositionen vissa fördelar. Det ligger i sakens natur att en schablonmässig vinstberäkning slår mer eller mindre ojämnt i det enskilda fallet. Sådana beräkningsmetoder är i och för sig inte någon nyhet i vår skattelagstiftning, och de nackdelar, som kan vara förenade därmed, får vägas mot de förenklingar för de skattskyldiga och taxeringsmyndigheterna, som dylika metoder medför. De föreslagna schablonreglerna, som är avsedda att tillämpas när fastigheten avyttras efter en lång innehavstid, är i många fall mycket förmånliga. På grund härav och då ytterligare en alternativregel för bestämmande av ingångsvärdet skulle komplicera lagstiftningen avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 909 och II: 1130 samt I: 912 och II: 1121 i berörda delar.

Frågan om beskattningen av *realisationsvinst*, när *fastighet förvärvats från nära anförvant*, har behandlats i motionerna I: 917 av herrar Yngve Nilsson och Sveningsson samt II: 1133 av fru Sundberg ävensom i motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. Motionärerna i de förstnämnda motionerna yrkar att vid fastighetsförsäljning till make, barn, styvbarn eller avkomling till barn eller styvbarn samma beräkningsgrunder för ingångsvärdet skall tillämpas som då fastigheten förvärvats genom arv eller gåva. I motionerna I: 918 och II: 1123

hemställs att överlåtelse till taxeringsvärdet mellan nära släktingar under en 20-årsperiod före ikraftträdandet skall jämföras med överlåtelse genom arv eller gåva. Som motivering för yrkandena anförs att överlåtelse till nära anförvant ofta sker för en köpeskilling som understiger det allmänna saluvärdet och därför delvis är att jämföras med gåva.

Ett bibehållande av den nuvarande skillnaden mellan onerösa och icke onerösa förvärv vid en evig realisationsvinstbeskattning är enligt utskottets mening inte motiverad. Det får nämligen anses ligga i linje med beskattningens syfte att ingen del av värdestegringen på en fastighet undantas från beskattning. En skattskyldig, som förvärvar en fastighet för en köpeskilling, vilken understiger gällande marknadsvärde, övertar samtidigt i princip den skatteskuld som till följd av markvärdeutvecklingen under föregående ägares innehav åvilar fastigheten. När den nye ägaren i sin tur avyttrar fastigheten för en köpeskilling, som överensstämmer med fastighetens allmänna saluvärde, är det därför skäligt att han beskattas inte bara för den värdestegring, som ägt rum under hans egen innehavstid, utan i princip också för den värdestegring, som kvarstår obeskattad från förra ägarens innehavstid. Genom 20-årsregeln har tillsetts att uppenbart obilliga konsekvenser inte uppstår. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 917 och II: 1133 samt I: 918 och II: 1123 i berörda hänseende.

Enligt förslaget i propositionen skall vid vinstberäkningen till beskattning återföras dels *värdeminskningsavdrag* på skog eller annan naturtillgång i sin helhet och dels värdeminskningsavdrag på byggnader och fasta inventarier, dock ej för år då avdraget understigit 3 000 kr.

I motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. yrkas att också återvinna värdeminskningsavdrag på täckdiktninganläggningar och skogsvägar skall återföras till beskattning.

Såsom ovan nämnts skall vid realisationsvinstberäkningen bl. a. avräknas årliga förbättringskostnader — även sådana som avser täckdiktninganläggningar och skogsvägar — i den mån de överstiger 3 000 kr. Om en jordbrukare under innehavstiden åtnjutit värdeminskningsavdrag på markanläggningar innebär detta, att han vid taxeringen fått avdrag för en del av anläggningskostnaden. Enligt nuvarande regler för realisationsvinstbeskattningen skall sådana återvinna värdeminskningsavdrag avräknas från anskaffningskostnaden för fastigheten. Mot bakgrunden härav finns det enligt utskottets mening inte anledning att vid en till tiden obegränsad realisationsvinstbeskattning undanta återvinna värdeminskningsavdrag på täckdiktninganläggningar och skogsvägar från beskattning om inte speciella skäl kan anföras häremot. Utskottet har för sin del inte kunnat finna några skäl för ett sådant undantag. Ifrågavarande markanläggningar skall i regel avskrivas under en tioårsperiod, och avdragen uppgår inte sällan till stora belopp. Det torde inte heller möta några praktiska svårigheter att fastställa storleken av de åtnjutna värdeminskningsavdragen. Utskottet

föreslår därför en ändring av punkt 1 av anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen av innebörd att återvinna värdeminskningsavdrag alltid skall återföras till beskattning vid realisationsvinstberäkningen. Härigenom torde berörda yrkande i motionerna I: 918 och II: 1123 vara tillgodosett.

För att undvika tröskelproblem förordas i motionerna I: 914 av herr Thorsten Larsson och II: 1127 av herr Josefson i Arrie att 3 000 kr. alltid skall undantas vid vinstberäkningen, då värdeminskningsavdraget överstiger nämnda belopp.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att man vid vinstberäkningen av praktiska skäl kan bortse från värdeminskningsavdrag för byggnader och inventarier, som understiger 3 000 kr., men att värdeminskningsavdrag på högre belopp i sin helhet bör beaktas vid vinstberäkningen. Genom en sådan regel kan man självfallet inte undvika vissa tröskeleffekter. Nackdelarna därav uppvägs emellertid av den förenkling, som därigenom uppnås vid taxeringen. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna I: 914 och II: 1127 i denna del.

Den i propositionen berörda frågan om *proportionering av anskaffningskostnad* har behandlats i motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. Motionärerna begär ett uttalande att anskaffningskostnaden vid delförsäljningar skall proportioneras enligt försäljningsobjektets aktuella värderelationer.

De spörsmål rörande proportionering av anskaffningskostnaden som kan uppkomma vid beräkning av realisationsvinst vid försäljning av delar av fastighet är inte närmare reglerade i lagstiftningen. Det har förutsatts att riksskattenämnden kommer att utfärda anvisningar härom till ledning för taxeringsmyndigheterna. Departementschefen har emellertid uttalat, att anskaffningskostnaden enligt hans mening bör proportioneras med utgångspunkt från den ursprungliga värdenivån, således den tidpunkt till vilken kostnaden hänför sig, d. v. s. i allmänhet inköpsåret resp. det år förbättringar bekostats. Utskottet ansluter sig till den av departementschefen uttalade uppfattningen, som överensstämmer med gällande rätt. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 918 och II: 1123 även i denna del.

Frågan om skattefrihet vid vissa *tvångsförsäljningar* har aktualiserats i flera motioner. Sålunda yrkas i motionerna I: 919 av herr Wallmark samt II: 1124 av herrar Fridolfsson i Stockholm och Nordgren att realisationsvinster, som uppkommit vid expropriation eller liknande tvångsavyttring, skall vara helt undantagna från beskattning.

Den nuvarande skattefriheten för realisationsvinster vid expropriation eller annan tvångsförsäljning är motiverad av att ägaren kunnat undvika beskattning, om han själv fått välja tidpunkten för avyttringen. Denna grund för skattefriheten bortfaller vid en evig realisationsvinstbeskattning

och några andra skäl därför kan enligt utskottets mening inte åberopas. Av det anförda framgår att utskottet inte anser sig kunna bifalla yrkandet i motionerna I: 919 och II: 1124.

I motionerna I: 920 av herrar Wallmark och Strandberg samt II: 1132 av herrar Ringaby och Nordstrandh hemställs att schablontaxerade villafastigheter skall vara undantagna från realisationsvinstbeskattning, och i motionerna I: 915 av herrar Thorsten Larsson och Svanström samt II: 1129 av herr Larsson i Borrby yrkas att vinst vid försäljning av villafastighet orsakad av påtvingad förflyttning inte skall beskattas, om reinvestering i sådan fastighet görs på annan ort. Motionärerna i motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. begär att Kungl. Maj:t framlägger förslag att vinst vid försäljning av villafastighet på grund av ägarens förflyttning inte skall beskattas, om inom viss tid ny fastighet anskaffas på den nya bostadsorten.

Genom indexregleringen av anskaffnings- och förbättringskostnader kommer vinster, som enbart hänför sig till penningvärdeförsämringen, inte att bli föremål för realisationsvinstbeskattning. Måttliga värdestegringsvinster därutöver på egna hem och villafastigheter kommer inte heller att drabbas av beskattningen på grund av de fasta tilläggen. Därtill kommer att i normalfallet endast 75 % av den på angivet sätt reducerade vinsten blir inkomstbeskattad. Att mera betydande vinster vid försäljning av fastigheter i vissa tätortsområden blir föremål för beskattning är en följd av de markpolitiska strävanden, som utgjort målsättningen vid beskattningsreglernas utformning. Eftersom en villaägare vid försäljning i anledning av flyttning inte annat än undantagsvis drabbas av en beskattning, som hindrar honom från att anskaffa en annan likvärdig fastighet på den nya bostadsorten, har varken markvärdekommittén eller departementschefen ansett speciella undantagsregler erforderliga i reinvesteringsfallen. Utskottet delar uppfattningen att tillräcklig hänsyn tagits till dessa fall genom lagstiftningens utformning och kan därför inte biträda lagstiftningsyrkandena i motionerna I: 915 och II: 1129 samt I: 920 och II: 1132 eller utredningsyrkandet i motionerna I: 909 och II: 1130.

I prop. 1967: 167 har förslag framlagts till vissa ändringar i jorddelningslagen, som syftar till ökade möjligheter att genom *ägoutbyte* eller vid laga skifte överföra mark från en fastighet till en annan mot ersättning i pengar. Metoden är avsedd att användas i stället för köp, avstyckning och sammanläggning när fastighet skall utvidgas med del av annan fastighet.

Enligt gällande rättspraxis anses *ägoutbyte* inte utgöra ett realisationsvinstgrundande fång. I den förevarande propositionen föreslås emellertid att *ägoutbyte* enligt de ovan föreslagna bestämmelserna skall jämföras med avyttring av fastighet och således inte medföra skattefrihet vid realisationsvinstbeskattningen.

Tredje lagutskottet har i framställning till talmanskonferensen anhållit

om uppskov med behandlingen av prop. 1967: 167 till nästa års riksdag. Med hänsyn härtill förordar utskottet att den i den förevarande propositionen föreslagna nya bestämmelsen i första meningen av punkt 4 av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen utgår. När slutlig ställning tagits till de i prop. 1967: 167 framlagda förslagen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att på nytt framlägga förslag till de ändringar i skattelagstiftningen som kan bli nödvändiga.

Enligt nuvarande bestämmelser likställs *engångsersättning vid nyttjanderätts- eller servitutsupplåtelse* av fastighet på obegränsad tid med avyttring av fastighet. I propositionen föreslås att skillnad vid beskattningen skall göras mellan engångsersättningar för sådana upplåtelser, som innebär ett totalt ianspråktagande av mark, och andra engångsersättningar. Det förstnämnda slaget av engångsersättningar skall såsom f. n. anses jämfärliga med avyttring av fastighet och beskattas efter samma regler, som kommer att gälla för realisationsvinster vid avyttring av fastighet. Engångsersättningar för sådana upplåtelser, som innebär att fastighetsägaren alltså kan förfoga över marken med viss begränsning, skall däremot betraktas som avyttring av vanlig lös egendom. Detta medför att dylika ersättningar blir helt skattefria efter utgången av en femårsperiod från fastighetsförvärvet.

Den skillnad i beskattningen, som föreslås för olika slag av engångsersättningar, har ansetts motiverad med hänsyn bl. a. till svårigheterna att proportionera anskaffningskostnaden vid realisationsvinstberäkningen. Det torde inte råda delade meningar om att beskattningsreglerna bör vara så enkla och lättillämpade som möjligt för att underlätta taxering och kontroll. Lämpligheten av alltför långtgående förenklingar kan emellertid ifrågasättas i förevarande fall. Utskottet har nämligen uppmärksammat att vissa engångsersättningar enligt naturvårdslagen kommer att falla under den gynnsammare beskattningsregeln. Dessa ersättningar uppgår i vissa fall till mycket betydande belopp och torde närmast vara jämförbara med expropriationsersättningar, vilka enligt förslaget alltid kommer att bli beskattade. Det bör därför övervägas antingen att beskatta alla engångsersättningar i enlighet med nuvarande principer eller att på lämpligt sätt komplettera bestämmelserna, så att de påtalade inadvartenserna i lagstiftningen försvinner. Under den korta tid som stått till buds för behandlingen av propositionen har utskottet inte haft möjlighet att närmare utreda och ta definitiv ställning till detta komplicerade spörsmål. Utskottet förutsätter därför att Kungl. Maj:t ägnar frågan fortsatt uppmärksamhet och i lämpligt sammanhang framlägger förslag till de ändringar, som de fortsatta övervägandena kan leda till.

I motionerna I: 909 av herr Dahmén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. yrkas att förordningen om *ackumulerad inkomst* i tillämpliga delar skall

gälla i fråga om realisationsvinst vid försäljning av fastighet, om fastigheten innehafts minst fem år. Skatteberäkningen skall därvid ske som om inkomsten hänfört sig till tre år. Motsvarande yrkande framställs i motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl., dock utan de i de förstnämnda motionerna gjorda inskränkningarna beträffande innehavstiden och skatteberäkningen.

Det helt övervägande antalet remissinstanser har i likhet med departementschefen delat markvärdekommitténs uppfattning att reglerna om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst liksom hittills i princip inte bör vara tillämpliga på realisationsvinster. Såsom kommittén framhållit uppkommer värdestegringen ofta språnghvis, varför det kan vara förenat med avsevärda svårigheter att avgöra om ackumulerad inkomst föreligger eller ej. Härtill kommer att rena inflationsvinster, som uppkommit under en följd av år, på grund av bestämmelsernas utformning inte blir beskattade. På grund därav finner utskottet inte skäl frångå förslaget i propositionen, som på denna punkt innebär att förordningen om ackumulerad inkomst skall äga tillämpning på realisationsvinster vid försäljning av fastighet endast i de fall då återvunna värdeminskingsavdrag utgör en större del av den framräknade realisationsvinsten. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna I: 909 och II: 1130 samt I: 912 och II: 1121 även i berörda hänseende.

Enligt gällande principer för *skogsbeskattningen* skall endast skogens tillväxt efter förvärvet beskattas. I detta sammanhang är endast de skogsbeskattningsregler, som gäller vid avyttring av växande skog i samband med marken, av intresse. Bestämmelserna härom innebär i huvudsak följande. Vid avyttring av skogsfastighet skall den del av försäljningspriset för fastigheten, som belöper på den växande skogen, upptas som bruttointäkt av jordbruksfastighet. Den skattskyldige är emellertid berättigad till värdeminskingsavdrag på skog med belopp, som i princip motsvarar värdet av det virkesförråd, som fanns på fastigheten vid förvärvet, i förekommande fall reducerat med de värdeminskingsavdrag på skog, som åtnjuts under innehavstiden. Skillnaden mellan bruttointäkt av skog och värdeminskingsavdrag utgör således värdet av det ursprungliga skogskapitalets tillväxt under innehavstiden. I detta sammanhang bör uppmärksammas att en av de metoder, som den skattskyldige äger tillämpa, vid beräkningen av värdeminskingsavdraget vid fastighetsförsäljning, den s. k. förrådsmetoden, är så utformad att den värdeökning, som det ursprungliga skogsförrådet varit utsatt för under innehavstiden, inte blir beskattad.

Om realisationsvinst vid avyttring av skogsfastighet i sin helhet blir beskattad skall någon beskattning av virkesförrådets tillväxt inte ske i inkomstkällan jordbruksfastighet. I de fall då vinst vid fastighetsförsäljningen enligt nuvarande bestämmelser endast delvis beskattas som realisationsvinst kan jämväl taxering för intäkt av skogsbruk äga rum. Om nettoint-

täkten av skogsbruk på grund av avyttringen överstiger den skattepliktiga realisationsvinsten skall nämligen det överskjutande beloppet beskattas som inkomst av jordbruksfastighet. Detta kan sägas innebära att skogens tillväxt redan enligt hittills gällande bestämmelser är underkastad »evig» beskattning.

I propositionen föreslås endast den ändringen beträffande skogsbeskattningen, att den s. k. skyldemansregeln även skall äga tillämpning när fångesmannen förvärvat fastigheten genom gåva från skyldeman eller genom bodelning från make.

I motionerna I: 910 av herrar Enarsson och Sveningsson samt II: 1131 av herr Ringaby m. fl. yrkas bl. a. avslag på propositionen såvitt avser beskattningen av växande skog.

Några ändringar av nuvarande principer för skogsbeskattningen i samband med införandet av en till tiden obegränsad realisationsvinstbeskattning av fastighet föreslås inte i propositionen. Beträffande den föreslagna ändringen av skyldemansregeln får utskottet anföra följande. För närvarande fordras för skyldemansregelns tillämpning vid skogsbeskattningen att fångesmannens förvärv är av onerös karaktär. Är däremot fångets benefikt kan regeln inte återopas. Detta förhållande har stundom utnyttjats för att undgå den med regeln avsedda beskattningseffekten. Det finns bl. a. exempel på att bodelningsförrättningar företagits enbart i sådant syfte. Genom den föreslagna ändringen uppnås full överensstämmelse mellan skyldemansregelns tillämpning vid realisationsvinstbeskattningen och skogsbeskattningen. För att regeln inte skall leda till ett från rättvisesynpunkt otillfredsställande resultat vid skogsbeskattningen förordar utskottet emellertid, att en spärregel införes av innebörd att ingångsvärdet på skogen vid tillämpning av skyldemansregeln aldrig skall bestämmas till lägre belopp än det värde, varmed växande skog kan anses ha ingått i det taxeringsvärde, som gällde för fastigheten tjugo år före avyttringen. Med det anförda anser utskottet sig ha motiverat sitt tidigare avstyrkande av motionerna I: 910 och II: 1131 i denna del.

I nämnda motioner hemställs vidare att en utredning får i uppgift att dels samordna skogs- och realisationsvinstbeskattningen och dels förenkla skogsbeskattningen.

Såsom framhålles i motionerna är reglerna för beskattningen av skog för närvarande föremål för översyn inom skogsskattekommittén. Utskottet har inledningsvis framhållit angelägenheten av att de föreslagna bestämmelserna rörande beskattning av realisationsvinst blir föremål för överarbetning och samordning med de förslag som är att vänta bl. a. från skogsskattekommittén. Med hänsyn härtill anser utskottet sig inte ha anledning tillstyrka skrivelseyrkandet i motionerna I: 910 och II: 1131.

I propositionen har föreslagits en *skatteflyktsbestämmelse* i 35 § 3 mom. av följande innehåll. Om fastighet överlåtits efter den 31 december 1967 på

aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari säljaren har ett dominerande inflytande, skall realisationsvinst vid senare försäljning av aktie eller andel i bolaget eller föreningen beräknas som om försäljningen avsett en motsvarande andel av fastigheten.

I motionerna I: 911 av herr Einar Eriksson och II: 1122 av herr Brandt framhålles att ett stort antal mer eller mindre formella fastighetsöverlåtelser ägt rum, sedan innehållet i propositionen offentliggjordes, för att undgå beskattningskonsekvenserna av den nya lagstiftningen. För att förhindra sådana transaktioner förordar motionärerna, att den i propositionen föreslagna skatteflyktsbestämmelsen skall äga tillämpning, om fastighet överlåtit genom fång på vilket lagfart söktes efter den 8 november 1967, d. v. s. den dag propositionen bordlades. Motionärerna föreslår vidare att i 35 § 2 mom. kommunalskattelagen intas en bestämmelse av i huvudsak följande innehåll. Försäljning, som skett före den 1 januari 1968 till aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari säljaren har ett dominerande inflytande, eller till familjemedlem (föräldrar, far- och morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make) skall accepteras vid realisationsvinstbeskattningen endast om lagfart på fångets söktes den 8 november 1967 eller tidigare. Har lagfart söktes senare bortses vid framtida realisationsvinstbeskattning från köpeskillingen vid 1967 års fång, och ingångsvärdet beräknas som om 1967 års säljare alltjämt ägt fastigheten.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det bör finnas möjlighet att ingripa mot sådana transaktioner, som före lagstiftningens ikraftträdande gjorts i uppenbart syfte att undkomma eller väsentligt mildra verkningarna av en framtida realisationsvinstbeskattning. Vissa fördelar är otvivelaktigt förenade med att knyta avgörandet till dagen för ingivande av lagfartsansökan. Bestämmelsen kan emellertid i vissa fall leda till att den nya lagstiftningen får retroaktiv verkan i större utsträckning än motionärerna avsett. Köparen kan nämligen av rent legitima skäl ha underlåtit att omedelbart söka lagfart på fångets. Utskottet föreslår därför en komplettering av den föreslagna bestämmelsen innebärande att lika med lagfartsansökan skall anses annan ansökan hos myndighet om viss åtgärd med åberopande av fångeshandlingen. Härmed avser utskottet exempelvis ansökan om förvärvstillstånd eller fastställelse av lantmåteriförrättning. För att tillräcklig bevisning skall kunna anses förebragt bör fordras att fångeshandlingen i original eller avskrift finns bevarad hos myndigheten. Med hänsyn till svårigheten att i författningstexten närmare ange de fall, då skatteflyktsregeln inte är avsedd att tillämpas, förutsätter utskottet att tillämpningen blir så välvillig som möjligt utan att syftet med bestämmelsen äventyras. Utskottets förslag föranleder vissa ändringar i 35 § 3 mom. kommunalskattelagen. Den av motionärerna föreslagna bestämmelsen i 35 § 2 mom. nämnda lag bör — med den av utskottet ovan förordade kompletteringen — intas i övergångsbestämmelserna. Utskottet tillstyrker således bifall till

motionerna I: 911 och II: 1122 med de ändringar av författningstexten, som ovan föreslagits.

I motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. begärs riksdagsskrivelse av innehåll att skattemyndigheterna bör beakta bevisvärigheterna när *bevisningen* avser tid före ikraftträdandet.

Enligt departementschefens uttalande i propositionen bör tämligen höga krav ställas på bevisningen i fråga om förbättringskostnader efter ikraftträdandet. För tid dessförinnan bör fordras att det görs sannolikt att förbättringskostnaden uppgått till minst 3 000 kr.

Motionärerna hemställer också om riksdagsskrivelse med begäran att Kungl. Maj:t ålägger länsstyrelse att besvara de skattskyldigas frågor om metoderna för skatteberäkningen vid fastighetsförsäljning.

Till taxeringsnämndsordförandenas skyldigheter hör enligt 7 § taxeringsförordningen att lämna de skattskyldiga de upplysningar som erfordras för deklarationsskyldighetens fullgörande. Vidare brukar de skattskyldiga erhålla råd och upplysningar av länsstyrelsernas tjänstemän. Den som önskar förhandsbesked i en fråga har dessutom enligt 18 § taxeringsförordningen möjlighet att erhålla sådant efter hänvändelse till riksskattenämnden. På grund härav finner utskottet inte skäl tillstyrka det begärda skrivelseyrkandet. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I: 909 och II: 1130 i nu berörda hänseenden.

De i propositionen föreslagna bestämmelserna angående beskattningen av tomt rörelse innebär i huvudsak följande. Sådan rörelse skall i första hand anses föreligga när markförsäljning för bebyggelse sker från fastighet, som uppenbarligen förvärvats för att ingå i yrkesmässig tomt-rörelse, exempelvis när fastigheten förvärvats av ett tomtbolag e. d. eller när förvärvet avsett fastighet, som enligt fastställd stadsplan eller byggnadsplan är avsedd för bebyggelse.

I övrigt skall tomt rörelse anses föreligga, om den skattskyldige ensam eller tillsammans med sin make under loppet av tio år sålt minst 15 byggnadstomter. Med försäljning likställs markupplåtelse för bebyggelse, dock ej kommuns upplåtelse av tomträtt. Överlåtes fastighet genom oneröst fång eller genom gåva till anhörig eller till juridisk person, i vilken överlåtaren ensam eller tillsammans med anhörig har ett bestämmande inflytande, skall vid bedömningen av tomtförsäljningens omfattning överlåtarens och den nye ägarens tomtavyttringar sammanläggas.

Om den skattskyldige och hans make under tio år i följd inte sålt någon byggnadstomt, skall försäljning av tomt som därefter sker inte anses utgöra fortsättning på en tidigare bedriven rörelse, såvida inte tomten ingår i fastställd stads- eller byggnadsplan. Denna bestämmelse skall dock inte äga tillämpning i fråga om tomt rörelse, som redan från början varit av yrkesmässig karaktär.

Vid slutförsäljning av markområde, som utgjort lagertillgång i sådan tomtrörelse som bedrivits av annan än s. k. tomtbolag och liknande, skall enligt förslaget den del av försäljningsvinsten, som inte belöper på mark vilken ingår i fastställd stads- eller byggnadsplan, beskattas som realisationsvinst.

Om en fastighet som utgör lagertillgång i tomtrörelse förvärvats innan rörelsen påbörjats, skall ingångsvärdet vid tiden för rörelsens påbörjande beräknas på samma sätt som vid beräkning av realisationsvinst. Det ingångsvärde för fastigheten, som godtagits vid första taxeringen efter rörelsens början, skall även ligga till grund för inkomstberäkningen vid senare års taxeringar.

Kommunalskattelagens nuvarande, mycket knapphändiga bestämmelser om beskattning av tomtrörelse har länge varit föremål för kritik. F. n. saknas uttryckliga författningsbestämmelser för bedömning av frågan när tomtförsäljningsverksamhet skall anses ha rörelsekaraktär. Detta har föranlett en mängd skatteprocesser och framställningar till riksskattenämnden om förhandsbesked, men den rättspraxis, som utbildat sig på området, har varit svår att överblicka, inte minst för de skattskyldiga. På grund härav begärde 1964 års riksdag på förslag av bevillningsutskottet i betänkande nr 19 en utredning i ämnet.

Vid avgörandet av om yrkesmässig eller icke yrkesmässig tomtförsäljning föreligger tvingas man enligt nuvarande praxis till en mängd olika bedömningar av omständigheterna i det enskilda fallet. Genom »15-tomtersregeln» har en klar och entydig bestämmelse tillskapats, som otvivelaktigt måste vara till fördel inte bara för enskilda och kommuner utan också för beskattningsmyndigheter och skattedomstolar. I sitt ovannämnda betänkande uttalade utskottet, att man vid prövning av olika förslag till lösningar av tomtrörelseproblemet inte borde söka åstadkomma lättnader i gällande beskattningsregler, så som de tillämpas av regeringsrätten. De i propositionen föreslagna bestämmelserna kan visserligen förefalla generösa i förhållande till nuvarande rättspraxis. Sedda mot bakgrunden av förslaget om evig realisationsvinstbeskattning av fastighet och med beaktande av de markpolitiska strävandena att främja utbudet av mark anser utskottet sig emellertid kunna acceptera den lindring i beskattningen som de föreslagna bestämmelserna i vissa fall medför.

Vid sin granskning av förslaget till beskattning av tomtrörelse har utskottet endast funnit anledning till erinringar mot en detaljbestämmelse. Departementschefen föreslår att ett företags försäljning av tomter till anställda för bostadsändamål inte skall beaktas vid bedömningen av antalet tomtförsäljningar enligt »15-tomtersregeln». Samma regel bör enligt utskottets mening gälla då en fysisk person, exempelvis en jordbrukare, säljer till anställda. Utskottet föreslår därför att den nya punkten 2 tredje stycket av anvisningarna till 27 § kommunalskattelagen ändras i överensstämmelse härmed. Med företag i nämnda lagrum avses uppenbarligen företag, som

inte driver yrkesmässig tomtförsäljning. Författningstexten har emellertid av förbiseende utformats så att bestämmelsen äger tillämpning på företag som driver kvalificerad tomtrörelse. Utskottet föreslår också en härav be- tingad ändring av författningstexten.

Utskottet behandlar härefter de föreslagna övergångsbestäm- melserna. I propositionen föreslås att de nya bestämmelserna rörande beskattningen av realisationsvinst skall träda i kraft den 1 januari 1968. Äldre bestämmelser skall dock gälla i fråga om avyttring av fastighet, som ägt rum under år 1967 eller tidigare år.

I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. yrkas att vinst vid försäljningar under åren 1968 och 1969 av fastig- het, som vid ikraftträdandet innehafts minst tio år eller av annan anledning enligt nuvarande bestämmelser kunnat försälas skattefritt, inte skall be- skattas. Om sådan fastighet försäls efter år 1969 skall till köpeskillingen vid förvärvet läggas 40 000 kr. varjämte vid tillämpning av 20-årsregeln ifrågavarande taxeringsvärde skall förhöjas med 100 % i stället för 50 %. Motionärerna i motionerna I: 914 av herr Thorsten Larsson och II: 1127 av herr Josefson i Arrie yrkar att vid tillämpning av 20-årsregeln taxerings- värdet under en övergångsperiod av tio år skall höjas med 100 % vid för- säljningar som enligt nuvarande regler är skattefria. Vidare hemställs i motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäck- mora m. fl. att det faktiska eller enligt alternativregel beräknade ingångs- värdet under en övergångstid av fem år skall höjas med 40 000 kr. för fastig- heter som vid ikraftträdandet är skattefria.

Utskottet vill erinra om att när skattepliktsgränsen för strömfall år 1951 utsträcktes från tio till femton år ansågs särskilda övergångsbestämmelser inte erforderliga. Såsom markvärdekommittén framhållit är det en genom- gående princip vid realisationsvinstbeskattningen att värdeökningen — även i vad avser förfluten tid — inte beskattas förrän fastigheten avyttras. Övergångsbestämmelser av den art motionärerna föreslagit kan dessutom befaras leda till skatteflyktstransaktioner. På grund härav och med hänsyn till de förmånliga reglerna för realisationsvinstberäkningen anser utskottet inte sådana övergångsbestämmelser som motionärerna föreslagit nödvändi- ga. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna I: 912 och II: 1121, I: 914 och II: 1127 samt I: 918 och II: 1123 även i denna del.

I propositionen föreslås att äldre bestämmelser skall gälla i fråga om expropriation eller liknande förfarande om talan i expropriationsmålet väckts före den 1 januari 1968 eller om den exproprierande tagit egendo- men i besittning före denna dag.

I motionen II: 1128 yrkar herr Jönsson i Ingemarsgården att äldre be- stämmelser skall gälla i fråga om all ersättning på grund av tvångsförfa- rande, om talan i målet väckts före den 1 januari 1968 eller om egendo- men eller rättigheten tagits i besittning före nämnda dag. Till stöd för yr-

kandet anföres att det av författningstexten inte klart framgår, om bestämmelsen endast avser ianspråktaganden enligt expropriationslagen eller om den också äger tillämpning på tvångsförfaranden enligt exempelvis vattenlagen och lagen om allmänna vägar.

I likhet med motionären anser utskottet att ifrågavarande bestämmelse bör äga tillämpning även på sådana tvångsförfaranden som avses i motionen. Har sökanden tagit egendomen i besittning bör bedömningen bli densamma som om talan i målet väckts. Utskottet föreslår därför i förtydligande syfte en ändring av punkt 3 av övergångsbestämmelserna till ändringarna i kommunalskattelagen. Härigenom torde yrkandet i motionen II: 1128 vara tillgodosett.

Ändringarna i taxeringsförordningen liksom övriga i propositionen behandlade frågor, vilka utskottet i det föregående inte närmare berört, har inte föranlett erinran eller eljest särskilt yttrande från utskottets sida, bortsett från vissa redaktionella ändringar av 25 b § i förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen och i förslagen till förordning angående upphävande av 23 § förordningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning och till förordning angående upphävande av 9 § förordningen om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m.

Utskottets hemställan

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — *dels* med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 153 icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas, *dels* med avslag på motionen I: 913 av herr Hübinette samt de likalydande motionerna I: 910 av herrar Enarsson och Sveningsson samt II: 1131 av herr Ringaby m. fl., såvitt avser punkten 1 i motionernas hemställan, ävensom motionen II: 1126 av herr Hermansson m. fl., i vad motionen innefattar yrkande om avslag på propositionen, *dels* med bifall till motionen II: 1128 av herr Jönsson i Ingemarsgården, *dels ock* i anledning av de likalydande motionerna I: 911 av herr Einar Eriksson och II: 1122 av herr Brandt samt I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. — måtte antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar och tillägg att 35 § 3 mom., punkt 4 av anvisningarna till 22 §, punkt 2 av anvisningarna till 27 §, punkt 4 av anvisningarna till 35 §

samt punkt 1 av anvisningarna till 36 § ävensom punkt 3 av övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse samt att till övergångsbestämmelserna fogas en ny punkt, betecknad 7, med nedan angiven lydelse.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

35 §.

3 m o m. A v y t t r a s a k t i e, — — — — — 25 % av vinsten

Avyttrar skattskyldig — — — — — detta stycke.

Kan tillämpning — — — — — avyttringen sker.

Har egendom — — — — — för avyttringen.

Bestämmelsen i — — — — — detta moment.

Från skatteplikt — — — — — lös egendom.

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening *efter den 31 december 1967* av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, beräknas realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot **aktien** eller andelen svarande andel av fastigheten. Vad nu sagts får icke föranleda att realisationsvinst beräknas lägre eller att realisationsförlust beräknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gälla endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gälla dock icke vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsrättsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten.

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening *genom fång på vilket lagfart sökts efter den 8 november 1967* av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, beräknas realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot **aktien** eller andelen svarande andel av fastigheten. Vad nu sagts får icke föranleda att realisationsvinst beräknas lägre eller att realisationsförlust beräknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gälla endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gälla dock icke vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsrättsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten. *Lika med lagfartsansökan anses annan ansökan hos myndighet om viss åtgärd med åberopande av fångeshandlingen.*

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Anvisningar

till 22 §.

4. Har skog — — — — — gällande ingångsvärde.

Med skogs ingångsvärde förstås det värde, varmed växande skog kan anses hava ingått i fastighetens värde vid den tidpunkt, då ägaren förvärvade fastigheten. Har egendom, som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, skall i berörda hänseende sistnämnda fång vara avgörande. Motsvarande skall gälla, om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någondera maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Har även den skattskyldiges fångesman erhållit egendomen såsom gåva av make eller skyldeman eller vid sådan bodelning som nyss nämnts, skall bedömningen av skogens ingångsvärde ske, som om avverkningen eller avyttringen av skogen verkställdes av den som närmast före den skattskyldiges fångesman förvärvat egendomen på annat sätt än genom sådan gåva eller bodelning.

Med skogs ingångsvärde förstås det värde, varmed växande skog kan anses hava ingått i fastighetens värde vid den tidpunkt, då ägaren förvärvade fastigheten. Har egendom, som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, skall i berörda hänseende sistnämnda fång vara avgörande. Motsvarande skall gälla, om make vid bodelning i anledning av andra makens död erhållit egendom, som förstnämnda make före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, eller om make vid bodelning av annan anledning än andra makens död erhållit egendom, som någondera maken före äktenskapets ingående eller under äktenskapet förvärvat genom köp, byte eller därmed jämförligt fång. Har även den skattskyldiges fångesman erhållit egendomen såsom gåva av make eller skyldeman eller vid sådan bodelning som nyss nämnts, skall bedömningen av skogens ingångsvärde ske, som om avverkningen eller avyttringen av skogen verkställdes av den som närmast före den skattskyldiges fångesman förvärvat egendomen på annat sätt än genom sådan gåva eller bodelning. *Dock får ingångsvärdet härigenom icke bestämmas till lägre belopp än det värde, varmed växande skog kan anses ha ingått i det taxe-*

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

ringsvärde som gällde för fastigheten tjugo år före avyttringen.

Såsom fastighetens ----- nämnda likvid.
 Med ingående ----- motsvarande tillämpning.
 Vare sig ----- ursprungliga ingångsvärdet.
 Är det ----- samma tid.
 Om avdrag ----- av skogen.
 Om moderbolag ----- övertagande föreningen.
 E x e m p e l å ----- i n g å e n d e v i r k e s f ö r r å d :
 A. försäljer ----- erlagda köpeskillingen.
 Det för ----- 10 200 kronor.
 E x e m p e l å ----- i n g å n g s v ä r d e :
 B. försäljer ----- 10 000 kronor.
 Ingångsvärdet har ----- det ursprungliga.

till 27 §.

2. Tomtrörelse anses ----- för bebyggelse.

I övrigt ----- femtonde byggnadstomten.

Tomtrörelse föreligger icke, när företag som har till ändamål att driva tomtrörelse, byggnadsrörelse eller handel med fastigheter, avyttrar byggnadstomt till anställd för att bereda honom bostad eller avyttrar byggnadstomt som är avsedd att huvudsakligen användas av de anställda för gemensamt ändamål.

Försäljning av byggnadstomt för att av anställda huvudsakligen användas för gemensamt ändamål eller till anställd för att bereda honom bostad anses ej utgöra tomtrörelse, om icke försäljningen göres av skattskyldig som avses i första stycket eller av skattskyldig som driver byggnadsrörelse eller handel med fastigheter.

Säljes byggnadstomt ----- huvudsakliga verksamheten.

Har skattskyldig ----- nu nämnts.

Avyttrar skattskyldig ----- obehörig skatteförmån.

Frågan om ----- verkställt avyttringen.

till 35 §.

4. *Lika med avyttring av fastighet anses marköverföring enligt 8 kap. 4 a § eller 13 kap. 2 b § lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet. Upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet för obegränsad tid mot engångsersättning anses som avyttring av*

4. *Upplåtelse av nyttjanderätt eller servitutsrätt till fastighet för obegränsad tid mot engångsersättning anses som avyttring av fastighet när upplåtelsen framstår som ett fullständigt ianspråktagande av mark, t. ex. upplåtelse av mark till väg. I övriga fall anses upplåtelsen som av-*

(Kungl. Maj:ts förslag)

fastighet när upplåtelsen framstår som ett fullständigt ianspråktagande av mark, t. ex. upplåtelse av mark till väg. I övriga fall anses upplåtelsen som avyttring av lös egendom. Engångsersättningen är att betrakta som köpeskilling (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §).

(Utskottets förslag)

yttring av lös egendom. Engångsersättningen är att betrakta som köpeskilling (jfr punkt 5 andra meningen av anvisningarna till 21 §).

till 36 §.

1. Vid beräkning av realisationsvinst upptages, utom i fall som avses i 35 § 3 mom. andra stycket, såsom intäkt vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får — med iakttagande dock av de särskilda föreskrifter som enligt punkt 2 nedan gälla beträffande fastighet — ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen, således för erlagd köpeskilling, för vad som nedlagts på förbättring av egendomen, för inköps- och försäljningsprovision, för stämpelkostnader m. m. Hit räknas jämväl kostnad, som under tid, då intäkt av avyttrad annan fastighet eller i förekommande fall del därav beräknats enligt 24 § 2 eller 3 mom., nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten eller fastighetsdelen, i den mån den avyttrade egendomen på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Har den skattskyldige tidigare fått åtnjuta avdrag för värdeminskning av skog eller annan naturtillgång på avyttrad fastighet, skall å andra sidan omkostnadsbeloppet minskas med sådant avdrag. På samma sätt minskas omkostnadsbeloppet med avdrag som för tidigare beskattningsår åtnjutits

1. Vid beräkning av realisationsvinst upptages, utom i fall som avses i 35 § 3 mom. andra stycket, såsom intäkt vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får — med iakttagande dock av de särskilda föreskrifter som enligt punkt 2 nedan gälla beträffande fastighet — ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen, således för erlagd köpeskilling, för vad som nedlagts på förbättring av egendomen, för inköps- och försäljningsprovision, för stämpelkostnader m. m. Hit räknas jämväl kostnad, som under tid, då intäkt av avyttrad annan fastighet eller i förekommande fall del därav beräknats enligt 24 § 2 eller 3 mom., nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten eller fastighetsdelen, i den mån den avyttrade egendomen på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Har den skattskyldige tidigare fått åtnjuta avdrag för värdeminskning av skog eller annan naturtillgång på avyttrad fastighet eller för värdeminskning av skogsvägar eller täckdikningsanläggningar, skall å andra sidan omkostnadsbeloppet minskas med sådant avdrag. På samma sätt minskas om-

(Kungl. Maj:ts förslag)

för värdeminskning av byggnad och sådana inventarier vilkas värde inräknas i fastighetens taxerade byggnadsvärde, dock icke för år då åtnjutet avdrag understigit 3 000 kronor. I intet fall skall dock omkostnadsbelopp minskas med avdrag för värdeminskning som åtnjutits för år före år 1914. Beräknas anskaffningskostnad för fastighet enligt punkt 2 första eller andra stycket på grundval av visst års taxeringsvärde minskas omkostnadsbeloppet endast med värdeminskningssavdrag för skog, byggnader m. m. som åtnjutits från och med nämnda år. Har den skattskyldige tidigare åtnjutit avdrag för värdeminskning eller dylikt av lös egendom, minskas omkostnadsbeloppet med sådant avdrag, i den mån vid avyttringen återvunna avskrivningar icke skola upptagas som intäkt av rörelse. Vad som förstås med i beskattningsavseende åtnjutet värdeminskningssavdrag framgår av 29 § 1 mom. andra stycket. Vidare får vid vinstberäkningen den skattskyldige åtnjuta avdrag för under beskattningsåret utbetalda förvaltningskostnader och räntor, därest dessa ej böra hänföras till annan förvärvskälla.

(Utskottets förslag)

kostnadsbeloppet med avdrag som för tidigare beskattningsår åtnjutits för värdeminskning av byggnad och sådana inventarier vilkas värde inräknas i fastighetens taxerade byggnadsvärde, dock icke för år då åtnjutet avdrag understigit 3 000 kronor. I intet fall skall dock omkostnadsbelopp minskas med avdrag för värdeminskning som åtnjutits för år före år 1914. Beräknas anskaffningskostnad för fastighet enligt punkt 2 första eller andra stycket på grundval av visst års taxeringsvärde minskas omkostnadsbeloppet endast med värdeminskningssavdrag för skog, byggnader m. m. som åtnjutits från och med nämnda år. Har den skattskyldige tidigare åtnjutit avdrag för värdeminskning eller dylikt av lös egendom, minskas omkostnadsbeloppet med sådant avdrag, i den mån vid avyttringen återvunna avskrivningar icke skola upptagas som intäkt av rörelse. Vad som förstås med i beskattningsavseende åtnjutet värdeminskningssavdrag framgår av 29 § 1 mom. andra stycket. Vidare får vid vinstberäkningen den skattskyldige åtnjuta avdrag för under beskattningsåret utbetalda förvaltningskostnader och räntor, därest dessa ej böra hänföras till annan förvärvskälla.

Övergångsbestämmelserna*(Kungl. Maj:ts förslag)*

3. Äldre bestämmelser gäller även i fråga om expropriation eller liknande förfarande om talan i *expropriationsmålet* väckts före den 1 ja-

(Utskottets förslag)

3. Äldre bestämmelser gäller även i fråga om expropriation eller liknande förfarande om talan i *målet* väckts före den 1 januari 1968 eller

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

nuari 1968 eller om *den expropri-* om egendomen *tagits* i besittning
rande tagit egendomen i besittning före nämnda dag.
före nämnda dag.

7. Har skattskyldig förvärvat fastighet före ingången av år 1968 genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och har lagfart på fångets sökts efter den 8 november 1967 och har därjämte

a n t i n g e n den skattskyldige förvärvat fastigheten från föräldrar, far- eller morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make eller från aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari den skattskyldige ensam eller tillsammans med sådana personer, direkt eller indirekt, på grund av det samlade innehavet av aktier eller andelar har ett bestämmande inflytande,

eller fastigheten genom fångets övergått på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari säljaren ensam eller tillsammans med nämnda personer, direkt eller indirekt, har ett sådant inflytande, eller på dödsbo, vari säljaren eller sådan person är delägare,

skall fastigheten vid framtida realisationsvinstbeskattning anses förvärvat genom det köp, byte eller därmed jämförliga fång som närmast dessförinnan skett från annan än här angiven person. Lika med lagfartsansökan anses annan ansökan hos myndighet om viss åtgärd med åberopande av fångeshandlingen.

2) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623) med den ändringen att 25 b § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

25 b §.

Har den skattskyldige under beskattningsåret avyttrat fastighet, skall han vid självdeklarationen foga erforderlig utredning på fastställt formulär för beräkning av skattepliktig realisationsvinst. Detsamma gäller, om skattskyldig under beskattningsåret överfört eller upplåtit egendom under sådana förhållanden att överföringen eller upplåtelsen enligt 35 § 2 mom. sista stycket eller punkt 4 *sista stycket* av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen är i fråga om realisationsvinst jämställd med fastighet.

Har den skattskyldige under beskattningsåret avyttrat fastighet, skall han vid självdeklarationen foga erforderlig utredning på fastställt formulär för beräkning av skattepliktig realisationsvinst. Detsamma gäller, om skattskyldig under beskattningsåret överfört eller upplåtit egendom under sådana förhållanden att överföringen eller upplåtelsen enligt 35 § 2 mom. sista stycket eller punkt 4 av anvisningarna till 35 § kommunalskattelagen är i fråga om realisationsvinst jämställd med fastighet.

3) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

4) förordning om ändrad lydelse av 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst;

5) förordning om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till fond för återanskaffning av fastighet;

6) förordning angående ändrad lydelse av 3 § och punkt 1 av anvisningarna till 2 § förordningen den 8 april 1960 (nr 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst;

7) förordning angående upphävande av 23 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning med den ändringen att förordningen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Härigenom förordnas, att 23 § förordningen den 27 maj 1955 om investeringsfonder för konjunkturutjämning skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda *förordningen* skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

Härigenom förordnas, att 23 § förordningen den 27 maj 1955 om investeringsfonder för konjunkturutjämning skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda *paragrafen* skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

8) förordning angående upphävande av 9 § förordningen den 7 april 1967 (nr 96) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m., med den ändringen att förordningen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Härigenom förordnas, att 9 § förordningen den 7 april 1967 om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda *förordningen* skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

Härigenom förordnas, att 9 § förordningen den 7 april 1967 om avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond, m. m. skall upphöra att gälla vid utgången av år 1967. Den upphävda *paragrafen* skall dock fortfarande tillämpas i fråga om sådan avyttring av fastighet som skett dessförinnan.

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 907 av herr Svenungsson och II: 1120 av herr Oskarson m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 910 av herrar Enarsson och Svenungsson samt II: 1131 av herr Ringaby m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 911 av herr Einar Eriksson och II: 1122 av herr Brandt,

5) de likalydande motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 914 av herr Thorsten Larsson och II: 1127 av herr Josefson i Arrie,

7) de likalydande motionerna I: 915 av herrar Thorsten Larsson och Svanström samt II: 1129 av herr Larsson i Borrby,

8) de likalydande motionerna I: 916 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 1134 av fru Sundberg,

9) de likalydande motionerna I: 917 av herrar Yngve Nilsson och Svenungsson samt II: 1133 av fru Sundberg,

10) de likalydande motionerna I: 918 av herr Sundin m. fl. och II: 1123 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 919 av herr Wallmark samt II: 1124 av herrar Fridolfsson i Stockholm och Nordgren,

12) de likalydande motionerna I: 920 av herrar Wallmark och Strandberg samt II: 1132 av herrar Ringaby och Nordstrandh,

13) motionen I: 908 av herr Ahlmark,

14) motionen II: 1125 av herrar Hedin och Nordgren,

15) motionen II: 1126 av herr Hermansson m. fl., även som

16) motionen II: 1128 av herr Jönsson i Ingemarsgården, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 6 december 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

TAGE MAGNUSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Einar Eriksson (s), Yngve Nilsson (h), Wärnberg (s), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Wirmark (s), Erik Filip Petersson (fp), Paul Jansson (s) och Sundin (cp); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Brandt (s), Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), Forsberg (s), Kristenson (s), Carlsson i Västerås (s), Larsson i Umeå (fp), Sterne (fp) och Börjesson i Falköping (cp).

Reservationer

1) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Magnusson* i Borås (h), vilka anfört följande:

»Inledningsvis vill vi betona, att vi för fastighetsförsäljningars del godtager kapitalvinstbeskattning som princip.

Vi vill därefter, i anslutning till behandlingen av proposition nr 153 och därtill väckta motioner, erinra om och understryka vissa grundläggande principer för vår rättsstat, principer vilka enligt vår uppfattning också bör föranleda en del ändringar i propositionens förslag.

I svensk lagstiftning är den enskilde medborgarens skyldigheter gentemot samhället och gentemot andra medborgare fastställda. Däri är också fastslagna hans rättigheter, i förhållande till samhället och i förhållande till andra medborgare. Det står var och en fritt att söka verka för ändringar i gällande lag. Intill dess sådan ändring genomförts i den ordning våra grundlagar stadgar, har emellertid även den med viss lagstiftning missnöjde att finna sig i vad lagen föreskrivit liksom i den påföljd ett överträdande av bestämmelserna kan leda till. Lika oeftergivligt som detta krav på laglydnad från medborgarens sida måste i ett rättssamhälle stå kravet på den enskildes rätt att utan sanktionsåtgärder från samhällets sida så förfara som är tillåtet enligt gällande lagars anda och ordalydelse. Vill sålunda lagstiftaren ålägga medborgaren nya skyldigheter, skall detta ske genom att ny lag fastställs i vederbörlig ordning, att träda i kraft *efter* det lagen antagits.

Lagstiftarens skyldigheter skall sålunda icke vara mindre än medborgarens.

Den rättsprincip vi här velat ge uttryck för kan sammanfattas i följande tes:

Lagstiftning skall ej ges retroaktiv verkan

De ändringar i fråga om beskattningen som föreslås i propositionen är, som framhållits i motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl., i principiellt avseende av omvälvande natur. De in-

nebar nämligen att frågan huruvida förvärvssyfte förelegat vid avyttring av en fastighet i framtiden helt saknar betydelse för avgörande av skattepliktsfrågan. Beskattning skall äga rum oavsett att vinsten må vara att betrakta som kapitalvinst. Därtill kommer att den nya realisationsbeskattningen skall grunda sig på förhållanden som kan ligga årtionden tillbaka i tiden och på åtgärder som kan ha vidtagits av helt andra personer än de nuvarande ägarna. Ytterligare vill vi framhålla, att utredning beträffande verkningarna i avseende på fastigheter utanför den egentliga tätortsbebyggelsen, alltså framför allt skogsfastigheter och jordbruksfastigheter, helt saknas. Dessa olika omständigheter manar till återhållsamhet vid den nya skattens utformning.

Yrkanden om *ytterligare utredning* har framförts i ett flertal motioner. I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. erinras om att beskattningen av växande skog är föremål för utredning inom den 1964 tillsatta skogsskattekommittén, vilken ännu ej avslutat sitt arbete. Trots detta och trots att frågan ej belysts av skoglig expertis föreslår departementschefen att växande skog skall omfattas av den nya lagstiftningen. Motionärerna hyser farhågor för att denna lagstiftning skall få en så dominerande plats i den enskilde skogsägarens ekonomiska värderingar att skogsvården får sitta emellan. Med hänsyn även till att en betydande ökning av antalet skattetvister kan bli en följd av den nya lagstiftningen, synes det motionärerna lämpligt att undersöka, huruvida ej försäljning av växande skog kunde undantagas från förevarande lagstiftning utan men för dess syfte. I en utredning bör även, enligt motionärernas mening, ingå att på ett bättre sätt tillgodose önskemålen rörande den yttre rationaliseringen inom såväl jordbruk som skogsbruk. Ytterligare har i motionerna framförts önskemålet att frågan om förlustavdrag underkastas förnyad prövning — dels med avseende å sättet för förlustens framräknande, dels vad gäller rätten att åtnjuta avdrag för sådan förlust — varjämte uttalas, att den förevarande skattens speciella natur gör det motiverat att beskatta den framräknade skattepliktiga vinsten efter en fast skattesats i stället för en progressiv, varvid skatten måhända borde tillfalla kommunerna.

Vi delar de uppfattningar som här redovisats och förordar, att snara utredningar rörande berörda frågor vidtages. Däri bör även ingå att beakta det i motionerna I: 916 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 1134 av fru Sundberg framförda yrkandet rörande förslag till 1968 års riksdag om införande av en särskild justeringsfaktor till skydd mot överbeskattning av effektiva jordbruksenheter. Likaså bör beaktas det samband som finnes mellan den nya realisationsvinstbeskattningen samt arvs- och gåvobeskattningen.

Med vad ovan anförts anser vi oss ha besvarat även yrkandet i motionerna I: 910 av herrar Enarsson och Sveningsson samt II: 1131 av herr Ringaby m. fl., såvitt avser utredningsyrkande.

Den föreslagna lagstiftningen är i princip framåtsyftande. Meningen är alltså icke i och för sig att nu beskatta kapitalvinster som framkommit under gången tid och då ej varit skattepliktiga. Varje nödig åtgärd för att förhindra retroaktiv beskattning är därför angelägen. Ett flertal olika förslag i propositionen kan sägas tjäna detta syfte. För vår del finner vi dessa dock icke vara tillräckliga. Utöver vad som må framkomma vid utredning av de spörsmål vi ovan berört finner vi nedan förordade ändringar motiverade av önskemålet och angelägenheten att freda den enskilde mot retroaktiv beskattning.

I propositionen föreslås, att nominella vinster som endast har sin grund i penningvärdeförsämringen skall undantagas från beskattning genom att ingångsvärdet liksom årliga förbättringar vilka överstigit 3 000 kr. skall uppräknas med utgångspunkt från levnadskostnadsindex resp. konsumentprisindex med 1914 som basår. Vi finner denna metod ha väsentliga fördelar framför den av markvärdekommittén föreslagna ordningen med en fast procentsats för den årliga uppräknningen. Att förbättringar under 3 000 kr. ej får medräknas, kan anses utgöra en nackdel som emellertid får vägas mot att årliga värdeminskningssavdrag upp till samma belopp ej skall, bortsett från växande skog, återföras till beskattning. Vidare tillkommer att för byggnad, som i huvudsak är avsedd för bostadsändamål, vid vinstberäkningen skall få göras ett *fast tillägg* till ingångsvärdet på 3 000 kr. per år.

I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. yrkas att, om flera bostadsbyggnader finns på fastigheten, tillägget skall ökas med 1 000 kr. för varje sådan byggnad utöver en. Motionärerna åberopar i detta sammanhang bl. a. de olägenheter den nya lagstiftningen medför med avseende å den yttre rationaliseringen genom sammanslagning av intill varandra liggande jordbruksfastigheter.

Vi delar motionärernas uppfattning i denna fråga och tillstyrker ifrågasvarande motionsyrkande.

Att även benefika fång vid avyttring av fastigheten skall föranleda beskattning, varvid ingångsvärdet skall räknas med utgångspunkt från närmast föregående onerösa fång kan — som tidigare antytts — leda till att förhållanden som ligger många årtionden tillbaka i tiden blir avgörande för beskattningen. För att förhindra alltför obilliga resultat i bl. a. sådana fall föreslås vissa *alternativregler* för beräkning av ingångsvärdet. Den skattskyldige äger sålunda att i stället för köpeskillingen vid förvärvet såsom ingångsvärde välja,

om fastigheten innehafts mer än 20 år, 150 % av fastighetens taxeringsvärde 20 år före avyttringen,

om fastigheten förvärvats 1914 eller tidigare, 150 % av fastighetens taxeringsvärde 1914 eller,

om fastigheten förvärvats genom arv eller testamente eller genom bodel-

ning i anledning av makes död, 150 % av fastighetens taxeringsvärde året före dödsfallet.

I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. hemställes härutinnan bl. a., att indexberäkningen skall ske från det år då den allmänna fastighetstaxering äger rum, på vilken ifrågavarande taxeringsvärde grundar sig. Förslaget sammanhänger med att taxeringsvärdet återspeglar prisläget just fastighetstaxeringsåret. Eftersom allmän fastighetstaxering äger rum med minst 5 års mellanrum — mellan de två senaste allmänna fastighetstaxeringarna skilde 8 år — kan taxeringsvärdet ibland ge ett högst otillfredsställande resultat. Vi förordar detta motionärernas förslag liksom vad därmed sammanhänger i avseende å fast tillägg, avdrag för förbättringskostnad samt återförande till beskattning av åtnjutna värdeminskningsavdrag.

Även med dessa förbättringar kan, såsom samma motionärer framhållit, taxeringsvärdet te sig otillfredsställande. Särskilt kan detta under en följd av år framåt bli fallet beträffande skogsfastigheter. Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering tillämpades för dessa fastigheter en helt ny värderingsmetod, som ledde till höjningar av skogsvärdet långt över vad penningvärdeförsämringen kunde motivera. Höjningar på 50 å 100 % var ganska vanliga och höjningar på mer än 100 % ej direkt ovanliga. Därtill kommer att taxeringsvärdet å växande skog är avsett att återspegla skogens värde vid s. k. uthålligt skogsbruk. I motsats till vad som gäller fastigheter i övrigt skall sålunda skogsvärdet ej anknyta till ett beräknat sakvärde.

Risk föreligger alltså att realisationsvinstbeskattningen kommer att innehålla ett betydande mått av retroaktivitet, om ej ytterligare ett alternativ tillskapas för bestämmande av ingångsvärdet. Detta ter sig så mycket mer angeläget som det här icke rör sig om den s. k. oförtjänta markvärdestegring som väsentligen beror på samhällets egna insatser. I likhet med motionärerna anser vi, att den skattskyldige skall som ingångsvärde kunna välja även taxeringsvärdet enligt 1965 års allmänna fastighetstaxering och tillstyrker alltså bifall till ifrågavarande förslag i motionerna I: 912 och II: 1121.

Utöver de olika alternativen för fastställande av en fastighets ingångsvärde föreslog markvärdekommittén *övergångsbestämmelser*, enligt vilka vinst vid försäljningar under 1968 och 1969 av fastigheter, som vid utgången av 1967 innehafts 10 år eller mer eller av annan anledning enligt nuvarande bestämmelser kunnat försälas skattefritt, inte skulle beskattas. Om sådan fastighet försålde efter 1969 skulle till köpeskillingen vid förvärvet få läggas 40 000 kr., varjämte vid tillämpning av 20-årsregeln ifrågavarande taxeringsvärde skulle förhöjas med 100 i stället för 50 %.

I motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. föreslås, att propositionens förslag till övergångsbestämmelser skall kompletteras med vad markvärdekommittén sålunda förordat.

Syftet med detta kommitténs förslag var uppenbarligen, som framhålles i motionerna I: 912 och II: 1121, att skattskyldiga med äldre förvärv skulle beredas rådrum att förfoga över sina fastigheter på sådant sätt, att den retroaktiva verkan som trots övriga modifikationer kunde ligga inbyggd i den föreslagna lagstiftningen skulle kunna undvikas. Från en del remissinstanser har anförts att en övergångstid på två år är i underkant.

För vår del vill vi ånyo understryka angelägenheten av att den nya lagstiftningen icke får uppenbart retroaktiva verkningar. Det bör stå klart att tiden fram till årsskiftet är för kort för de skattskyldiga i allmänhet att ens nödtorftigt sätta sig in i denna lagstiftning och söka bedöma dess verkningar med avseende å den egna fastigheten. I stort sett torde det endast vara sådana fastighetsägare som i rent spekulationssyfte förvärvat mark lämplig för bebyggelse liksom sådana som eljest har tillgång till kvalificerad juridisk expertis som snabbt kunnat sätta sig in i frågan och bedöma dess verkningar. De torde å andra sidan redan innan propositionen lades fram ha vidtagit nödiga dispositioner. För flertalet fastighetsägare gäller emellertid att de varken har nödig egen kunskap eller äger tillgång till juridiskt biträde. Utan särskilda övergångsbestämmelser skulle därför många av dessa komma att på grund av okunnighet drabbas av retroaktiv beskattning. Vi tillstyrker därför bifall till förevarande motionsförslag.

Enligt propositionen skall bestämmelserna angående ackumulerad inkomst vara tillämpliga vid beskattning av realisationsvinst i samband med avyttring av fastighet blott i de fall då vinsten till mer än hälften utgöres av återvunna avdrag för värdeminskning av den avyttrade fastigheten. I bl. a. motionerna I: 912 av herr Holmberg m. fl. och II: 1121 av herr Bohman m. fl. anses — såsom också anförts av en del remissinstanser — att denna restriktivitet är obillig. Resultatet måste bli att presumtiva säljare i många fall söker fördela försäljningen under flera år för att i möjligaste mån mildra de hårda verkningarna av skatteprogressionen. Sådana möjligheter står dock knappast öppna för säljare överlag.

Det torde vara ostridigt att den värdestegring som toges till beskattning endast undantagsvis uppkommit under beskattningsåret och i allmänhet hänför sig till en följd av år, ej sällan ett mycket stort antal år. De normala kriterierna för att skatteberäkningen skall få ske såsom för ackumulerad inkomst föreligger alltså. Vi förordar därför bifall till nämnda motionärens förslag att bestämmelserna angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall göras tillämplig å vinst vid avyttring av fastighet.

Ytterligare utredning

2) av herrar *Lundström* (fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels anfört följande:

I de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. samt i motionen I: 908 av herr Ahlmark begärs en undersökning av hur kapitalvinstbeskattningen lämpligen bör ske. Liknande synpunkter framfördes vid remissbehandlingen av markvärdekommitténs betänkande från flera håll. Den samordning, som då efterlystes, avsåg i främsta rummet markvärdebeskattning och aktievinstbeskattning. Behovet av en sådan samordning framstår klart redan vid en jämförelse mellan aktievinstbeskattningen och den föreslagna markvinstbeskattningen. De båda systemen är i helt centrala avseenden konstruerade på olika sätt och kommer också att ge olika skattemässiga resultat — det räcker med att här nämna att vid aktievinstbeskattningen hänsyn inte tas till inflationseffekterna. Föredragande departementschefen säger också i prop. 1967: 153, att det genom att systemen för beskattning av markvinster och aktievinster är olika blir svårt att avväga skatteuttaget så, att beskattningen blir neutral från kapitalplaceringssynpunkt. Neutralitet bör enligt vår mening där eftersträvas. Den skyndsamma utredning vi förordar för att utarbeta förslag om denna samordning bör också uppmärksamma förhållandena mellan kapitalvinstbeskattning och förmögenhets- respektive arvs- och gåvobeskattningen.

Det betonas vidare med kraft i ovan nämnda motioner att realisationsvinstbeskattningen med hänsyn till det samhällsekonomiska intresset inte får utformas så att den försvårar en motiverad strukturrationalisering. Denna principiella grundsyn har naturligtvis giltighet för såväl industri- som för jord- och skogsbruksfastigheter. I propositionen föreslås en särskild förordning med möjlighet för rörelseidkare, som avyttrar fastighet i rörelsen, att erhålla avdrag vid inkomsttaxeringen för avsättning till återanskaffningsfond. Fonden skall sedan kunna användas vid avskrivning på byggnad, som inom viss tid anskaffas i stället för den avyttrade fastigheten. I de ovan nämnda motionerna påpekas att denna förordning inte tar hänsyn till de fall, där en försäljning är klart motiverad av strukturrationaliserings-skäl men där säljaren ej avser att göra någon sådan reinvestering. Förordningen gäller ej heller vid försäljning av jordbruksfastighet — den avser endast fastighet i rörelse.

Motionärerna erinrar om att departementschefen själv anser att denna särskilda förordning endast bör ses som ett provisoriskt arrangemang, som det kan vara anledning att senare ompröva. Vi delar den uppfattning, som motionärerna givit till känna, att den utredning, som bör tillsättas för att bl. a. undersöka möjligheterna att åstadkomma en lämplig samordning av kapitalvinstbeskattningen vid fastighets- och aktieförsäljning, även bör fästa stor vikt vid kapitalvinstbeskattningens samhällsekonomiska verkningar — och då inte minst vid att strukturrationaliseringar inte motverkas.

dels ansett, att utskottet i anledning av de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. samt motionen I: 908 av herr Ahlmark bort hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att en utredning tillsättes med uppgift *dels* att förlägga förslag om lämplig samordning av olika typer av kapitalvinstbeskattning, *dels* att uppmärksamma såväl förhållandena mellan kapitalvinstbeskattningen samt förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen som kapitalvinstbeskattningens verkningar på samhällsekonomi och strukturrationalisering.

3) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Magnusson* i Borås (h), vilka under hänvisning till innehållet i reservationen 1 ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning rörande realisationsvinstbeskattningens omfattning och utformning m. m. med beaktande särskilt av skogsbrukets och jordbrukets förhållanden samt i övrigt under iakttagande av vad i reservationen 1 anförts.

Indexberäkning, fast tillägg, ytterligare alternativregler, m. m.

4) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Magnusson* i Borås (h), vilka under hänvisning till innehållet i reservationen 1 ansett, att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar av punkterna 1—3 av anvisningarna till 36 § som nedan anges.

Anvisningar

till 36 §.

1. Vid beräkning av realisationsvinst upptages, utom i fall som avses i 35 § 3 mom. andra stycket, såsom intäkt vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får — med iakttagande dock av de särskilda föreskrifter som enligt punkt 2 nedan gäller beträffande fastighet — ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen, således för erlagd köpeskilling, för vad som nedlagts på förbättring av egendomen, för inköps- och försäljningsprovision, för stämpelkostnader m. m. Hit räknas jämväl kostnad, som under tid, då intäkt av avyttrad annan fastighet eller i förekommande fall del därav beräknats enligt 24 § 2 eller 3 mom. nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten eller fastighetsdelen, i den mån den avyttrade egendomen på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Har den skattskyldige tidigare fått åtnjuta avdrag för värdeminskning av skog eller annan naturtillgång på avyttrad fastighet, eller

för värdeminskning av skogsvägar eller täckdikningsanläggningar, skall å andra sidan omkostnadsbeloppet minskas med sådant avdrag. På samma sätt minskas omkostnadsbeloppet med avdrag som för tidigare beskattningsår åtnjutits för värdeminskning av byggnad och sådana inventarier vilkas värde inräknas i fastighetens taxerade byggnadsvärde, dock icke för år då åtnjutet avdrag understigit 3 000 kronor. I intet fall skall dock omkostnadsbeloppet minskas med avdrag för värdeminskning som åtnjutits för år före år 1914. Beräknas anskaffningskostnad för fastighet enligt punkt 2 första, andra eller tredje stycket på grundval av visst års taxeringsvärde minskas omkostnadsbeloppet endast med värdeminskningens avdrag för skog, byggnader m. m. som åtnjutits från och med året för den allmänna fastighetstaxering, eller i förekommande fall särskilda fastighetstaxering, på vilken taxeringsvärdet grundar sig. Har den skattskyldige tidigare åtnjutit avdrag för värdeminskning eller dylikt av lös egendom, minskas omkostnadsbeloppet med sådant avdrag i den mån vid avyttringen återvunna avskrivningar icke skola upptagas som intäkt av rörelse. Vad som förstås med i beskattningsavseende åtnjutet värdeminskningens avdrag framgår av 29 § 1 mom. andra stycket. Vidare får vid vinstberäkningen den skattskyldige åtnjuta avdrag för under beskattningsåret utbetalda förvaltningskostnader och räntor, därest dessa ej böra hänföras till annan förvärvskälla.

2. Har fastighet — — — åsatta taxeringsvärde.

Har avyttrad — — — sista meningen.

Den skattskyldige må, i stället för köpeskillingen eller ett med stöd av de två närmast föregående styckena framräknat värde, avdraga 150 procent av fastighetens taxeringsvärde enligt 1965 års allmänna fastighetstaxering.

Det för fastigheten gällande ingångsvärdet — antingen detta utgör köpeskillingen vid förvärvet, taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen, taxeringsvärdet för år 1914, taxeringsvärdet året före dödsfallet eller motsvarande värde eller taxeringsvärdet 1965 — liksom de förbättrings- eller därmed jämförliga reparations- och underhållskostnader, för vilka avdrag får ske, skola omräknas till de belopp vartill de skulle ha uppgått efter det allmänna prisläget under det år då avyttringen skedde. Vad därvid angår taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen så ock taxeringsvärdet året före dödsfallet skall omräkningen ske med utgångspunkt från året för den allmänna fastighetstaxering, på vilken taxeringsvärdet grundar sig, eller, om värdet åsatts vid särskild fastighetstaxering, från året för närmast föregående allmänna fastighetstaxering.

Omräkningen sker — — — årligen omräkningstalen.

Har avyttring av fastighet omfattat byggnad, som i huvudsak är avsedd att användas för bostadsändamål, avdrages ytterligare visst belopp för varje påbörjat kalenderår före taxeringsåret som bostadsbyggnaden under innehavstiden funnits å fastigheten, dock icke för tidigare år än år 1914. Sådant belopp skall utgöra 3 000 kronor jämte 1 000 kronor för varje bostads-

byggnad utöver en. Sker vinstberäkningen med utgångspunkt från taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen enligt första stycket ovan eller från taxeringsvärdet året före dödsfallet enligt andra stycket ovan eller motsvarande värden *eller från taxeringsvärdet enligt 1965 års allmänna fastighetstaxering*, får avdrag enligt detta stycke ej ske för tidigare år än året för *den allmänna eller särskilda fastighetstaxering*, på vilken ifrågavarande taxeringsvärde grundar sig.

Förbättringskostnad eller därmed jämförlig reparations- och underhållskostnad, som den skattskyldige haft för den avyttrade fastigheten under innehavstiden, inräknas i de avdragsgilla omkostnaderna enligt punkt 1 ovan endast för år då de nedlagda kostnaderna uppgått till minst 3 000 kronor. Avdrag för förbättringskostnad får icke i något fall tillgodoräknas för tid före år 1914. Sker vinstberäkningen med utgångspunkt från taxeringsvärdet tjugo år före avyttringen enligt första stycket ovan eller från taxeringsvärdet året före dödsfallet enligt andra stycket ovan eller motsvarande värden *eller från taxeringsvärdet enligt 1965 års allmänna fastighetstaxering*, får avdrag ej ske för förbättringskostnad som uppkommit tidigare än året för *den allmänna eller särskilda fastighetstaxering*, på vilken ifrågavarande taxeringsvärde grundar sig.

Kostnad för förbättringsarbete eller därmed jämförligt reparations- och underhållsarbete, för vilket ersättning på grund av skadeförsäkring utgått, beaktas icke vid beräkning av realisationsvinst i vidare mån än kostnaden överstigit ersättningen. Har ersättning på grund av skadeförsäkring uppburits med större belopp än det som gått åt för skadans avhjälpande gäller följande. Fastighetens ingångsvärde, uppräknat enligt *fjärde och sjätte* styckena till tiden för skadetillfället, minskas med skillnaden mellan ersättningen och kostnaden för skadans avhjälpande. För tid efter skadetillfället ligger återstoden av det uppräknade ingångsvärdet till grund för uppräkning enligt *fjärde* stycket.

3. Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får avdragas vid inkomstberäkningen i enlighet med punkt 4 nedan. Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2. Vid förlustberäkningen får dock fastighets ingångsvärde icke beräknas på grundval av taxeringsvärde enligt punkt 2 första, andra eller *tredje* stycket. Ej heller får omräkning göras enligt punkt 2 *fjärde* stycket eller tillägg enligt punkt 2 *sjätte* stycket. Har den med förlust avyttrade egendomen innehafts under sådan tid att, om vinst i stället uppstått vid avyttringen, endast del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, medgives avdrag endast för motsvarande del av förlusten. I fall då motsvarande realisationsvinst skulle ha beräknats med tillämpning av 35 § 3 mom. andra stycket får dock ingen del av förlusten avdragas.

5) av herrar *Lundström*(fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels anfört följande:

I de likalydande motionerna I: 909 av herr *Dahlén* m. fl. och II: 1130 av herr *Ohlin* m. fl. föreslås en ytterligare alternativregel för beräkning av anskaffningskostnad utöver den som återfinns i propositionen. Regeln, som skulle vara av övergångskaraktär, innebär att som anskaffningskostnad får användas 150 % av taxeringsvärdet vid den föreslagna lagstiftningens ikraftträdande med sedvanlig indexbehandling. Vi ansluter oss till motionärernas huvudlinje. Alternativregeln bör dock endast få utnyttjas för fastigheter med ett taxeringsvärde av högst 150 000 kr.

En alternativregel av den innebörden skulle medverka till att reducera med den föreslagna lagen sammanhängande utredningssvårigheter. Detta gäller i särskilt hög grad de fastigheter som innehafts kortare tid än tjuugo år.

dels ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 909 av herr *Dahlén* m. fl. och II: 1130 av herr *Ohlin* m. fl. — måtte besluta att för fastigheter med ett taxeringsvärde av högst 150 000 kronor som ingångsvärde får väljas ett belopp motsvarande 150 % av taxeringsvärdet vid den nya lagens ikraftträdande, och att således utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga följande förslag till ändring av övergångsbestämmelserna till förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

1. Denna lag — — — års taxering.
2. Äldre bestämmelser — — — tidigare år.
3. *Har fastighet — med ett taxeringsvärde icke överstigande 150 000 kronor — vid de nya bestämmelsernas ikraftträdande innehafts mindre än tjuugo år, får den skattskyldige vid vinstberäkningen, i stället för köpeskillingen vid förvärvet, avdraga ett belopp motsvarande 150 procent av det taxeringsvärde som gällde för fastigheten vid förstnämnda tidpunkt. Detta ingångsvärde skall omräknas på sätt framgår av tredje och fjärde styckena av punkt 2 av anvisningarna till 36 §.*
4. Äldre bestämmelser — — — (= utskottet punkt 3) — — — nämnda dag.
5. Den som — — — (= prop. punkt 4) — — — års taxering.
6. Den som — — — (= prop. punkt 5) — — — nya bestämmelserna.
7. Har skattskyldig — — — (= prop. punkt 6) — — — av fastigheten.

Förvärv från nära anförvant

6) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h), *Sundin* (cp), *Magnusson* i Borås (h), *Vigelsbo* (cp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka — under åberopande av innehållet i motionerna I: 917 och II: 1133 samt I: 918 och II: 1123 — ansett, att utskottet under punkten A 1 bort hemställa, att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 917 av herrar *Yngve Nilsson* och *Sveningsson* samt II: 1133 av fru *Sundberg* ävensom de likalydande motionerna I: 918 av herr *Sundin* m. fl. och II: 1123 av herr *Eriksson* i *Bäckmora* m. fl. — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändringen att punkt 2 av anvisningarna till 36 § erhåller följande lydelse:

Anvisningar

till 36 §.

2. Har fastighet — — — åsatta taxeringsvärde.

Har avyttrad fastighet förvärvats genom arv eller testamente eller genom bodelning i anledning av makes död, får den skattskyldige, i stället för köpeskilling eller motsvarande vederlag för fastigheten vid närmast föregående köp, byte eller därmed jämförliga fång eller i stället för ett med stöd av föregående stycke framräknat värde, avdraga 150 procent av fastighetens taxeringsvärde året före det år då dödsfallet inträffade eller motsvarande i arvsskattehänseende gällande värde, förutsatt att dödsfallet ägt rum efter år 1914. Fanns sådant taxeringsvärde ej åsatt får motsvarande värde uppskattas på sätt som anges i första stycket sista meningen. *Vad nu sagts skall jämväl äga tillämpning då avyttrad fastighet genom köp, byte eller därmed jämförligt fång förvärvats av fångesmannens make, barn, styvbarn eller avkomling till fångesmannens barn eller styvbarn.*

Det för — — — avyttringen skedde.

Omräkningen sker — — — årligen omräkningstalen.

Har avyttring — — — före dödsfallet.

Förbättringskostnad eller — — — före dödsfallet.

Kostnad för — — — tredje stycket.

Reinvestering i villafastighet

7) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h), *Lundström* (fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Magnusson* i Borås (h), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels anfört följande:

De skattemässiga olägenheter, som uppkommer för en villaägare som flyttar från en ort och där säljer sin bostad för att i stället köpa en ny villa på en ny bostadsort, har inte undanröjts genom propositionens utformning. Detta problem har berörts från delvis olika utgångspunkter i flera motioner — bl. a. i de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahln m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. samt i de likalydande motionerna I: 915 av herrar Thorsten Larsson och Svanström samt II: 1129 av herr Larsson i Borrby.

Även om i de flesta hithörande fall någon skattepliktig vinst inte uppkommer, befarar vi att »lagstiftningens grundläggande utformning» inte resulterar i skattefrihet i samtliga fall där ett eget hem säljes på grund av flyttning till annan ort och motsvarande reinvestering sedan sker. Helt oberoende av om flyttningen beror på driftinställelse eller på annan orsak, stämmer det illa med den föreslagna lagstiftningens syfte — åtminstone som vi uppfattar det — att realisationsvinstbeskattning i dessa fall skall kunna ifrågakomma. En beskattning motverkar här dessutom direkt den rörlighet på arbetsmarknaden, som är ett av syftena med arbetsmarknadspolitiken.

Vi vill därför förorda, att Kungl. Maj:t återkommer till riksdagen med förslag att vinst som uppkommer vid försäljning av eget hem på grund av ägarens flyttning från orten inte skall vara skattepliktig, om han inom viss tid på den nya orten köper nytt eget hem. Om den nyanskaffade fastigheten är avsevärt mindre eller av sämre kvalitet kan övervägas om endast reduktion i beskattningen bör ske.

dels ansett, att utskottet i anledning av de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahln m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. samt de likalydande motionerna I: 915 av herrar Thorsten Larsson och Svanström samt II: 1129 av herr Larsson i Borrby bort hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära förslag till riksdagen att vinst, som uppkommer vid försäljning av villa på grund av ägarens flyttning från orten, inte skall beskattas om han inom viss tid på den nya orten köper ny bostadsfastighet.

Akkumulerad inkomst

8) av herrar *Lundström* (fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels anfört följande:

Departementschefen förordar att förordningen om ackumulerad inkomst inte skall vara tillämplig vid markvärdebeskattningen. Som framhålles i de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahln m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. innebär detta, att den inkomsttagare, som regelmässigt har

mycket små inkomster, kommer att träffas med full kraft av den progressiva beskattningen det år han med vinst avyttrar sin fastighet. Det är enligt vår mening inte förenligt med den progressiva beskattningens uppgift att i ett sådant fall ej låta den ackumulerade inkomsten fördelas över flera beskattningsår.

Vår principiella uppfattning är alltså, att förordningen om ackumulerad inkomst bör göras tillämplig på realisationsvinst vid fastighetsförsäljning. Till denna principståndpunkt kommer — vilket under remissbehandlingen framhållits av Näringslivets skattedelegation — att man med propositionens regler måste räkna med att presumtiva säljare söker fördela försäljningen under flera år för att undvika de starkt progressiva verkningarna av inkomstbeskattningen, som skulle inträda om hela fastigheten försålles under ett beskattningsår. Detta kan verka hämmande på markutbudet och motverka kommunernas markförvärv.

Att genom inflationsskyddet endast reella vinster tas till beskattning kan vi inte se som ett skäl att ej tillämpa förordningen om ackumulerad inkomst vid markvinstbeskattningen. Även om värdestegring på fastighet inte sällan uppkommer språngvis, torde i ett alldeles övervägande antal fall med stor säkerhet kunna påstås att vinsten dock uppkommit under flera år och alltså är en ackumulerad inkomst. De svårigheter som föreligger att avgöra till vilket antal år en ackumulerad inkomst vid markförsäljning hänförs är ej heller skäl nog att motsätta sig tillämpning av förordningen i föreliggande fall. Den presumptionsregel, som finns i förordningen om ackumulerad inkomst — innebärande att inkomsten skall betraktas som hänförlig till tre år då utredning inte kan förebringas om det faktiska antal år som inkomsten hänförs sig till — kan för ifrågavarande fall göras till enda regel. Som betonas i de ovan nämnda motionerna blir tillämpningen av förordningen mer komplicerad ju fler år realisationsvinsten skall spridas över. Vi föreslår därför att förordningen om ackumulerad inkomst skall i tillämpliga delar gälla vid försäljning av fastighet som innehafts i fem eller flera år, dock att skatteberäkningen skall ske som om inkomsten hänfört sig till tre år.

dels ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen — med bifall till de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahln m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. i denna del — måtte besluta att förordningen om ackumulerad inkomst i tillämpliga delar skall gälla i fråga om realisationsvinst vid försäljning av fastighet som innehafts i fem eller flera år, därvid skatteberäkningen dock bör ske som om inkomsten hänfört sig till tre år och att utskottet således under punkten A 4 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 § och 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom förordnas, att 1 § och 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Har fysisk — — — tio år.

Kan tillförlitlig — — — tre år.

I fråga om realisationsvinst vid försäljning av fastighet, som innehafts fem år eller mera, skall skatteberäkningen alltid ske som om inkomsten hänfört sig till tre år.

Skatt å — — — till beskattning.

(Se vidare anvisningarna.)

3 §.

4 mom. I fråga om inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet gälla förordningens bestämmelser, såvitt avser realisationsvinst, *dels intäkt genom vinst vid avyttring av fastighet, som innehafts fem år eller mera, dels intäkt genom sådan vinst vid avyttring av fastighet som till mer än hälften utgöres av återvunna avdrag för värdeminskning av den avyttrade fastigheten, dels ock intäkt genom vinst, beräknad enligt 35 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen, vid avyttring av aktie eller andel i bolag vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 54 § tredje stycket nämnda lag.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968. Förordningen äger icke tillämpning beträffande realisationsvinst som uppkommit under tidigare beskattningsår än det för vilket taxering i första instans verkställes år 1969.

9) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Magnusson* i Borås (h), vilka under hänvisning till innehållet i reservationen 1 ansett att utskottet under punkten A 4 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 § 4 mom. förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst med den ändring som nedan anges.

3 §.

4 mom. I fråga om inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet gälla förordningens bestämmelser, såvitt avser realisationsvinst, endast intäkt genom vinst, beräknad enligt 35 § 2 mom. *kommunalskattelagen vid avyttring av fastighet, samt vinst, beräknad enligt 3 mom. andra stycket samma paragraf*, vid avyttring av aktie eller andel i bolag vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 54 § tredje stycket nämnda lag.

(Se vidare anvisningarna.)

Skatteflyktsbestämmelse

10) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h), *Lundström* (fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Magnusson* i Borås (h), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels ansett att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 71 rad 2 nedifrån börjar med »I propositionen» och slutar på s. 73 rad 2 uppifrån med »ovan föreslagits.», bort ha följande lydelse:

»De i motionerna I: 911 av herr Einar Eriksson och II: 1122 av herr Brandt föreslagna övergångsbestämmelserna till förekommande av skatteflykt innebär en vittgående retroaktivitet i beskattningen och står i olika hänseenden i strid med vedertagna rättssäkerhetsprinciper. Starka betänkligheter från såväl juridisk som fiskal rättvisesynpunkt kan anföras mot bestämmelserna i fråga. Motionärerna tar uttryckligen sikte uteslutande på försäljningar som är 'mer eller mindre formella och inte syftar till en egentlig avhändelse av egendomen'. Mot denna målsättning är i och för sig intet att erinra. Den föreslagna lagregeln kommer däremot att träffa även före den 8 november 1967 skedda fastighetsöverlåtelser, som alls icke tillhör nämnda kategori, och till och med sådana som ligger åtskilligt tillbaka i tiden. Medan svensk skatterätt hittills byggt på den ostridiga regeln att äganderätten till en fastighet övergått dagen för köpets undertecknande, knyter motionärerna den skatterättsliga effekten till ingivandet av ansökan om lagfart eller annan ansökan hos myndigheterna dvs. rent registrativa företeelser, som hittills varit av underordnad betydelse i förevarande sammanhang. Enligt lagfartsförordningen skall ansökan om lagfart ingivas till inskrivningsdomaren inom sex månader resp. tre månader från köpets avslutande och det händer t. o. m. ej sällan att ansökan av fullt legitima skäl ingives

väsentligt senare. Skulle motionärernas förslag vinna riksdagens bifall kan säljare och köpare av fastigheter, som varit i fullständigt god tro, komma i en helt oförutsedd ny skattemässig situation. Förslaget retroaktivitet ter sig från rättssäkerhetssynpunkt så mycket mera stötande som den föreslagna lagregeln icke föreslagits i själva propositionen av den 8 november utan motionsvis först 15 dagar senare.

En märklig effekt inträder även vid helt lojala försäljningar genom att den beskattningsbara realisationsvinsten hänför sig icke till vederbörande säljares eget inköpspris utan till den närmast föregående fångesmannens ingångsvärde vid förvärv från närstående person eller bolag. Det blir med andra ord den närmaste säljaren i framtiden, som får en latent skatteskuld hängande över sig och som drabbas av realisationsvinstbeskattningen — icke den nu aktuella säljaren, som haft den ekonomiska vinningen av affären.

De ekonomiska förutsättningarna för fastighetsaffären blir alltså härigenom i grund förändrade, men köparen är trots detta rättsligen bunden av det ingångna köpekontraktet. Arvsrättsliga konsekvenser kan också komma att uppstå.

Då motionärernas utgångspunkt synes vara att i de avsedda fallen släktrelationer resp. intressegemenskaper skulle såsom sådana öppna vägen för skatteflyktstransaktioner, mot vilka samhället nödgas ingripa, måste framhållas att, även om klandervärda skatteflyktstransaktioner förvisso torde ha förekommit, utgör dessa säkerligen ett försvinnande ringa antal i förhållande till totalantalet av försäljningar, som inför den stundande markvärdeskatten ägt rum. Övervägande flertalet av dessa försäljningar torde ha haft från samhällssynpunkt fullt godtagbara motiv, men de kommer genom retroaktivitetsregeln att få skattemässiga verkningar, som eljest icke skulle ha förekommit. Framför allt kommer helt legitima släktförsäljningar från far till son att kunna hårt drabbas av retroaktiviteten.»

dels ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen måtte besluta avslå de likalydande motionerna I: 911 av herr Einar Eriksson och II: 1122 av herr Brandt och att till följd därav de av utskottet föreslagna ändringarna av 35 § 3 mom. lagen om ändring i kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370) ävensom punkten 7 av övergångsbestämmelserna till nämnda lag skall utgå.

Rådgivning av länsstyrelserna

11) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h), *Lundström* (fp), *Erik Filip Petersson* (fp), *Sundin* (cp), *Magnusson* i Borås (h), *Vigelsbo* (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Sterne* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka

dels anført følgende:

I de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. föreslås att allmänheten åtminstone tills vidare skall ha rätt att få enklare och för skatteexperter mer rutinemässiga frågor om den nya lagens konstruktion och om de nya metoderna för beräkning av skatten besvarade hos länsstyrelserna. Vi delar motionärernas uppfattning, att den lagstiftning som nu föreslås i många avseenden är komplicerad. Det är en fiktion att tro, att fastighetsägare själva utan bistånd av sakkunniga vanligen skall kunna tränga in i den nya lagstiftningen.

Som framhålles i motionerna skall givetvis inte frågor av principiell räckvidd eller av komplicerad natur ställas till länsstyrelserna. För sådana problem är riksskattenämnden rätt forum. Redan i dag brukar de skattskyldiga erhålla råd och upplysningar av länsstyrelsernas tjänstemän. Denna hittillsvarande sedvänja — dock ej alltid tillämpad — anser vi för den nya lagstiftningen åtminstone tills vidare böra ges karaktär av skyldighet för länsstyrelserna.

dels ansett att utskottet med bifall till de likalydande motionerna I: 909 av herr Dahlén m. fl. och II: 1130 av herr Ohlin m. fl. i denna del bort hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att Kungl. Maj:t ålägger länsstyrelserna att besvara frågor från de skattskyldiga om metoderna för beräkning av skatten vid fastighetsförsäljning enligt denna lag.

Övergångsbestämmelserna

12) av herrar *Yngve Nilsson* (h), *Gösta Jacobsson* (h) och *Magnusson* i Borås (h), vilka under hänvisning till innehållet i reservationen 1 ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar av övergångsbestämmelserna som nedan angives.

1. Denna lag — — — års taxering.
2. Äldre bestämmelser — — — tidigare år.
3. Äldre bestämmelser gäller även i fråga om expropriation eller liknande förfarande om talan i målet väckts före den 1 januari 1968 eller om egendomen tagits i besittning före nämnda dag.

4. *Har den skattskyldige före ikraftträdandet innehaft fastighet tio år eller mera eller eljest förvärvat fastighet genom sådant fång att, vid avyttring av fastigheten före denna lags ikraftträdande, uppkommen vinst ej skolas beskattas, skall vinst, som uppkommer vid avyttring av fastigheten under 1968 eller 1969, icke beskattas. Avyttras sådan fastighet senare, skall till erlagd*

köpeskilling för fastigheten, utöver tillägg enligt punkt 2 fjärde eller sjätte styckena av anvisningarna till 36 §, läggas ett belopp av 40 000 kronor, varjämte vid tillämpning av första stycket av nämnda anvisningspunkt beräkningen skall grundas på där avsett taxeringsvärde, förhöjt med 100 procent i stället för med hälften.

5. Den som — — — (= prop. punkt 4) — — — års taxering.

6. Den som — — — (= prop. punkt 5) — — — nya bestämmelserna.

7. Har skattskyldig — — — (= prop. punkt 6) — — — av fastigheten.